

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥΣ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ, 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κεφάλαιο 1: Δάνεια και σημασιολογία

1.1 Ορισμός Δάνειου.....σελ.5
1.2 Τα δάνεια και τι περιέχουν.....σελ.5
1.3 Ιστορική ανάδρομη των δανείων από το 1824 έως και σήμερα.....σελ.7
1.4 Τα ειδή, κατηγορίες και οι τύποι δανείων που υπάρχουν.....σελ.13
1.5 Ποτέ ένα δάνειο θεωρείται μη εξυπηρετούμενο.....σελ.18

Κεφάλαιο 2: Το τραπεζικό σύστημα

2.1 Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που οφείλουν στο ΔΝΤ και η οικονομική κρίση....σελ.23
2.2 Αναδιάρθρωση, αναχρηματοδότηση, επιμήκυνση, πληρωμή μονό τόκων και αναστολή πληρωμής δόσης. Τι είναι και πως ρυθμίζονται από τις τράπεζες.....σελ.28
2.3. Ο νόμος Κατσέλη και τι προβλέπει.....σελ.30
2.4 Πως ρυθμίζονται τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από τις τράπεζες.....σελ.33
2.5 Τραπεζικό σύστημα και πως λειτουργεί καθεμία στον τρόπο αντιμετώπισης.....σελ.34
2.6 Μνημόνια 1 και 2. Ποτέ ψηφίστηκαν και τι προκύπτει από αυτά.....σελ.38
2.7 Κώδικας Δεοντολογίας για τα κόκκινα δάνεια από την Τράπεζα της Ελλάδος.....σελ.45

Κεφάλαιο 3: Η διαπίστωση των όλων

3.1 Τρόποι αντιμετώπισης. Συνοπτική αναφορά.....σελ.50
3.2 Η τάση των κόκκινων δανείων που θα καταλήξει.....σελ.54
3.3 Τα συμπεράσματα των δανείων.....σελ.59

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Επισήμανση

Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, εκτός των αναφορών που σημαίνονται ως λήμματα, αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις του φοιτητή/φοιτήτριας ή της ομάδας των φοιτητών που την επιμελήθηκαν και δεν απηχούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, ή του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής ή του Α.Τ.Ε.Ι Δυτ. Ελλάδας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή αυτή θα αποτελέσει την έρευνα των μη εξυπηρετούμενων δάνειων και πως γίνεται η διαχείριση τους. Περαιτέρω ήταν μια ευκαιρία για την μελέτη των δάνειων που υπάρχουν στην σημερινή κοινωνία και η κορύφωση των σπουδών μας στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή όπως αλλιώς ονομάζονται κόκκινα δάνεια¹. Θα αναπτύξουμε την ιστορική αναδρομή, από πού ξεκίνησαν μέχρι τι μέλλον θα έχει αυτή η τάση. Τόσο η οικονομική κρίση όσο και οι τράπεζες έχουν αλλάξει την καθημερινότητα μας με βάση την πραγματικότητα που ζούμε, το παιχνίδι της κερδοσκοπίας λειτουργεί ως μια τεράστια τρυπά στον τραπεζικό κλάδο, καθώς τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αυξήθηκαν διότι οι οφειλέτες αδυνατούσαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Διαγραμματικά στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε αναλυτικά στα δάνεια την σημασία τους, την δημιουργία τους, ο σκοπός τους, τύποι δάνειων που υπάρχουν καθώς και η ιστορική αναδρομή έως και σήμερα στις τράπεζες. Υστέρα στο δεύτερο κεφάλαιο αναφερόμαστε πιο συγκεκριμένα στον τύπο δάνειου που αφορά αυτή η πτυχιακή εργασία δηλαδή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (κόκκινα δάνεια) την αντιμετώπιση τους από τις τράπεζες, επιπλέον εισαγωγικές και θεωρητικές έννοιες καθώς και τον χειρισμό τους από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τις ρυθμίσεις που εξετάζουν για την επίλυση των αποπληρωμών τους. Αναφερόμαστε στα μνημόνια που έχουν ψηφιστεί και τηρούνται, στον κώδικα δεοντολογίας της Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και ο τρόπος αποπληρωμής ενός ΜΕΔ από 5 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τα ΜΕΔ επηρεάζουν όχι μόνο το τραπεζικό σύστημα αλλά και ολόκληρη την οικονομία και κοινωνία. Επιπρόσθετα, θα γίνει επισκόπηση των αίτιων και ανάλυση στην οικονομική κρίση και τις επιπτώσεις αυτής κάνοντας μια αναδρομή. Τέλος, μια συνολική αναφορά στα θέματα που αναφέρθηκαν και αναλυθήκαν με τα συμπεράσματα της πτυχιακής εργασίας-μελλοντικές προβλέψεις στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τράπεζων.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κύριο Παππά για την πολύτιμη βοήθεια του, την καθοδήγηση του για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

¹ Κόκκινα δάνεια: μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Κεφάλαιο 1^ο

Δάνεια και η Σημασιολογία

1.1. Ορισμός του Δάνειου.

Το δάνειο είναι αρχαία ελληνική λέξη η όποια προέρχεται από την λέξη δάνειον η όποια μεταφράζεται στο χρηματικό ποσό ή άλλων αντικαταστατών πραγμάτων για κάποιο χρονικό διάστημα όπου μετέπειτα απαιτείται η υποχρέωση επιστροφής τους. Το δάνειο παρέχεται γενικά με κάποιο κόστος, το οποίο είναι ουσιαστικά ο τόκος για το χρέος, που λειτουργεί ως κίνητρο για τον δανειστή προκειμένου να δώσει το δάνειο. Σε ένα νομικό δάνειο, κάθε μία από αυτές τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς επιβάλλονται από μία σύμβαση ή ένα συμβόλαιο, τα οποία μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνουν και πρόσθετους περιορισμούς για το δανειολήπτη². Εκδίδεται καθαρά από τις τράπεζες οι οποίες τα χειρίζονται και παρέχουν τα χρηματικά ποσά τα όποια είναι απαραίτητα στον δανειστή. Όλο αυτό το συμβόλαιο έχει και μια ημερομηνία λήξης η όποια επέρχεται κατόπιν της αρχικής συμφωνίας που έχει συμφωνήσει η τράπεζα με τον δανειστή.

1.2 Τα δάνεια και τι περιέχουν.

Τα δάνεια εμπεριέχουν διάφορες υποκατηγορίες μέσα τους και αυτά είναι ο τόκος επιτόκιο, το ομόλογο και τα χρεόγραφα. Ξεκινώντας από τον τόκο είναι τα χρήματα που καλείται να αποζημιώσει ο οφειλέτης στον δανειστή για μια ορισμένη ποσότητα χρηματικού δάνειου την όποια πηρέ στην συγκεκριμένη περίοδο. Οι τράπεζες και ειδικότερα οι οικονομολόγοι συχνά αναφέρονται στον τόκο σαν αμοιβή για την χρησιμοποίηση χρηματικού κεφαλαίου ή σαν μια τιμή με την όποια χρεώνεται η χρήση κεφαλαίου³. Ουσιαστικά ο τόκος είναι το ποσό που καλείται να πληρώσει ο οφειλέτης έξτρα του πόσου του οποίου έχει δανειστεί. Ωστόσο στον τόκο κατατάσσεται και η κεφαλαιοποίηση του τόκου που είναι μια πρόσθεση του τόκου του οποίου δεν πληρώνεται στο κεφάλαιο έτσι γίνεται η μεταβολή του τόκου στο κεφάλαιο. Ένας πελάτης μιας Τράπεζας μπορεί να είναι οφειλέτης ή πιστωτής αυτής της οφειλής κεφαλαίου και αυτό κρίνεται ανάλογα εάν έχει πιστωτικό ή χρεωστικό υπόλοιπο στον λογαριασμό του. Ο εκάστου τόκος που κατατάσσεται σε κεφαλαιοποίηση συνιστά μια σταθερή πλέον πραγματικότητα στην τραπεζική πρακτική. Υπάρχει όμως και η ιστορική εξέλιξη του τόκου αφού προέρχεται από αρχαία χρονιά τα όποια χρονολογούνται το 3.000 π.Χ. και στον πολιτισμό των Σουμέριων. Ανακαλύπτοντας ότι ήδη από τα αρχαία χρονιά και άλλοι πολιτισμοί είχαν φανερή την ύπαρξη των δανείων πριν καν γίνει η δημιουργία του νομίσματος καθώς οι συναλλαγές μπορούσαν να γίνονται με την ανταλλαγή αγαθών ή άλλων πολύτιμων μετάλλων.

Το επιτόκιο είναι ο λόγος του τόκου προς το κεφάλαιο. Δηλαδή το επιτόκιο είναι ένα ποσοστό βάσει των χρημάτων που λάβαμε από κάποιο δάνειο ή βάσει των χρημάτων που δώσαμε ή καταθέσαμε, το οποίο θα δώσουμε ή θα μας δοθεί ως ανταμοιβή. Υπάρχει αύξηση και μείωση επιτοκίου και αυτό γίνεται συγχρόνως σε όλα τα επιτόκια είτε είναι δανεισμού, κατάθεσης, πιστωτικών καρτών, διατραπεζικό, διακρατικό και πολλά αλλά. Το επιτόκιο αυξομειώνεται ανάλογα με τις αλλαγές που γίνονται στην καθημερινότητα και αντανακλούν της συνθήκης της αγοράς. Εφόσον πρόκειται για επιτόκιο δανεισμού αφού αυτό είναι που θα ασχοληθούμε σε αυτή την πτυχιακή (στα δάνεια) θα θέσουμε και ένα παράδειγμα για το τι

² <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%BF>

³ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CF%8C%CE%BA%CE%BF%CF%82>

είναι το επιτόκιο στην ουσία. Τα επιτόκια σε κάθε τράπεζα είναι και διαφορετικά πχ αν το επιτόκιο δανεισμού είναι στο 3,5% τότε ο δανειστής θα πρέπει να επιστρέψει στην τράπεζα το αρχικό κεφάλαιο που αγόρασε (δανείστηκε) το χρηματικό ποσό συν το 3,5% του κεφαλαίου αυτού. Αξίζει να σημειωθεί ότι το χρονικό διάστημα στο οποίο υπολογίζεται το ετήσιο επιτόκιο δεν είναι 365 μέρες τον χρόνο αλλά 360 μέρες. Τέλος η ρύθμιση των επιτοκίων δεν γίνεται αυτόματα, αλλά με αποφάσεις των κεντρικών τραπεζών. Τα κριτήρια με βάση τα οποία λαμβάνονται οι αποφάσεις μπορεί να είναι αρκετά σύνθετα, αφορούν στο σχεδιασμό της νομισματικής πολιτικής μιας οικονομίας, και είναι από τα κεντρικά θέματα που εξετάζει η μακροοικονομική⁴.

Ομόλογο ή αλλιώς η ομολογία είναι κάποιος τίτλος που μπορεί να εκδίδονται από το δημόσιο ή από κάποιους οργανισμούς - τράπεζες, κλπ. ώστε να έχουν άμεση εισροή χρημάτων, είναι κάτι σαν δανεισμός χρημάτων από τον κόσμο. Επιπλέον τα ομόλογα θεωρούνται κάτι σαν τα μακροπρόθεσμα χρεόγραφα τα οποία ο εκδότης αυτών έχει την υποχρέωση να τα καταβάλει στην λήξη του συμβολαίου. Ένα ομόλογο είναι απλώς ένα δάνειο, το οποίο πορίζεται από τον εκδότη του δανείου και αυτό γίνεται όχι μέσω της τραπεζικής διαμεσολάβησης αλλά μέσω των κεφαλαιαγορών. Ο εκδότης είναι ο οφειλέτης, ο κάτοχος ομολόγων ο δανειστής και το κουπόνι (αν υπάρχει) είναι ο τόκος. Τα ομόλογα δίνουν τη δυνατότητα στον εκδότη να χρηματοδοτήσει μακροπρόθεσμες επενδύσεις με εξωτερικά κεφάλαια. Μπορεί κανείς λοιπόν να διακρίνει ότι τα στοιχεία που προσδίδουν σε ένα ομόλογο την ταυτότητά του είναι πρώτον ο εκδότης, δεύτερον το κουπόνι (αν υπάρχει) με βάση το οποίο θα γίνονται οι τακτικές πληρωμές και τρίτον η χρονική διάρκεια της σύμβασης⁵. Χαρακτηριστικά των ομολόγων είναι αρχικά η ονομαστική αξία (par or face value), το επιτόκιο έκδοσης (coupon rate), η συχνότητα των τοκομεριδίων (coupon frequency), η ωρίμανση (maturity) και η τιμή της διαπραγμάτευσης (market price). Έτσι ο κόσμος αγόραζε τα ομόλογα ώστε να αυξήσει το κεφάλαιό του, με την προϋπόθεση όμως ότι θα του επιστραφούν τα χρήματά του συν το κέρδος που ορίζουν τα ομόλογα, μετά από κάποια χρόνια. Το κράτος όταν έλαβε τα χρήματα που πήρε από την πώληση αυτών τα εναποθήκευε στα ταμεία, έτσι ώστε μετά από χρόνια να τα επιστρέψει με προσαύξηση, σε αυτούς που αγόρασαν τα ομόλογα. Βεβαίως αυτό όμως δεν έγινε τώρα που υπάρχει οικονομική κρίση και με το κούρεμα που έγινε, οι άνθρωποι, οι οργανισμοί, κλπ. που κατείχαν ομόλογα του δημοσίου χάσανε περίπου τα μισά λεφτά από το κεφάλαιο που "επένδυσαν" αγοράζοντάς τα.

⁴ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%84%CF%8C%CE%BA%CE%B9%CE%BF>

⁵ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BC%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF>

Πηγή: euretirio

Το χρεόγραφο αντιπροσωπεύει το επίσημο έγγραφο το οποίο πιστοποιεί τον αρμό του χρέους και αντανακλά στην χρηματική αξία (μετοχή, ομολογία κλπ.) στο οποίο ενσωματώνεται η υποχρέωση κάθε χρηματικής παροχής ή πραγμάτων. Τα χρεόγραφα είναι ουσιαστικά τα επενδυτικά διαπραγματεύσιμα προϊόντα τα οποία εκδίδονται από μια κυβέρνηση ,μια εταιρία ή κάποιο άλλο οργανισμό ο οποίος αντιπροσωπεύει την οικονομική αξία και αποτελεί το αποδεικτικό του χρέους ή το δικαίωμα σε διανεμόμενα κέρδη⁶.Αυτός που εκδίδει τα χρεόγραφα ονομάζεται εκδότης (issuer) και είναι ένα νομικό πρόσωπο. Μέσα στα χρεόγραφα που εκδίδονται επίσης περιλαμβάνονται τα ομόλογα ,έντοκα γραμμάτια του δημόσιου, τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, προθεσμιακά συμβόλαια (forwards), τα συμβόλαια μελλοντικής εκ πληρωμής (futures),τα ομόλογα τραπεζών, τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης ,τα παραστατικά απόκτησης μετοχών (warrants) , οι μετοχές και άλλα προϊόντα τα οποία θα μπορεί να γίνει η διαπραγμάτευση τους στην χρηματοπιστωτική αγορά. Επίσης υπάρχουν δυο είδη χρεογράφων αρχικά τα χρεόγραφα χρηματικής διάθεσης όπου σε αυτά κατατάσσονται οι μετοχές τα ομόλογα και οι εισοδηματικοί τίτλοι. Μετέπειτα υπάρχουν και τα χρεόγραφα διάθεσης πραγμάτων αυτά μπορεί να είναι οι φορτωτικές , τα ενεχυρόγραφα ,τα κτηματογραφα κλπ.

1.3 Ιστορική αναφορά. Από ποιον και ποτέ;

Ξεκινώντας από την αρχή το πρώτο δάνειο που έχει καταγραφεί στην ιστορία από την Ελλάδα ξεκινά το 1824-1825 όπου εκεί οι Έλληνες δανείστηκαν από τις ξένες χώρες δάνεια πριν καν δημιουργηθεί το ελληνικό κράτος. Τα δυο πιο μεγάλα και γνωστά δάνεια είναι από την Βρετανία τα ονομαζόμενα «δάνεια της ανεξαρτησίας» το 1824 και το άλλο για τις ανάγκες μας στην επανάσταση το 1825. Τα δυο δάνεια που συμφωνήθηκαν συνολικό ύψος 2.800.000 λίρες και έπρεπε αυτό το ποσό να καταλήξει στα ταμεία μας αλλά αυτό δεν έγινε ποτέ αφού τα λεφτά τα όποια έλαβε η Ελλάδα σαν νεοσύστατο κράτος ήταν μόλις 530.000

⁶ <https://www.euretirio.com/xreografo/>

λίρες δηλαδή λιγότερο από το 1/5 που είχε συμφωνηθεί⁷. Το 1827 ο Καποδίστριας ζήτησε νέο δάνειο από τους Ευρωπαίους κάτι το οποίο δεν έγινε αποδεκτό. Όπως ήταν αναμενόμενο επειδή η Ελλάδα δεν διέθετε τους κατάλληλους πόρους χρεοκόπησε το 1828 κάτι που πιθανότατα δεν θα είχε συμβεί εάν είχε λάβει όλο το ποσό των δανείων. Το επόμενο δάνειο το οποίο έλαβε η χώρα μας ήταν το 1832 με 1833 λίγα χρόνια μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους που έγινε το 1830 και την επιβολή του Όθωνα σαν βασιλιάς των Ελλήνων. Από το δάνειο αυτό των «προστάτιδων δυνάμεων» ύψους 60 εκατ. γαλλικών φράγκων δόθηκαν μόνο οι δύο πρώτες δόσεις, που ουσιαστικά χρησιμοποιήθηκαν για αποπληρωμή των δύο προηγούμενων βρετανικών δανείων και το υπόλοιπο για το στρατό και τη βαυαρική γραφειοκρατία. Στην τότε εξουσία του Όθωνα δημιουργήθηκε η πρώτη νομισματική μεταρρύθμιση με αποτέλεσμα να αντικαθίσταται ο φοίνικας με την δραχμή. Το νόμισμα το οποίο ακολούθησε μέχρι τα σημερινά δεδομένα μέχρι το 2002 όπου πήρε την θέση της το ευρώ. Η μη ανάκαμψη όμως της οικονομίας προκάλεσε την άρνηση καταβολής της τρίτης δόσης του δανείου. Τελικά ο Όθωνας αναγκάστηκε να κηρύξει πτώχευση το 1843 με αποτέλεσμα να ζητήσει νέα δάνεια⁸. Το έτος 1857 η Αγγλία, η Γαλλία και Ρωσία δημιούργησαν την Διεθνή Οικονομική Εξεταστική Επιτροπή όπου είχε σαν σκοπό να αναδιαρθρώσει με μέτρα την αποπληρωμή του δανείου που είχε λάβει η Ελλάδα το 1833. Τα μέτρα αυτά επέβλεπαν ότι η Ελλάδα θα μπορούσε κάθε χρόνο να αποπληρώνει 900.000 γαλλικά φράγκα ποσό το οποίο θα μπορούσε να αυξάνεται αν και εφόσον η Ελλάδα είχε καλή οικονομική κατάσταση. Η Ελλάδα πλήρωσε το 1860 σύμφωνα με τα μέτρα που είχε ορίσει η ΔΟΕΕ⁹ και μετά χρεοκόπησε εκεί σταμάτησε για 3 χρόνια (1861-1862-1863) ενώ προχώρησε σε νέα αναδιάρθρωση και αποπληρωμή του χρέους της το 1864.

Μετάπειτα ακολούθησε η άνοδος του Χαρίλαου Τρικούπη ο οποίος κυβέρνησε κατά διαστήματα από το 1880 μέχρι και το 1893. Όπως ήταν αναμενόμενο ο Χαρίλαος Τρικούπης ήταν αυτός ο οποίος μπορούσε να ανταποκριθεί στα δάνεια στα οποία σύναπτε ενώ ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης, ο Ζηνόβιος Βάλβης και ο Σωτήριος Σωτηρόπουλος οι ενδιάμεσοι που κυβέρνησαν του Χαρίλαου Τρικούπη δεν μπορούσαν. Δυο μεγάλα δάνεια είχαν τη τιμητική τους με τα οποία ο Τρικούπης είχε σκοπό την χρηματοδότηση έργων. Τότε επέβαλε και την φορολογία στον καπνό και το κρασί. Επίσης επέβαλε φόρο και στις οικοδομικές κατασκευές παίρνοντας και τρίτο δάνειο για να γίνει η χρηματοδότηση των τριών θωρηκτών. Τα έργα αυτά είχαν την έμπνευση να δημιουργηθεί σχολή τεχνικών και η ίδρυση της όπου επακολούθησε η κατασκευή σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου, η αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας, η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου. Ο Τρικούπης είχε όραμα να εκβιομηχανήσει την χώρα και τα κατάφερε με αυτά τα δάνεια. Δεν άργησε όμως να επέλθει και άλλη χρεοκοπία στην χώρα μας καθώς το 1893 ο Χαρίλαος Τρικούπης λόγω της άσχημης οικονομικής κατάστασης στην οποία είχε έρθει η χώρα μας κήρυξε την πτώχευση. Στις 30 Οκτώβριου 1893 ανακοίνωσε μέσω της Βουλής την ιστορική φράση «Δυστυχώς κύριοι επτωχευσαμεν». Ο Τρικούπης αποσύρθηκε από την πολιτική 1895 και μετά από ένα χρόνο απεβίωσε στην Γαλλία όπου εκεί διέμενε. Το 1897 ακολούθησε ένας αποτυχημένος Ελληνοτουρκικός πόλεμος τον οποίο κήρυξε ο Δηλιγιάννης. Μετά από αυτό τον χαμένο πόλεμο της Ελλάδας επιβλήθηκε σε πολεμική αποζημίωση και Διεθνή οικονομικό έλεγχο. Την περίοδο 1902-1914 συν ομολογήθηκαν τέσσερα εξωτερικά δάνεια, συνολικά 521.000.000 γαλλικά φράγκα. Τα δύο πρώτα (76.000.000 γαλλικά φράγκα) μέχρι το έτος 1910 και το τέταρτο, 335.000.000 γαλλικά φράγκα το έτος 1914. Η δανειακή πρόσδοδος

⁷ <http://www.cna.gr/stories/to-elliniko-xreos-kai-i-istoria-tou/>

⁸ <http://www.cna.gr/stories/to-elliniko-xreos-kai-i-istoria-tou/>

⁹ Διεθνή Οικονομική Εξεταστική Επιτροπή

χρησιμοποιήθηκε υπέρ της εξυπηρέτησης των ήδη υπαρχόντων εξωτερικών δανείων, υπέρ της διεξαγωγής των Βαλκανικών πολέμων και στην ενσωμάτωση των νέων περιοχών που προέκυψαν μετά τους Βαλκανικούς¹⁰. Το 1928 τα ηνία της Βουλής θα αναλάβει ο Ελευθέριος Βενιζέλος που τότε κηρύχτηκε πρωθυπουργός της Ελλάδας αφού κατέλαβε στην Βουλή 228 από τις 250 έδρες. Η εποχή του Μεσοπολέμου μέχρι τη διεθνή οικονομική κρίση (1922-1932) ήταν μια περίοδος σταδιακής ανόρθωσης της ελληνικής οικονομίας με ίδρυση βιοτεχνιών και βιομηχανιών αλλά και μεγάλων δημόσιων έργων όπως το φράγμα της λίμνης Μαραθώνα. Παρόλα αυτά όμως η φορολογική επιβάρυνση ήταν ακόμη δυσβάστακτη. Από το 1924 έως το 1930 η Ελλάδα έλαβε 1.160.000 χρυσά φράγκα, εκ των οποίων το 78% ήταν δάνεια¹¹. Την περίοδο 1924-1931 συν ομολογήθηκαν εννιά εξωτερικά δάνεια, συνολικά 992.000.000 χρυσά φράγκα που ισοτιμούνται σε 14.900.000.000 δραχμές. Τα δάνεια αυτά προήλθαν από την Μεγάλη Βρετανία κατά 48%, τις ΗΠΑ κατά 31% και τα υπόλοιπα σε μικρότερα ποσοστά από το Βέλγιο, τη Σουηδία, τη Γαλλία, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Αίγυπτο και την Ιταλία. Τα δάνεια χρησιμοποιήθηκαν για την αποκατάσταση των προσφύγων, την εξυπηρέτηση του εξωτερικού δανεισμού, τη σταθεροποίηση της δραχμής και παραγωγικά.

Την ίδια περίοδο η εξυπηρέτηση του εξωτερικού δανεισμού απορροφούσε το 29% των τακτικών εσόδων. Συνολικά την περίοδο 1824-1932 η Ελλάδα είχε δανεισθεί από το εξωτερικό 2.200.000.000 χρυσά φράγκα. Μέχρι το 1932 είχαμε αποσβέσει 2.380.000.000 χρυσά φράγκα δηλαδή 183 δις περισσότερα απ' όσα είχαμε δανεισθεί και πάλι χρωστούσε 2 δις χρυσά φράγκα. Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929 χτύπησε και την Ελλάδα. Η φορολογία αυξήθηκε και λήφθηκαν έκτακτα οικονομικά μέτρα. Εντέλει το 1932 κηρύχθηκε η τέταρτη πτώχευση στην χώρα μας¹². Κυρίως λόγος της πτώχευσης ήταν η διεθνής οικονομική κρίση του 1929-1932, που με άμεσες συνέπειες επέφερε την κατάρρευση τραπεζών και την αύξηση της ανεργίας. Λόγω της οικονομικής κρίσης το εμπόριο κάμφθηκε, ενώ η υποτίμηση του νομίσματος και η χαμηλή αγοραστική δύναμη «χτύπησε» τη βιομηχανία και τη ναυτιλία. Την 4^η Αυγούστου 1936 λαμβάνει να ηγηθεί της Ελλάδας ο δικτάτορας Ιωάννης Μεταξάς όπου αρνήθηκε να πληρώσει το χρέος που είχε η Ελλάδα στην Βέλγικη τράπεζα Society Commerciale de Belgium με αποτέλεσμα η βελγική κυβέρνηση να παρακαμφθεί στο Δικαστήριο Διεθνούς Δικαίου ζητώντας να τηρηθούν τα νομικά δικαιώματα της Τράπεζας της. Η ελληνική κυβέρνηση επικαλέστηκε την οικτρή οικονομική κατάσταση που μαστίζε τότε την χώρα μας και ο νομικός εκπρόσωπος κατέθεσε το 1938 στο Δικαστήριο ότι μπορεί να υπάρξει μια έκτακτη κατάσταση η οποία κάνει αδύνατο για τις Κυβερνήσεις να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους προς τους δανειστές και προς τον λαό τους: οι πόροι της χώρας είναι ανεπαρκείς για να εκπληρώσουν και τις δυο υποχρεώσεις ταυτόχρονα. Είναι αδύνατο να πληρωθεί το χρέος και την ίδια ώρα να παρασχεθεί στον λαό η κατάλληλη διοίκηση και οι εγγυημένες συνθήκες για την ηθική, κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Το οδυνηρό πρόβλημα προκύπτει όταν πρέπει να επιλέξει κανείς ανάμεσα στα δύο καθήκοντα. Το ένα πρέπει να υποχωρήσει έναντι του άλλου. Ποιο πρέπει να είναι αυτό; Η θεωρία αναγνωρίζει σ' αυτό το ζήτημα ότι το καθήκον μιας Κυβέρνησης να εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία των βασικών δημόσιων υπηρεσιών υπερτερεί έναντι της πληρωμής των χρεών της. Στην περίπτωση όπου η πληρωμή του χρέους του θέτει σε κίνδυνο την οικονομική ζωή ή τη διοίκηση, η Κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να διακόψει ή ακόμη και να μειώσει την εξυπηρέτηση του χρέους¹³. Αξίζει να σημειωθεί ότι μετά από αυτό η Ελλάδα δικαιώθηκε από το Δικαστήριο καθώς η γνώμη που έκφερε ήταν λογική και αποδεκτή κάνοντας έτσι την

¹⁰ https://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία_της_οικονομίας_της_Ελλάδας

¹¹ https://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία_της_οικονομίας_της_Ελλάδας

¹² <http://www.cna.gr/stories/to-elliniko-xreos-kai-i-istoria-tou/>

¹³ <http://www.cna.gr/stories/to-elliniko-xreos-kai-i-istoria-tou/>

πρώτη χώρα που πήγε έναντι καθεστώτος με αποτέλεσμα και άλλες χώρες όπως η Αργεντινή και ο Ισημερινός που επίσης αρνήθηκαν να πληρώσουν τα χρέη τους. Από το 1940 έως το 1949 επήλθε ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος και ο Εμφύλιος πόλεμος όπου η Ελλάδα κατακτήθηκε από τη Γερμανία και ένα από τα επακόλουθα της κατοχής ήταν η καταστροφή των παραγωγικών δομών και ο λιμός που έπεσε στην χώρα. Η Ελλάδα δεχόταν την πλήρη εκμετάλλευση στους πόρους της ενώ τα δάση υπερυλοτομήθηκαν. Πριν μπει στην Ελλάδα η Γερμανία η Τράπεζα της Ελλάδος είχε φυγαδεύσει τον χρυσό που είχαμε με μουλάρια και караβιά με προορισμό το Καιρό. Εφόσον πρωτομιλήσαμε για εκμετάλλευση η δραχμή δεχόταν υποτίμηση καθημερινά ακόμα και στις πιο μικρές συναλλαγές .

Μετά το τέλος της κατοχής η δραχμή είχε υποτιμηθεί τόσο πολύ που μια λίρα Αγγλίας αντιστοιχούσε σε 7.000.000.000 περίπου δραχμές. Με την λήξη του Β΄ παγκοσμίου πολέμου το 1944 τα πρώτο μέλημα της χώρας ήταν η ανασυγκρότηση της μετά την κατοχική καταστροφή. Το δεύτερο πρόβλημα ήταν ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος όπου ξεκίνησε το 1946 και τέλειωσε το 1949 όπου οι συνολικές δαπάνες ήταν υπέρογκες καθώς το σύνολο των εξόδων έφτανε το 27,5%. Μετά ακολούθησε η μεταπολεμική περίοδος κάτι το οποίο ήταν απαραίτητο για να εκτιμηθούν και να αποκατασταθούν οι ζημιές οι οποίες είχαν γίνει. Τα έτη 1944 έως το 1953 θα υπάρξουν συνολικά 18 κυβερνήσεις που θα προχωρήσουν σε 8 υποτιμήσεις της δραχμής με μια αξιοσημείωτη του Σπύρου Μαρκεζίνη ως υπουργός συντονισμού θα υποτιμήσει την δραχμή στο 100% με τα οικονομικά μέτρα που δημιούργησε να φέρουν την οικονομική ανάπτυξη. Ένας νέος πρωθυπουργός έρχεται να ηγηθεί της Ελλάδας τώρα ο Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής όπου παρέμεινε σε αυτή την θέση 8 ολόκληρα χρόνια από το 1955 μέχρι το 1963. Κάποιοι χαρακτηρίζουν αυτά τα οχτώ χρόνια ως Θαύμα της οχταετίας Καραμανλή καθώς επέφερε ραγδαία οικονομική ανάπτυξη στην χώρα. Η Ελλάδα βρέθηκε να είναι η δεύτερη ταχύτερη αναπτυσσόμενη χώρα μετά την Δυτική Γερμανία .Το 1961 υπογράφηκε μελλοντική σύνδεση της Ελλάδας με την ΕΟΚ¹⁴. Αυτό όμως που χαρακτήριζε τον Καραμανλή ήταν ότι δημιούργησε βασικά υποστηρίγματα στην ελληνική οικονομία τα λεγόμενα τέσσερα ποδιά. Το πρώτο ήταν η ναυτιλία κάτι που η Ελλάδα διακρινόταν καθώς ήταν πρώτη στον κόσμο. Οι Έλληνες ναυτικοί ξενιτεύονταν σε άλλες χώρες και έστελναν συνεχώς επιταγές στις οικογενείας τους. Το δεύτερο το οποίο σταδιακά αυξανόταν ήταν το τουριστικό συνάλλαγμα στην Ελλάδα όπου εκεί άρχισε να ξεκινά ο τουρισμός και να εισρέουν έσοδα καθώς υπήρχαν ρομαντικοί περιηγητές. Τότε η Ελλάδα άρχισε να αποκτά τουριστική υποδομή και να παρέχει τουριστικές υπηρεσίες οι οποίες ουσιαστικά ήταν τουριστικές εγκαταστάσεις κινούμενες από κρατικές επιχειρήσεις οι οποίες σταδιακά αποκρατικοποιήθηκαν έως σήμερα .Το τρίτο είναι το μεταναστευτικό συνάλλαγμα όπου εκατομμύρια Έλληνες μετανάστευαν σε Γερμανία , ΗΠΑ, Αυστραλία , Βέλγιο και άλλες χώρες φτιάχνοντας περιουσία την οποία μετά την μετέτρεπαν σε ισχυρά Μάρκα¹⁵ ή επέστρεφαν στην Ελλάδα και αξιοποιούνταν κάνοντας μια επένδυση ή έχτιζαν δικό τους σπίτι. Τελευταίο και πιθανότατα το πιο κερδοφόρο εφόσον υπάρχει και σήμερα και έχει αναπτύξει τη οικονομία μας ήταν οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων όπως το λάδι, οι ελιές, τα φρούτα και λαχανικά ,το βαμβάκι και αλλά προϊόντα.

Μετά από την προεδρία του Καραμανλή η κυβέρνηση άλλαξε τοπίο και άρχισε να αποσταθεροποιείται ενώ το 1967 το καθεστώς ανατράπηκε σε δικτατορία των συνταγματαρχών. Ο τότε οικονομικός εγκέφαλος της δικτατορίας ο Νικόλαος Μακαρέζος ήταν αυτός που πρωτοστάτησε στην οικονομική πολιτική της δικτατορίας. Η δικτατορία των

¹⁴ Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου [1958](#) με τη θέση σε ισχύ της ομώνυμης [Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας](#)

¹⁵ Μάρκο είναι το όνομα νομισματικών μονάδων διαφόρων χωρών.

Συνταγματαρχών ουσιαστικά ήταν μια εθνικιστική, αντικομμουνιστική και δημαγωγική πολιτική με αθρόες κατασκευές τεχνικών έργων σε όλη την χώρα.

Όπως ήταν στην μεταπολεμική περίοδο έτσι και στην δικτατορία είχαμε έντονες σπατάλες κοινωνικών πόρων. Από εκείνη την εποχή γνωστή ήταν η λέξη θαλασσοδάνεια όπου αρκετοί δανειοδοτήθηκαν πλουσιοπάροχα με απώτερο σκοπό την οικονομική ανάπτυξη αλλά αντ' αυτού χρησιμοποίησαν αυτά τα δάνεια για προσωπικό όφελος και ικανοποίηση. Σαν να μην ήταν μόνο αυτά η στρατιωτική δικτατορία είχε σκοπό να αποκτήσει λαϊκό έρεισμα έκτος των ανεξέλεγκτων δανείων που χορηγούσε άρχισε την κατασκευή παρά πολλών δημόσιων έργων και την απόσβεση των αγροτικών και βιομηχανικών χρεών λαμβάνοντας υπέρογκα ποσά από το αποθεματικό της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος. Η περίοδος στροφής της ελληνικής οικονομίας συμπίπτει με την περίοδο της δικτατορίας όπου από την γεωργική παραγωγή στράφηκαν στην βιομηχανική. Αξιοσημείωτο είναι το 1970 όπου σημειώθηκε οικονομικό «στρίμωγμα» το οποίο από την μια πλευρά οφειλόταν στην σταδιακή πτώση του οικοδομικού οργανισμού αλλά περισσότερο στην αύξηση της μετανάστευσης που άνθισε στην δεκαετία του 1960. Η μετανάστευση δεν ήταν άπλα μια λύση για τους ίδιους τους μετανάστες αλλά και τους απομένοντες στην Ελλάδα που το εθνικό εισόδημα μπορούσε να μοιράζεται ολοένα και περισσότερο μιας και δεν υπήρχε τόσος πληθωρισμός, Το 1973 υπήρξε η πετρελαϊκή κρίση λόγω του Αραβοϊσραηλινού πολέμου¹⁶ που είχε σαν αποτέλεσμα την υπερδιπλασίαση της τιμής των καυσίμων καθώς και των προϊόντων και υπηρεσιών. Η αστυφιλία είχε κορυφωθεί εκείνα τα χρόνια με αποτέλεσμα ο πληθυσμός της Αθηνάς να αγγίζει τους 1.500.000 κατοίκους. Το 1950-1967 κυμαίνεται το ποσοστό της μετανάστευσης στο 50% των Ελλήνων στην Αθήνα ενώ το άλλο 50% έγινε επί τη επταετία 1967-1974 επί δικτατορίας. Η Ελλάδα το 1979 υπογράφει την συνθήκη προσχώρησης στη ΕΟΚ¹⁷ με την ένωση της σε αυτή να ολοκληρώνεται την 1^η Ιανουαρίου 1981.

Το 1981 άλλος ένας μεγάλος ηγέτης έρχεται για την Ελλάδα ο Ανδρέας Παπανδρέου με το ΠΑΣΟΚ όπου προέβησαν σε σειρά εθνικοποιήσεων καθώς και κρατικοποιήθηκαν επιχειρήσεις που ανήκαν σε πολύ ισχυρούς οικονομικούς παράγοντες οι οποίες ήταν η ΛΑΡΚΟ και η ΠΥΡΚΑΛ , τα τσιμέντα ΑΓΕΤ-Ηρακλής , η Ελληνική Χαλυβουργία , τα Ναυπηγεία Σκαρामαγκά της οικογένειας Νιάρχου , η Πειραιϊκή- Πατραϊκή και η πολυεθνική ΕΣΣΟ-Πάπας. Η κοινωνία δέχτηκε θερμά αυτές της αλλαγές καθώς προβούσαν περισσότερο στην παραδοσιακή επιχειρηματική ελίτ. Αξιοσημείωτη είναι η μεγάλη μείωση του πληθωρισμού που πέτυχαν οι κυβερνήσεις Παπανδρέου. Η εξέταση των στοιχείων κατά μήνα δείχνει ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ παρέλαβε τον Οκτώβριο του 1981 πληθωρισμό της τάξης του 24,2% και παρέδωσε τον Ιούνιο του 1989 πληθωρισμό στο 13,1%. Όμως το 1990 εκτινάχθηκε στο 20,4% μεταβολή που αποδίδεται στην πολιτική αστάθεια και ακυβερνησία της χώρας και λόγω των εκλογικών συγκρούσεων την περίοδο 1989 - 1990¹⁸.

Εν τω μεταξύ το δημόσιο χρέος όμως υπήρχε και συνέχιζε να αυξάνεται με καλπάζουσους ρυθμούς καθώς τα νέα δάνεια είχαν φτάσει να εξυπηρετούν το 75% των παλαιότερων δανείων. Το 1985 και από τη εφημερίδα ΒΗΜΑ ήταν αμφίβολο εάν η Ελλάδα μπορούσε να δανειστεί τα επόμενα έτη μεγάλα σημαντικά ποσά χωρίς να παρέμβουν διεθνείς οργανισμοί

¹⁶ Πόλεμος των Έξι Ημερών, γνωστός και ως Αραβοϊσραηλινός Πόλεμος του 1967 ή Τρίτος Αραβοϊσραηλινός Πόλεμος, ξέσπασε μεταξύ του Ισραήλ και των Αράβων γειτόνων του, την Αίγυπτο, την Ιορδανία και την Συρία.

¹⁷ Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

¹⁸ https://el.wikipedia.org/wiki/Ιστορία_της_οικονομίας_της_Ελλάδας

,χωρίς να υπάρχουν δεσμεύσεις μεταξύ των δανειστών και χωρίς να γίνει υποθήκευση του οικονομικού μέλλοντος της χώρας. Κάτι το οποίο έγινε αλήθεια το 1986 η Ελλάδα με τον Παπανδρέου και την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ δεν μπόρεσε να δανειστεί από το εξωτερικό και κατέφυγε στην ΕΟΚ. Η ΕΟΚ αποφάσισε να δώσει δάνειο στην Ελλάδα 1.75 δις Ευρωπαϊκών Νομισματικών μονάδων σε δυο δόσεις μετά από εξέταση όμως από το ΔΝΤ της πορείας της οικονομίας της χώρας. Το `95 με `96 παραιτήθηκε ο Ανδρέας Παπανδρέου για λόγους υγείας παραδίνοντας στον εκσυγχρονιστή Κωνσταντίνο Σημίτη που ανέλαβε να υλοποιήσει τις υποδείξεις του ΔΝΤ για μια ορθή σταθερή νομισματική και οικονομική πολιτική. Το 1998 ο Σημίτης ένταξε την Ελλάδα στην ΟΝΕ¹⁹. Τότε το 1999 «έσκασε» το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου ο Σημίτης κατηγορείται επίσης ότι προέτρεψε και ενθάρρυνε τη δημιουργία της φούσκας του ελληνικού Χρηματιστηρίου που στοίχισε σε ενάμισι εκατομμύριο επενδυτές μικρών και μεσαίων εισοδημάτων πάνω από 30 τρισεκατομμύρια δραχμές. Το 2001 η Ελλάδα μπήκε στην Ευρωζώνη. Η Ευρωζώνη, με επίσημη ονομασία ζώνη του ευρώ είναι μια οικονομική και νομισματική ένωση που αποτελείται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες έχουν οικειοθελώς καταργήσει το εθνικό τους νόμισμα και υιοθετήσει το ευρώ ως το κοινό τους νόμισμα και μοναδικό νόμιμο χρήμα. Μιας και η Ελλάδα εντάχθηκε στο ευρώ το 2001 ένα δάνειο 10 δις ευρώ σε γεν που ήθελε να παρουσιάσει μικρότερο για να μην φανεί το συνολικό δημόσιο χρέος. Ο Σημίτης δήλωσε τη παραίτηση του από την προεδρία του ΠΑΣΟΚ στις 7 Ιανουαρίου 2004 και στις 8 Φεβρουαρίου διαδέχτηκε αυτήν την θέση ο Γιώργος Παπανδρέου γιος του Ανδρέα Παπανδρέου.

Στις βουλευτικές εκλογές του Μαρτίου του 2004 νικητής των εκλογών βγαίνει ο νέος πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και ανιψιός του «εθνάρχη» Κώστας Καραμανλής. Ο Καραμανλής δημιούργησε 700 νέους δημόσιους οργανισμούς με δαπάνες 200 εκατομμυρίων ευρώ το χρόνο. Επειδή όμως γνώριζε καλά την κατάσταση της οικονομίας της Ελλάδας δεν έκανε απολύτως τίποτα γι' αυτό και μάλιστα επιδείνωσε την κατάσταση και την παρέδωσε στα χέρια του Γεώργιου Παπανδρέου σαν μια βόμβα έτοιμη να εκραγεί. Η περίοδος του Καραμανλή επίσης χαρακτηρίστηκε από πολλά σκάνδαλα Βατοπεδίου, Siemens κ.α. δηλαδή όχι και μια καλή πορεία σαν πρωθυπουργός. Μετά είναι όλα γνωστά η θητεία του Γεώργιου Παπανδρέου και η άμεση στροφή στα μνημόνια μέχρι και σήμερα. «Όταν ανέλαβε το ΠΑΣΟΚ τη διακυβέρνηση της χώρας, διαπίστωσε ότι η μόνη εναλλακτική επιλογή που είχε ήταν να προσφύγει στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» είχε δηλώσει στην ΕΡΤ ο υφυπουργός Οικονομικών Φίλιππος Σαχινίδης. Αν ρωτήσουμε σήμερα ένα περαστικό να μας πει για την προεδρία του Παπανδρέου δεν θα ναι και ευχάριστη καθότι πριν καν βγει πρωθυπουργός πριν καν γνωρίζει ποιο είναι το χρέος της Ελλάδας και σε τι οικτρή κατάσταση είναι η οικονομία είχε τάξει ότι «λεφτά υπάρχουν». Στις 25 Ιανουαρίου 2010 η Ελλάδα δοκίμασε να δανειστεί, αφού οι αγορές είχαν λάβει ήδη τα μηνύματά της. Μπόρεσε να δανειστεί τελικά 8 δις. ευρώ, αλλά με ένα πανάκριβο επιτόκιο 6,2%. Φαινοταν όμως ξεκάθαρα ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να σταματήσει να δανείζεται τέτοιες τοκογλυφικές τιμές. Οι οροί που δέχτηκε η Ελλάδα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ήταν ιδιαίτερα αβάσταχτο και αντιλαϊκό όμως το ΔΝΤ ήρθε να απαντήσει ότι η ίδια η κυβέρνηση το επικαλέστηκε και εκείνο κάνει την δουλειά του. Η Ελλάδα ξαναμπάνει ξανά στην λήψη πακέτου στήριξης και λαμβάνει 110 δις ευρώ μέχρι το 2012 εκ των οποίων το 80 δις ευρώ θα λαμβάναμε από την Ευρωζώνη με επιτόκιο περίπου 5% και τα υπόλοιπα από το ΔΝΤ με μικρότερο επιτόκιο. Η θητεία του Γιώργου Παπανδρέου λαμβάνει τέλος τον Νοέμβριο του 2011 αφότου παραιτήθηκε από πρωθυπουργός και λίγο αργότερα και από την προεδρία του ΠΑΣΟΚ.

¹⁹ Οικονομική Νομισματική Ένωση

1.4 Τα είδη, οι κατηγορίες και οι τύποι δανείων που υπάρχουν.

Τα είδη και τύποι δανείων ποικίλουν, όπως θα αναφερθούμε περαιτέρω τα δάνεια έχουν δυο κυρία είδη που χωρίζονται σε στεγαστικά και καταναλωτικά. Αυτές οι δυο κατηγορίες χωρίζονται σε μικρότερες υποκατηγορίες το καθένα έχοντας έτσι διαφορετικούς τρόπους έκδοσης δανείου. Πρώτα θα ασχοληθούμε με τα στεγαστικά δάνεια όπου η σημασία τους αφορά πολλά άτομα που θέλουν να αγοράσουν κατοικία. Ουσιαστικά η χρήση του δανείου αυτού γίνεται για να μπορεί ο δανειστής να επενδύσει τα χρήματα που θα λάβει μέσω τραπεζής για την αγορά ενός ακινήτου. Η τράπεζα ωστόσο δημιουργεί ένα δικό της σύστημα ασφάλειας βάζοντας ενέχυρο την κατοικία που θα αγοράσει ο δανειστής ούτως ώστε μέχρι να αποπληρωθεί η υποθήκη στο σύνολο της. Αυτό γίνεται για να μην χάσει η τράπεζα τα χρήματα τα οποία δάνεισε στον πελάτη έχοντας ως αντίτιμο και ο οφειλέτης το σπίτι του έχοντας πάντα στο νου του ότι έχει υποχρέωση απέναντι στην τράπεζα. Αν και αυτό θεωρείται το ασφαλές δάνειο μερικές φορές ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου ενδεικτική αξία του ακινήτου να μειώνεται με αποτέλεσμα η τράπεζα να κατασχέτη το ακίνητο χωρίς όμως αυτό να αντανakλά στο ποσό του δανείου που έχει δανειστεί ο πελάτης. Δηλαδή με λίγα λόγια η τράπεζα να μην λαμβάνει το ανάλογο ποσό του δανείου μη μπορώντας όμως έτσι να λάβει την διαφορά που απομένει από τον πελάτη. Οι λόγοι για τους οποίους ένας δανειστής θα θελήσει να πάρει ένα στεγαστικό δάνειο και την χρήση αυτών είναι τρεις.

1. Αγορά, ανέγερση, αποπεράτωση, επέκταση, βελτίωση, επισκευή, συντήρηση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης (για ιδιοχρηση ή εκμετάλλευση).

2. Αγορά οικοπέδου που προορίζεται για κατοικία ή επαγγελματική στέγη

3. Αναχρηματοδότηση στεγαστικών δανείων άλλων τραπεζών²⁰

Όπως έγινε μια αναφορά στην αρχή λέγοντας ότι υπάρχουν υποκατηγορίες στα δυο αυτά είδη δανείων τα στεγαστικά και καταναλωτικά οι κυριότεροι λόγοι είναι λόγω του ανταγωνισμού που υπάρχει στις τράπεζες στην χορήγηση αυτών των δανείων δημιουργώντας έτσι νέες κατηγορίες οι οποίες ικανοποιούν ένα ευρύ φάσμα αναγκών. Στην προκειμένη περίπτωση οι γενικές κατηγορίες των στεγαστικών δανείων είναι τα δάνεια σταθερού αρχικού επιτοκίου, τα δάνεια σταθερού επιτοκίου, τα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου. Αναλυτικότερα το δάνειο σταθερού αρχικού επιτοκίου αναφέρεται στα δάνεια όπως είναι προφανές έχουν σταθερό επιτόκιο αλλά και χαμηλό επιτόκιο το οποίο συνήθως κυμαίνεται από ένα έως και τρία χρονιά όπου στην συνέχεια μετατρέπονται σε κυμαινόμενο επιτόκιο μέχρι να αποπληρωθεί. Θεωρητικά είναι από τα ανώδυνα δάνεια καθώς ο δανειολήπτης προστατεύεται από τις μεταβολές των επιτοκίων με αποτέλεσμα και να υπάρχει καλύτερος οικονομικός προγραμματισμός αλλά και παράλληλα γίνεται η επιλογή του σταθερού επιτοκίου ανάλογα με την περίοδο. Τα δάνεια του σταθερού επιτοκίου είναι δάνεια με επιτόκιο ανελλιπώς σταθερό καθ' όλη την διάρκεια του δανείου και έχει μια διαφορά 3-4 μονάδων με τα δάνεια κυμαινόμενων επιτοκίων. Τελευταία έχουμε τα δάνεια με το κυμαινόμενο επιτόκιο σε όλη την διάρκεια του δανείου. Είναι συνδεδεμένο στις περισσότερες περιπτώσεις με κάποιο επιτόκιο αναφοράς ένα επιπλέον κέρδος που ορίζει η τράπεζα. Χαρακτηριστικά ο δανειολήπτης έχει όφελος καθώς πληρώνει χαμηλότερες δόσεις σε περιόδους που τα επιτόκια έχουν πτώση και δίνεται η ευκαιρία πληρωμής πρόσθετων ποσών κάθε χρόνο με αποτέλεσμα να μειώνονται οι δόσεις αποπληρωμής του δανείου. Όμως δεν μπορεί να γίνει σωστός και

²⁰ <https://el.wikipedia.org/wiki/Δάνειο>

ακριβής προϋπολογισμός λόγω του ότι συνεχώς μεταβάλλονται τα επιτόκια και σε περιόδους όπου τα επιτόκια έχουν ανοδική πορεία οι δόσεις αποπληρωμής αυξάνονται.

Ένα άλλο είδος δανείων είναι τα καταναλωτικά. Τα δάνεια αυτά στρέφονται στην προσωπική χρήση των δανειοληπτών προκειμένου να καλυφθούν κάποιες ανάγκες καθώς και για σκοπό την απόκτηση διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών. Ειδικότερα τα καταναλωτικά δάνεια οι τρόποι χορήγησης, ο σκοπός απόκτησης ακόμα και τα ποσά τα οποία χορηγούνται διαφοροποιούνται από τράπεζα σε τράπεζα. Αυτά που ισχύουν γενικότερα είναι ότι τα καταναλωτικά δάνεια δεν μπορούν να ξεπεράσουν το ποσό των 25.000€. Επίσης είναι σύνηθες το ποσό να μην δίνεται απευθείας στον πελάτη αλλά στον έμπορο με τον οποίο έγινε η αγοραπωλησία για την οποία χρηματοδοτήθηκε αυτό το δάνειο. Δεν είναι και λίγες οι περιπτώσεις που ο καταναλωτής δεν εκφέρει κάποιο σκοπό στην τράπεζα για τον οποίο θα ήθελε το δάνειο μη προσκομίζοντας δικαιολογητικά λαμβάνοντας έτσι ένα δάνειο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για προσωπική χρήση. Προσωπική χρήση θα μπορούσε κάλλιστα να είναι για την αποπληρωμή ενός άλλου δανείου πχ στεγαστικού καλύπτοντας έτσι την διαφορά που θα ήταν ανήμπορος να καλύψει εκείνη την περίοδο. Άλλη χρήση θα μπορούσε να είναι ένα προσωπικό δάνειο στο οποίο ο δανειολήπτης παίρνει ένα ποσό της τάξης των 20.000€ το οποίο μπορεί να φτάσει έως και 30.000€. Τα προσωπικά δάνεια θεωρούνται ότι είναι δάνεια επισφαλής για τον λόγο ότι δεν χρειάζεται να αποκαλύψει στην ίδια την τράπεζα τον λόγο το οποίο χρειάζεται το δάνειο αυτό ο πελάτης κάνοντας ωστόσο αβέβαιο και αν θα είναι στην θέση να το αποπληρώσει αυτό το δάνειο.

Περαιτέρω λόγοι θα ήταν για την επισκευή μιας κατοικίας ή την ανακαίνιση της ή αναπαλαίωση της κατοικίας αυτής για τουριστικούς λόγους. Ακόμα ένας άλλος σκοπός θα ήταν για την αγορά ενός αυτοκινήτου καινούργιου ή μεταχειρισμένου ή την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Σε αντίθεση με τα στεγαστικά στα καταναλωτικά δάνεια δικαιούχοι των δανείων αυτών είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα, οι μισθωτοί, οι ελεύθεροι επαγγελματίες υποβάλλοντας πάντα την φορολογική τους δήλωση και ανάλογα την τράπεζα στην οποία απευθύνονται για την λήψη του δανείου υπάρχουν διάφορα κριτήρια, δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσουν καθώς και οι προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για την απόκτηση ενός καταναλωτικού δανείου.

Περίληπτικά μια μικρή αναφορά θα γίνει επίσης στα ανοιχτά δάνεια, στα φοιτητικά δάνεια, στα επιχειρηματικά δάνεια και τα κρατικά δάνεια.

Το ανοιχτό δάνειο κατατάσσεται στα προσωπικά δάνεια στο οποίο μια τράπεζα αφού γίνει αίτηση ενός φυσικού ή νομικού προσώπου εγκρίνει ένα ανώτατο πιστωτικό όριο προς χρήση. Σε αυτό το δάνειο ο δανειολήπτης δεν έχει την υποχρέωση να το χρησιμοποιήσει το δάνειο απευθείας καθώς μπορεί να διαχειριστεί τα χρήματα που του δανείζονται ανά πασα στιγμή μέχρι να λήξει η τηρηθήσα συμφωνία χωρίς όμως να χρειάζεται επανέγκριση από την τράπεζα. Στο ανοιχτό δάνειο η τράπεζα εγκρίνει ένα ανώτατο πιστωτικό όριο (συνήθως μέχρι 3.000 ευρώ), και ο πελάτης έχει τη δυνατότητα τμηματικών αναλήψεων.²¹

Το φοιτητικό δάνειο κατατάσσεται και αυτό στα προσωπικά δάνεια εκεί η τράπεζα χρηματοδοτεί σπουδαστές ή φοιτητές δημόσιων ή ιδιωτικών σχολών και ιδρυμάτων προκειμένου να τους δοθεί οικονομική ενίσχυση με ιδιαίτερους και ποικίλους προνομιακούς όρους σχετικά με την εξόφληση τους. Όσον αφορά το όριο αυτό μπορεί να φτάσει και τις 50.000€ καθώς και τα επιτόκια και οι τρόποι αποπληρωμής μπορούν να διαφέρουν από τράπεζα σε τράπεζα.

²¹ <https://el.wikipedia.org/wiki/Δάνειο>

Τα επιχειρηματικά δάνεια είναι δάνεια τα οποία χορηγούνται ούτως ώστε ο πελάτης που συνήθως έχει μια μεγάλη επιχείρηση ή μια μικρομεσαία ή ακόμα και οι ελεύθεροι επαγγελματίες προκειμένου να μπορέσουν να καλύψουν κάποιες ανάγκες που θα αφορούν την επιχείρησή τους ή ανάλογος τις συγκεκριμένες ανάγκες που έχει ο κάθε τύπος δανειολήπτη ξεχωριστά. Χρήσεις των επιχειρηματικών δανείων μπορεί να είναι μια αγορά οικοπέδου, μια αγορά εμπορευμάτων, μια ανακαίνιση επιχειρηματικής στέγης, αγορά έτοιμης ή υπό ανέγερση επιχειρηματικής στέγης, ολοκλήρωση επιχειρηματικής στέγης, εξόφληση προμηθευτών.

Τα κρατικά δάνεια είναι χορηγήσεις δανείων ανάλογα με την οικονομική κατάσταση μιας χώρας σε περιόδους ύφεσης της οικονομίας. Δηλαδή ανάλογα με την εκάστοτε χώρα η οποία θα χρειαστεί την βοήθεια σε οικονομικό επίπεδο θα ζητήσει την χορήγηση δανείου από μια άλλη χώρα ή από έναν άλλο φορέα εντός ή εκτός των συνόρων της προκειμένου να ανακάμψει οικονομικά. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και αντίστοιχα μια χώρα μπορεί να εκδώσει δάνειο σε μια άλλη αν εφόσον της το επιτρέπει η οικονομική της κατάσταση για να γίνει μια τέτοια πράξη. Στην περίπτωση όπου μια χώρα δανειστεί από μια άλλη τότε θα πρέπει να τεθούν κάποιοι οροί όπως για παράδειγμα να ξεκινήσει η εισαγωγή προϊόντων από την χώρα την οποία δανείζεται ή να λανσάρεται σαν τουριστικό θέρετρο για διακοπές και γενικότερα ενέργειες οι οποίες θα φέρουν σε πλεονεκτική την θέση την χώρα "δανειστή".

Οι κατηγορίες των δανείων.

Αφότου αναφερθήκαμε στα είδη των δανείων σειρά έχουν οι κατηγορίες των δανείων. Σε αυτά εισέρχονται τα τοκοχρεωλυτικά και τα χρεολυτικά δάνεια.

Τοκοχρεωλυτικά είναι τα δάνεια που σε αυτά υπολογίζονται το σύνολο των τόκων καθ' όλη την διάρκεια του δανείου συνυπολογίζοντας και το κεφάλαιο και αυτό μοιράζεται σε ισόποσες σταθερές δόσεις που ο δανειολήπτης οφείλει να αποπληρώνει κάθε μήνα. Αυτό που το κάνει ιδιαίτερο είναι ότι ο δανειολήπτης στη αρχή της αποπληρωμής του δανείου με τις σταθερές δόσεις υπόκειται στο να εξοφλεί μεγαλύτερα ποσά τόκου απ' ότι στις μετέπειτα δόσεις ενώ το κεφάλαιο παραμένει σταθερό από την αρχή έως το τέλος της αποπληρωμής της τελευταίας δόσης του δανείου. Υπάρχει όμως σημαντική αναφορά στο ότι η μεταβολή της αποπληρωμής του τόκου που στην αρχή είναι πολύ αυξημένη και καθώς περνάει ο καιρός αυτή μικραίνει είναι η μόνη αιτία για την οποία γίνεται αυτή η μεταβολή αναλογίας μεταξύ του τόκου και του κεφαλαίου της κάθε δόσης εφόσον όσο περνάει ο καιρός η αποπληρωμή γίνεται με χαμηλότερο ποσό τόκου. Εν τελεί αυτό που συμβαίνει είναι ότι αυτό που αποπληρώνεται περισσότερο είναι το μεγαλύτερο μέρος του τόκου στις πρώτες κιόλας δόσεις παρά του κεφαλαίου. Στα τοκοχρεωλυτικά δάνεια ο δανειολήπτης είναι ενημερωμένος ορθά για το πιο είναι το ακριβές και αμετάβλητο μηνιαίο ποσό των δόσεων που έχει να αποπληρώσει καθιστώντας έτσι την εμπιστοσύνη του στην τράπεζα. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα τοκοχρεωλυτικά δάνεια είναι αυτά τα οποία έχουν την συντριπτική πλειοψηφία τα οποία δίνονται από τις ελληνικές τράπεζες καθώς είναι τα πιο πλήρως αποδεκτά και προωθημένα δάνεια που δίνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Χρεολυτικά είναι τα δάνεια στα οποία ο δανειολήπτης ξεκινά να αποπληρώνει ξεχωριστά το κεφάλαιο από τους τόκους. Αυτό γίνεται σε προκαθορισμένες ημερομηνίες και ορίζεται από την αρχή της χορήγησης του δανείου. Οι δόσεις τόκων και οι δόσεις των κεφαλαίων αποπληρώνονται επίσης σε προκαθορισμένες ημερομηνίες αυτό όμως δεν εκφράζεται στο ότι μπορούν κάποια ημερομηνία να συμπίπτουν οι πληρωμές. Οι διαφορά που υπάρχει με το τοκοχρεωλυτικό δάνειο είναι ότι οι δόσεις οι οποίες αποπληρώνονται έχουν ίση κατανομή χρηματικά ενώ στην προκειμένη περίπτωση είναι το αντίθετο ξεκινάει η αποπληρωμή με την μεγαλύτερη δόση πράγμα που το κάνει δυσπρόσιτο στο κοινό για τον λόγο αυτό. Με αυτόν

τον τρόπο όμως αποπληρώνοντας την μεγαλύτερη δόση θα μπορεί να χαρακτηριστεί και θετικό διότι έτσι γίνεται ταχύτερη η αποπληρωμή του δανείου. Τέλος να αναφέρουμε ότι αυτός ο τρόπος δανείων δεν είναι και τόσο διαδεδομένος στην Ελλάδα αλλά περισσότερο στο εξωτερικό διότι εδώ δεν φέρεται να κερδοφορούν τόσο στα τραπεζικά συστήματα.

Τελική αναφορά θα δώσουμε στους τύπους των δανείων κατατάσσεται η υπερανάληση και η πιστωτική κάρτα.

Αρχικά η υπερανάληση ή αλλιώς overdraft είναι μια επεκταμένη μορφή δανεισμού που προσφέρει η τράπεζα στον πελάτη για ένα τρεχούμενο λογαριασμό όπου σε αυτόν ο πελάτης έχει την δυνατότητα σε περίπτωση ανάγκης χρημάτων να μπορεί να συνεχίσει να κάνει ανάληψη ακόμα και αν το υπόλοιπο του λογαριασμού του είναι μηδέν. Αυτό γίνεται εφόσον η τράπεζα έχει θέσει ένα πιστωτικό όριο προς χρήση όπου αυτό μπορεί να είναι περίπου 5.000€ με 6.000€. Ο δανειζόμενος μετέπειτα πληρώνει τόκους για την αποπληρωμή των χρημάτων των οποίων υπερανάλησε εκείνη την περίοδο. Γενικότερα η υπερανάληση μπορεί να εξοφληθεί ταχύτερα με ένα σύστημα που έχει η τράπεζα υιοθετήσει όπως παραδείγματος χάρι όταν κατατίθενται ο μισθός του πελάτη η τράπεζα κάνει «ανάληψη» το ποσό που μπορεί να είναι οφειλόμενο εκείνη την στιγμή λόγω της υπερανάλησης σε αντίθεση με τα ανοιχτά δάνεια όπου εκεί ο δανειζόμενος καταβάλλει την ελάχιστη μηνιαία δόση για να μειώσει το χρέος του στη τράπεζα. Ο πελάτης που έχει το δικαίωμα της υπερανάλησης μπορεί να υπογράψει επιταγές μεγαλύτερου ποσού από αυτό που έχει διαθέσιμο στον λογαριασμό του χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι επιταγές αυτές θεωρούνται ακάλυπτες. Υπάρχει όμως και μια παγίδα σε όλο αυτό καθότι η τράπεζα μπορεί να ακυρώσει την συμφωνία υπερανάλησης οποιαδήποτε στιγμή χωρίς να στείλει προειδοποίηση ή να εξηγήσει τον λόγο της ακύρωσης. Πιθανοί λόγοι για τους οποίους η τράπεζα μπορεί να προβεί σε τέτοιου είδους κίνηση είναι γιατί πιστεύει ότι έχει πέσει η αξιοπιστία και η φερεγγυότητα που έχει ο πελάτης προς αυτήν για την αποπληρωμή των χρεών. Άλλος λόγος θα μπορούσε να είναι ότι έχει βάσιμες υποψίες (η τράπεζα) ότι ο πελάτης μπορεί στο άμεσο μέλλον να πτωχεύσει μη μπορώντας να αποπληρώσει το χρέος του σε εκείνη. Επίσης η τράπεζα μπορεί να διακόψει την συμφωνία υπερανάλησης καθώς ο οφειλέτης έχει αρκετό καιρό που δεν έχει επιστρέψει το ποσό που χρωστάει λόγω της υπερανάλησης. Το χρονικό διάστημα που χρειάζεται για να εγκριθεί η υπερανάληση είναι αρκετό και μετέπειτα είναι απαραίτητη η επαναδιαπραγμάτευση. Συνήθεις δικαιούχοι της υπερανάλησης είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα οι μισθωτοί και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που υποβάλουν την φορολογική τους δήλωση και έχουν έναν λογαριασμό στην τράπεζα. Τέλος σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν πληρώσει το χρέος του απέναντι στη τράπεζα εκείνη έχει το δικαίωμα να κατάσχει υποθηκευμένο περιουσιακό στοιχείο ως αντάλλαγμα.

Άλλος τύπος δανείου είναι η πιστωτική κάρτα. Πιστωτική κάρτα είναι ένα μέσο πληρωμής το οποίο δίνει την δυνατότητα στον πελάτη της τράπεζας να δανειστεί χρήματα για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς όμως να χρειάζεται να καταληφθούν χρήματα άμεσα. Τα χρήματα αυτά ο πελάτης είναι υποχρεωμένος να τα αποπληρώσει σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με την επιβάρυνση τόκου. Το χρονικό διάστημα στο οποίο ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας πρέπει να αποπληρώσει το χρέος του στην τράπεζα κυμαίνεται από 1 έως 30 ημέρες και σε περίπτωση μη καταβολής του επιβάλλονται τόκοι ευημερίας²². Παράδειγμα μιας αγοράς ύψους 4.000€ στο άψε σβήσε αντιστοιχεί σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα αποπληρωμής του ποσού αυτού χωρίς όμως να παραμείνει υπόλοιπο αλλιώς ο πελάτης θα

²² **Τόκος ευημερίας** είναι το επιπλέον επιτόκιο που πρέπει να καταβάλλει ένας οφειλέτης έπειτα από παραβίαση των όρων μιας δανειακής σύμβασης που έχει υπογράψει, όπως συνήθως η αθέτηση πληρωμής μηνιαίων δόσεων έγκαιρα.

υποχρεωθεί να πληρώσει τους τόκους από την μέρα που έκανε την αγορά. Υπάρχει δυνατότητα και ανάληψης μετρητών μέσω των ATM από πιστωτική κάρτα εφόσον το πιστωτικό υπόλοιπο το επιτρέπει. Το πιστωτικό όριο του πελάτη επηρεάζεται από το ποσό έμπιστος και φερέγγυος μπορεί αν είναι απέναντι στην τράπεζα με το οποίο καθορίζεται και η αγοραστική του δύναμη. Αρκετοί είναι οι παγκόσμιοι οργανισμοί πιστωτικών καρτών όπως είναι η American Express, MasterCard, Maestro, VISA όπου είναι οι πιο διαδεδομένες και με αυτές συνεργάζονται οι ελληνικές τράπεζες που εκδίδουν πιστωτικές κάρτες έχοντας κάποιο συνεργαζόμενο οργανισμό ο οποίος παρέχει την δυνατότητα στον πελάτη να μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτή την κάρτα και σε άλλες χώρες. Η χρήση των πιστωτικών καρτών μπορεί να χαρακτηριστεί και σαν μικρό δάνειο εφόσον οι αγορές γίνονται με μεγαλύτερη ταχύτητα απ' ότι με ένα κανονικό δάνειο και μπορεί να μην καταβάλει όλο το ποσό του πράγματος που αγοράζει καθώς του δίνεται η δυνατότητα να αποπληρώνει την αγορά αυτή με μηνιαίες δόσεις μέσα σε ένα χρονικό διάστημα το οποίο έχει οριστεί με σύμβαση που έχει γίνει στην τράπεζα ή σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Οι πιστωτικές κάρτες έχουν πολύ υψηλότερα επιτόκια απ' ότι έχουν τα περισσότερα καταναλωτικά δάνεια ή άλλου είδους πιστώσεις. Η εποχή των καρτών έχει έρθει το 2017 να κερδίσει την θέση της πιο πολυχρησιμοποιημένης χρήσης αγορών αντί των μετρητών αφού τώρα πλέον όλα τα καταστήματα επιτρέπουν την πληρωμή με πιστωτική κάρτα για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών με την εισαγωγή συγκεκριμένου κωδικού PIN που καθορίζει την αυθεντικοποίηση του πελάτη. Η λειτουργίες της πιστωτικής κάρτας είναι τρεις και είναι οι εξής :

A) Ως μέσο πληρωμής συγκεντρώνει τις έννοιες του χρήματος ως ένα μέσο ανταλλαγής, ως μέτρο αξίας και ως φορέα αξίας. Δεν θεωρείται υποχρεωτικό μέσο πληρωμής από τον χρήστη αλλά το κατάστημα σε περίπτωση που η αγορά θελήσει ο πελάτης να γίνει με πιστωτική είναι υποχρεωμένος να την δεχτεί.

B) Ως μέσο πίστωσης ή πιστωτική λειτουργία. Ξεκινά η χρήση της ως πιστωτικό μέσο από την στιγμή που γίνεται η αγορά μέσω της κάρτας μέχρι ο πελάτης να καταβάλει το ποσό στον εκδότη και πάροχο.

Γ) Ως εγγυητική λειτουργία η οποία έχει να κάνει με την συμφωνία που έχει προηγηθεί ανάμεσα στον εκδότη και την συγκεκριμένη επιχείρηση. Ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας έχει την υποχρέωση να καταβάλλει ξένο χρέος, αυτό του κατόχου της κάρτας στην επιχείρηση που έγινε η αγοραπωλησία. Ο εκδότης ευθύνεται απέναντι στην επιχείρηση ως πρώτος οφειλέτης.²³

Οι πιστωτικές κάρτες έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σχετικά με την χρήση τους. Ένα πλεονέκτημα είναι ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν παντού προκειμένου να γίνει η πληρωμή ακόμα και σε έκτακτη ανάγκη όπως για λόγους υγείας. Επίσης έχουν την δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν σαν μέσο πληρωμών με δόσεις. Ακόμα πλεονέκτημα είναι ότι οι πιστωτικές κάρτες έχουν και σύστημα επιβράβευσης με την επιστροφή χρημάτων μέσω του προγράμματος bonus. Θεωρείται ακόμη θετική καθώς απαλλάσσει τον κάτοχο από την ανάγκη μεταφοράς χρημάτων και ακόμη σε περίπτωση κλοπής δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς το σωστό κωδικό pin. Μειονέκτημα της χρήσης της κάρτας είναι ότι μπορεί ο κάτοχος να πέσει θύμα άπατης από επιτήδειους καθώς και μεγάλος κίνδυνος συσσώρευσης υψηλού πιστωτικού χρέους από αλόγιστη χρήση που μπορεί οδηγήσει σε χρεοκοπία.

Τέλος οι δικαιούχοι αυτής της κάρτας θα πρέπει να πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία διαφέρουν σε κάθε τράπεζα. Το όριο ηλικίας είναι ένα καθώς δεν έχουν όλοι το δικαίωμα

²³ <https://www.euretirio.com/pistotiki-karta-credit-card/>

έκδοσης πιστωτικής κάρτας αλλά αυτοί που είναι στα πλαίσια 22-70 ετών και έχουν σταθερή εργασία ή είναι συνταξιούχοι.

1.5 Ποτέ ένα δάνειο θεωρείται μη εξυπηρετούμενο.

Η οικονομική κρίση έχει αυξήσει τα ποσοστά ανέργων στην Ελλάδα και οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα με αποτέλεσμα να υπάρξουν μειωμένες επενδύσεις και χαμηλός αριθμός νέων θέσεων εργασίας σε χαμηλότερη ανάπτυξη. Ένα από τα καθήκοντα της τράπεζας είναι η χορήγηση δανείων, όπου επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να επενδύουν και να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Το κέρδος της τράπεζας από την χορήγηση των δανείων είναι μέσω των τόκων. Τα δάνεια έχουν όμως και κινδύνους, η τράπεζα χορηγεί το δάνειο στην επιχείρηση ή στον ιδιώτη χωρίς να είναι σίγουρη για το αν θα αποπληρωθεί εντός της συμφωνηθείσας προθεσμίας. Σε περίπτωση καθυστέρησης της αποπληρωμής του δανείου ή του τόκου η τράπεζα κατατάσσει το δάνειο στα «κόκκινα δάνεια» ή «επισφαλή δάνεια» ή «μη εξυπηρετούμενα δάνεια». Το αποτέλεσμα αυτό δημιουργεί πρόβλημα στο να αποκομίζει κέρδη η τράπεζα και στο να χορηγεί νέα δάνεια. Τα ΜΕΔ είναι τα δάνεια όπου ο δανειολήπτης έχει καθυστερήσει να καταβάλει τις συμφωνηθείσες δόσεις πάνω από 90 ημέρες. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση που ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει αναπάντεχα οικονομικά προβλήματα όπως το να μείνει άνεργος αρά να μην μπορεί να πληρώσει τις συμφωνηθείσες δραστηριότητες ή όταν μια επιχείρηση αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες. Επίσης, υπάρχει και το ενδεχόμενο πλήρης αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου, όπου η τράπεζα σε αυτή την περίπτωση θα προβεί σε «διαγραφή» του δανείου δηλαδή να διορθώσει την αξία του δανείου στον ισολογισμό της και να εγγραφεί ως μηδενικής αξίας. Οι τράπεζες θα πρέπει να αξιολογούν με ορθό τρόπο τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών ώστε να αποφύγουν τον κίνδυνο χορήγησης δανείων όταν ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες σε πρώιμο στάδιο. Είναι συχνό φαινόμενο να υπάρχει ανεργία και οικονομικές δυσκολίες στους δανειολήπτες επισφαλών δανείων, όμως η τράπεζα πρέπει να διατηρεί χαμηλό επίπεδο στα δάνεια αυτά ώστε να έχει κέρδη. Όταν τα επισφαλή δάνεια ξεπεράσουν τα χαμηλά επίπεδα, τότε υπάρχει πρόβλημα στα κέρδη της τράπεζας, μιας και οι πιστοδοτικές της δραστηριότητες της αποφέρουν λιγότερα έσοδα. Η μείωση εισοδήματος όσο και τα χρήματα που θα διατεθούν στην χειρότερη περίπτωση δηλαδή της «διαγραφής δανείου», έχει σαν αποτέλεσμα η τράπεζα να διαθέτει λιγότερα χρήματα στην χορήγηση νέων δανείων και να περιορίζονται ακόμα περισσότερο τα κέρδη της.

Στην αντιμετώπιση των ΜΕΔ εντός του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος παίζει καθοριστικό ρολό το εποπτικό έργο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Οι εποπτικές αρχές παρακολουθούν το συνολικό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Ελέγχουν επίσης κατά πόσο οι επιμέρους τράπεζες διαχειρίζονται επαρκώς την επικινδυνότητα των δανείων τους και εάν έχουν συγκροτήσει κατάλληλες στρατηγικές, δομές διαχείρισης και διαδικασίες. Αυτό αποτελεί μέρος της κοινής διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (supervisory review and evaluation process - SREP) η οποία διενεργείται ετησίως για κάθε τράπεζα. Επιπλέον, η ΕΚΤ διενεργεί τακτικά συντονισμένες ασκήσεις για τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού των τραπεζών οι οποίες υπόκεινται στην άμεση εποπτεία τους. Για παράδειγμα, η ΕΚΤ διενέργησε συνολική αξιολόγηση το 2014 στο πλαίσιο της οποίας εξέτασε προσεκτικά τους ισολογισμούς των εποπτευόμενων τραπεζών. Ως αποτέλεσμα, οι τράπεζες θα χρειαστεί ενδεχομένως να προσαρμόσουν το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους ή τις προβλέψεις τους για αυτά τα δάνεια, εφόσον εντοπιστούν ζητήματα στο πλαίσιο μιας τέτοιας άσκησης.

Υψηλά επίπεδα επισφαλών δανείων απαιτούν αυξημένη προσοχή από την πλευρά της εποπτείας. Επί του παρόντος, μια ειδική ομάδα δράσης της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ αξιολογεί την κατάσταση των τραπεζών με υψηλά επίπεδα επισφαλών δανείων. Σκοπός της άσκησης είναι να σχεδιαστεί μια κοινή προσέγγιση που να μπορεί να εφαρμόζεται συστηματικά σε όλες τις χώρες για την αντιμετώπιση του ζητήματος.

Ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ είναι το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στους ισολογισμούς τους, το οποίο αγγίζει το 1τρισεκ.ευρώ. Αν και ο μέσος λόγος των ΜΕΔ στη ζώνη του ευρώ έχει μειωθεί σταδιακά από το ανώτατο επίπεδο του 8% το 2013, εξακολουθεί να διαμορφώνεται σε 6% και οι διαφορές μεταξύ των χωρών είναι έντονες: σε έξι χώρες ο λόγος των ΜΕΔ εξακολουθεί να υπερβαίνει το 10%, και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις ανέρχεται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα. Αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα μόνο για τις τράπεζες. Η άλλη πλευρά του νομίσματος είναι η υπερχρέωση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, πράγμα που αποτελεί μακροοικονομική πρόκληση – οι τράπεζες περιορίζουν την προσφορά πιστώσεων και οι επιχειρήσεις με οικονομικές δυσχέρειες μειώνουν τις επενδύσεις, πράγμα που με τη σειρά του παρεμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη. Τα ζητήματα που αφορούν την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού έγιναν εντονότερα με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Όταν ξέσπασε η κρίση, η απότομη άνοδος των ΜΕΔ ανέκοψε τη δυνατότητα πολλών τραπεζών να αντιμετωπίζουν τα προβληματικά δάνεια. Η οριστική διευθέτηση των ΜΕΔ, καίτοι δεν συνιστά πανάκεια για όλα τα τραπεζικά προβλήματα, θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικά οφέλη. Δεν είναι εύκολο να εκτιμηθούν οι επιδράσεις της διευθέτησής τους. Ωστόσο, σύμφωνα με ανάλυση βάσει σεναρίων, η αντικατάσταση των ΜΕΔ με εξυπηρετούμενα στοιχεία ενεργητικού θα μπορούσε να αυξήσει τη συνολική αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών της ζώνης του ευρώ κατά περισσότερο από 1 ποσοστιαία μονάδα, σε κάποιες χώρες μάλιστα οι τραπεζικοί τομείς θα κέρδιζαν μέχρι και 5 ποσοστιαίες μονάδες. Ως εκ τούτου, είναι ουσιώδες να βρεθεί μια λύση για το ζήτημα των ΜΕΔ. Πρέπει πάντως να αναγνωρίσουμε αφενός ότι θα χρειαστεί χρόνος και αφετέρου ότι δεν υπάρχει ένα και μόνο μέσο που ως διά μαγείας θα λύσει το πρόβλημα. Αντιθέτως, θα χρειαστεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική που θα περιλαμβάνει ευρύ πλέγμα μέσων. Η ΕΚΤ εργάζεται ήδη προς αυτήν την κατεύθυνση και έχει δώσει σαφείς κατευθύνσεις στις τράπεζες που εποπτεύει άμεσα. Όμως η εποπτική δράση από μόνη της δεν αρκεί. Ο ιδιωτικός τομέας και οι εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές πρέπει να αναλάβουν τους δικούς τους ρόλους. Διάφορα σημαντικά εμπόδια επηρεάζουν τις τιμές των ΜΕΔ, σε διαφορετικό βαθμό μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Η αγορά προβληματικών δανείων μπορεί να παραλληλιστεί με την "αγορά λεμονιών"* . Πρόκειται για μια κατάσταση στην οποία οι επενδυτές ζητούν ασφάλιστρο για να προστατευτούν από την αβεβαιότητα που τους προξενεί η πεποίθηση ότι τράπεζες με καλύτερη πληροφόρηση θα προσπαθήσουν να τους πωλήσουν στοιχεία ενεργητικού των οποίων η πιστωτική ποιότητα είναι χειρότερη από ό,τι μπορεί να φαίνεται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζεται η δραστηριότητα στις αγορές, καθώς οι τιμές που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν οι επενδυτές για ΜΕΔ είναι πολύ χαμηλότερες από τις τιμές στις οποίες οι τράπεζες είναι διατεθειμένες να πωλήσουν. Οι διαρθρωτικές ανεπάρκειες όσον αφορά την αναγκαστική εκτέλεση απαιτήσεων από δάνεια και την εκποίηση ασφαλειών συμβάλλουν επίσης στην έλλειψη δραστηριότητας στην αγορά. Οι νομικές διαδικασίες για την είσπραξη μιας απλής απαίτησης είναι υπερβολικά χρονοβόρες και δαπανηρές σε πολλές χώρες της ζώνης του ευρώ. Από την πλευρά της ζήτησης, η μεγάλη αβεβαιότητα όσον αφορά τα ποσά και τη χρονική στιγμή ανάκτησης καθώς και διάφοροι παράγοντες που εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά, όπως οι απαιτήσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, αποθαρρύνουν τους επενδυτές. Αυτά τα συμπτώματα δυσλειτουργίας της αγοράς, που επιδεινώνονται λόγω των νομικών περιορισμών, απαιτούν ανάληψη δράσης σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής. Οι ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές θα πρέπει να θεσπίσουν μια

ολοκληρωμένη στρατηγική που να συνδυάζει μια σειρά κατάλληλων εργαλείων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων σε σχέση με τα ΜΕΔ στην Ευρώπη. Βασική πτυχή αυτής της στρατηγικής θα είναι η ευθυγράμμιση των κινήτρων μεταξύ των συμμετεχόντων μερών: τραπεζών, επενδυτών και των αρχών. AMC Φαίνεται ότι υπάρχουν ορισμένα πολλά υποσχόμενα εργαλεία. Οι εθνικές εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού (asset management companies- AMC), αν σχεδιαστούν σωστά, μπορούν να επιτύχουν την ελάφρυνση των τραπεζών από βάρη που συνδέονται με ΜΕΔ καθώς και την ανάκτηση της αξίας των σχετικών στοιχείων ενεργητικού. Ένα σχέδιο -στην ουσία ένα εγχειρίδιο- για τη σύσταση τέτοιων εταιρειών στη ζώνη του ευρώ θα βοηθούσε τις αρχές να εξοικονομήσουν χρόνο και χρήμα. Πέραν του ότι θα διευκρινίζει λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού μπορούν να εξασφαλίσουν συμβατότητα με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, ένα τέτοιο σχέδιο θα πρέπει να προσδιορίζει διεθνείς βέλτιστες πρακτικές που αφορούν βασικές πτυχές των εν λόγω εταιρειών, όπως οι κατηγορίες αποδεκτών στοιχείων ενεργητικού, οι απαιτήσεις συμμετοχής, η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού, οι κεφαλαιακές και χρηματοδοτικές δομές και διακυβέρνηση. Εκτός από τις εταιρείες διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού, οι μηχανισμοί τιτλοποίησης επίσης έχουν τη δυνατότητα να θέσουν σε λειτουργία τη δευτερογενή αγορά ΜΕΔ, ενδέχεται όμως να χρειαστεί δημόσια παρέμβαση προκειμένου να δοθούν ενδείξεις ότι οι κυβερνήσεις είναι αποφασισμένες να προχωρήσουν σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα βελτιώσουν τις αποτιμήσεις των στοιχείων ενεργητικού. Οι πλατφόρμες συναλλαγών ή τα συστήματα εκκαθάρισης για τα ΜΕΔ θα πρέπει επίσης να διερευνηθούν πλήρως, ακόμη και στο επίπεδο της ζώνης του ευρώ, προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια των ΜΕΔ και να τονωθεί η συναλλακτική δραστηριότητα. Για να είναι επιτυχείς, πάντως, όλες αυτές οι επιλογές πρέπει απαραίτητως να δοθεί σημαντική ώθηση στην υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με την αναγκαστική εκτέλεση απαιτήσεων από δάνεια και τη μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης. Αν τα μέτρα αυτά αποκτήσουν αξιοπιστία, οι επενδυτές θα αναγνωρίσουν την αλλαγή πολιτικής και θα πρέπει τελικά να δείξουν προθυμία αναπληρώσουν υψηλότερες τιμές για τα ΜΕΔ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πρόσφατα ότι θα εκπονήσει πρόταση σχετικά με μια ολοκληρωμένη και συντονισμένη ευρωπαϊκή στρατηγική για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ, η οποία θα περιλαμβάνει και σχέδιο για τη σύσταση εθνικών εταιρειών διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού. Σε αυτήν την περίπτωση, θα είναι επιτακτική η ανάγκη όλες οι αρμόδιες αρχές να αναλάβουν άμεση και αποφασιστική δράση για την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος των ΜΕΔ, ενισχύοντας έτσι την εξελισσόμενη ευρωπαϊκή ανάκαμψη. Χρειάζεται βέβαια επίπονη προσπάθεια, σε πολλά μέτωπα, ούτως ώστε να υλοποιηθούν τα σχετικά οφέλη. Αν θέλουμε όμως να αντιμετωπίσουμε την επιβάρυνση που συνδέεται με τα ΜΕΔ και να αποτρέψουμε την εκ νέου συσσώρευση ΜΕ μελλοντικά, στη διάρκεια καθοδικών φάσεων του οικονομικού κύκλου, τα ημίμετρα και η περαιτέρω χρονοτριβή δεν συνιστούν βιώσιμες επιλογές.

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ...Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή από τις τράπεζες επιχειρησιακών στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί μία από τις βασικές πρωτοβουλίες και αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής στρατηγικής για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η σημασία της στοχοθεσίας αναγνωρίζεται και στις πρόσφατες οδηγίες της Τραπεζικής Εποπτείας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας(ΕΚΤ)προς τις τράπεζες, σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Υπό το πρίσμα αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος, σε στενή συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ,συμφώνησε με τις τράπεζες από το Σεπτέμβριο του 2016 μια σειρά από φιλόδοξους αλλά ρεαλιστικούς επιχειρησιακούς στόχους για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, οι οποίοι συνοδεύονται από βασικούς δείκτες απόδοσης. Οι επιχειρησιακοί στόχοι που έχουν επιλεγεί προσφέρουν μια πλήρη εικόνα για τους δείκτες ποιότητας ενεργητικού των τραπεζών, τις

ενέργειες των διοικήσεων των τραπεζών για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και την αποτελεσματικότητά των εν λόγω ενεργειών.

Ειδικότερα, έχουν τεθεί τριμηνιαίοι στόχοι για το 2017 και ετήσιοι για τα έτη 2018 και 2019, οι οποίοι έχουν πλήρως ενσωματωθεί στη στρατηγική των τραπεζών για την αντιμετώπιση του προβλήματος, ενώ κατά τη στοχοθεσία λήφθηκαν υπόψη τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου, της οργάνωσης και της λειτουργικής ικανότητας κάθε τράπεζας. Οι τράπεζες έχουν αναπτύξει εξειδικευμένα μοντέλα για να υποστηρίξουν την προσαρμογή των επιχειρησιακών τους στόχων, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε μακροοικονομικές παραδοχές. Η επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων παρακολουθείται σε τριμηνιαία βάση, με τις τράπεζες να υποβάλλουν αναλυτική πληροφόρηση σχετικά με την εξέλιξη των επιχειρησιακών στόχων για τους βασικούς δείκτες απόδοσης. Υποβάλλουν επίσης συνοδευτικό σημείωμα, όπου περιγράφουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τους λόγους για τυχόν απόκλιση των υφιστάμενων μεγεθών σε σχέση με τους στόχους. Η Τράπεζα της Ελλάδος, σε συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, αξιολογεί τα στοιχεία και τις αναλύσεις των τραπεζών και πραγματοποιεί συναντήσεις με τα αρμόδια στελέχη τους. Επίσης, παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της στρατηγικής των τραπεζών και τις προγραμματιζόμενες ενέργειες και θα ζητά, σε συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, εφόσον αυτό κριθεί σκόπιμο, επιπρόσθετα διορθωτικά μέτρα. Τα τέσσερα συστημικά πιστωτικά ιδρύματα και τα τρία μεγαλύτερα μη συστημικά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν το σύνολο των εννέα επιχειρησιακών στόχων και των βασικών δεικτών απόδοσης, ενώ τα υπόλοιπα μη συστημικά πιστωτικά ιδρύματα υποβάλλουν ένα πιο περιορισμένο αριθμό επιλεγμένων επιχειρησιακών στόχων και βασικών δεικτών απόδοσης.

Ποιοι είναι όμως αυτοί οι επιχειρησιακοί στόχοι για τους οποίους γίνεται τόση κουβέντα τους τελευταίους μήνες και τι επιδιώκεται με την παρακολούθησή τους;

Οι τρεις πρώτοι είναι στόχοι αποτελεσμάτων:

- Υπόλοιπο (προ προβλέψεων) των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (στόχος 1)
- Υπόλοιπο (προ προβλέψεων) δανείων σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών (στόχος 2).
- Ανάκτηση σε μετρητά (από εισπράξεις τόκων, προμηθειών, αποπληρωμών κεφαλαίου, διακανονισμών, ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, μεταβιβάσεων) μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το μέσο υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ο στόχος αποβλέπει στην παρακολούθηση των εισπράξεων τόσο από αποπληρωμές όσο και από ρευστοποιήσεις και μεταβιβάσεις δανείων (στόχος 3).

Οι υπόλοιποι στόχοι είναι στόχοι δράσεων:

- Υπόλοιπο δανείων με μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των ρυθμισμένων με μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις εξυπηρετούμενων δανείων (στόχος 4). Ο στόχος αυτός παρακολουθεί τη σύνθεση των λύσεων ρύθμισης που προσφέρονται σε πελάτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Σημειώνεται ότι ως μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις θεωρούνται αυτές που καλύπτουν περίοδο μεγαλύτερη των δύο ετών και δύνανται να αποκαταστήσουν τη βιωσιμότητα του δανειολήπτη.
- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων για περίοδο άνω των 720 ημερών, τα οποία δεν έχουν καταγγελθεί, προς το άθροισμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων για περίοδο άνω των 720 ημερών τα οποία δεν έχουν καταγγελθεί και των καταγγελλόμενων δανείων (στόχος 5).

- Υπόλοιπο καταγγελλμένων δανείων για τα οποία έχουν κινηθεί νομικές διαδικασίες προς το σύνολο των καταγγελλμένων δανείων (στόχος 6). Ο στόχος αυτός επιδιώκει την ενεργή διαχείριση των δανείων που πολύ δύσκολα μπορούν να ανακτηθούν.
- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων βιώσιμων επιχειρήσεων (μικρού και μεσαίου μεγέθους) για τις οποίες έχει διενεργηθεί ανάλυση βιωσιμότητας τους τελευταίους δώδεκα μήνες προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων βιώσιμων επιχειρήσεων (μικρού και μεσαίου μεγέθους, στόχος 7). Συγκεκριμένα, ο στόχος αυτός εξετάζει το ποσοστό των ενεργών ΜΜΕ για τις οποίες έχει διενεργηθεί ανάλυση βιωσιμότητας τους τελευταίους δώδεκα μήνες.
- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων κοινών πιστούχων (για μεγάλα επιχειρηματικά δάνεια και δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις) για τους οποίους έχει εφαρμοστεί κοινή λύση αναδιάρθρωσης από τις εμπλεκόμενες τράπεζες (στόχος 8). Ο στόχος εξετάζει τις προσπάθειες των τραπεζών να προσφέρουν από κοινού λύσεις ρύθμισης σε κοινούς πελάτες που είναι μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.
- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων προς μεγάλες επιχειρήσεις για τα οποία η τράπεζα έχει αναθέσει σε εξειδικευμένο σύμβουλο την υλοποίηση σχεδίου λειτουργικής αναδιάρθρωσης (στόχος 9). Ο στόχος αποσκοπεί στην παρακολούθηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων μεγάλων επιχειρήσεων για τα οποία τράπεζα έχει ορίσει ειδικό για την εφαρμογή σχεδίου αναδιάρθρωσης της επιχείρησης. Συνολικά, οι τράπεζες έθεσαν ως στόχο τη μείωση του υπολοίπου των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 38% για την περίοδο Ιουνίου 2016-Δεκεμβρίου 2019, διαμορφώνοντας το αναμενόμενο υπόλοιπο τον ΜΕΑ στα 66,7 δισεκ. ευρώ στο τέλος του 2019. Αναφορικά με τη συμβολή των επιμέρους κατηγοριών δανείων, το 58% της μείωσης εκτιμάται ότι θα προέλθει από τα επιχειρηματικά, το 22% από τα καταναλωτικά και το 21% από τα στεγαστικά δάνεια. Κατά την ίδια περίοδο, τα δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών αναμένεται να μειωθούν κατά 49%, από 78,3 δισεκ. ευρώ τον Ιούνιο του 2016 σε 40,2 δισεκ. ευρώ το 2019, με το σχετικό δείκτη να εκτιμάται ότι θα μειωθεί από 37% σε 20% το 2019. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των τραπεζών, το μεγαλύτερο ποσοστό της μείωσης θα επιτευχθεί κατά τα δύο τελευταία έτη, το 2018 και το 2019, και εκτιμάται ότι θα προέλθει κυρίως από τις επιτυχείς ρυθμίσεις δανείων, δηλαδή την αποκατάσταση της τακτικής εξυπηρέτησης δανείων που βρίσκονται επί του παρόντος σε καθυστέρηση, με το ποσό να εκτιμάται σε 30,8 δισεκ. ευρώ, από διαγραφές δανείων ύψους 13,9 δισεκ. ευρώ, καθώς και, σε μικρότερο βαθμό, από ρευστοποιήσεις εξασφαλίσεων (11,5 δισεκ. ευρώ) και μεταβιβάσεις δανείων (7,4 δισεκ. ευρώ). Αντίθετα, αρνητική συμβολή εκτιμάται ότι θα έχει η συσσώρευση νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων (30,4 δισεκ. ευρώ). Σύμφωνα με τις υποβολές των δύο τελευταίων τριμήνων του 2016, τα πρώτα δείγματα αναφορικά με την επίτευξη των στόχων είναι ενθαρρυντικά. Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι τα μεγέθη της προηγούμενης στοχοθεσίας δημιουργούν συνθήκες τεκμαρτής αύξησης της προσφοράς δανείων, η οποία εκτιμάται ότι μπορεί να φθάσει και τα 20 δισεκ. Ευρώ μέχρι το τέλος του 2019.

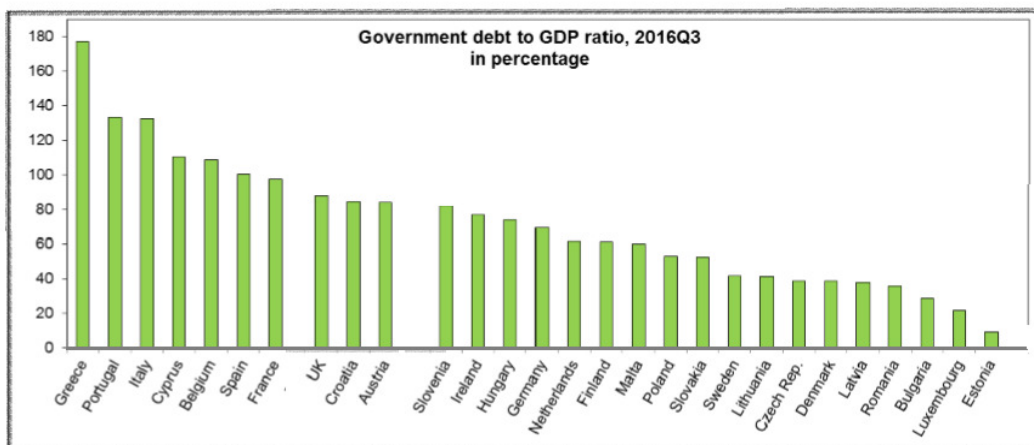
Κεφάλαιο 2^ο

Το Τραπεζικό σύστημα.

2.1 Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εντάχθηκαν στα κόκκινα δάνεια.

Ως γνωστόν και αναμενόμενο η Ευρωπαϊκή Ένωση με την εμφάνιση των κόκκινων δάνειων έπρεπε να λάβει υπόψιν της ότι θα χρειαστούν κάποια μέσα για την αντιμετώπιση τους και έτσι έγινε. Η ευρωπαϊκή τραπεζική αρχή παρουσίασε ένα σχέδιο που απεικονίζει την δημιουργία μιας «εταιρίας διαχείρισης ενεργητικού» που είχε σαν σκοπό να διευκολύνει τις πωλήσεις των κόκκινων δάνειων ύψους άνω του 1 τρις ευρώ που βρίσκονται στους ισολογισμούς των ευρωπαϊκών τράπεζων. Η «εταιρία διαχείρισης ενεργητικού» είναι διεθνώς γνωστή και ως «κακή τράπεζα». Ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας Κλαους Ρεγκλίνγκ υποστήριξε σε δήλωσή του ότι ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα θα βοηθήσει στο να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των «κόκκινων δάνειων». Αυτό που ουσιαστικά προβλέπεται είναι η δημιουργία ενός φορέα που θα αναλάβει να αγοράσει δάνεια ύψους 250 δις ευρώ στην πραγματική τους αξία χωρίς όμως αυτό να δημιουργεί ζημιά στους ισολογισμούς των κρατών που θα συμμετέχουν στην δημιουργία του οργανισμού αυτού στις οποίες θα δοθούν εγγυήσεις προκειμένου οι τράπεζες να πωλήσουν τα «κόκκινα δάνεια». Οι χώρες οι οποίες εντάσσονται στην κακή τράπεζα σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή τραπεζική αρχή (EBA)²⁴ είναι η Ελλάδα, η Ιταλία, η Κύπρος, η Πορτογαλία, η Ισπανία είναι οι χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων ακολουθούν όμως και το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ουγγαρία., η Φιλανδία, η Πολωνία και η Σουηδία και άλλες πολλές όπως απεικονίζονται στον πίνακα.

²⁴ European Banking Authority (EBA)

25

Πηγή: crisisobs

Όπως αναφερθήκαμε και στην αρχή οι χώρες με τον υψηλότερο πήχη χρέους είναι οι Ελλάδα, η Ιταλία, η Πορτογαλία, και η Κύπρος. Αναλυτικότερα θα αναφερθούμε ποσό είναι το χρέος κάθε χώρας ξεχωριστά. Στην κορυφή της λίστας όπως προείχαμε βρίσκεται η Ελλάδα με 177 δις ευρώ οπότε αυτό ισούται σε 177% του δημοσίου χρέους της στο ΔΝΤ. Το χρέος της Ελλάδας ξεκινάει από πολύ παλιά αλλά η ουσιαστικά το σκονιό κόπηκε το 2009 όταν έγινε η οικονομική κρίση και είχαν μπει και άλλες χώρες της Ευρώπης ήδη στο κλίμα. Κατόπιν αυτών η Ελλάδα κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό για την Ελλάδα. Η Ιταλία αν και χτυπήθηκε βαριά από την κρίση του 2008, γλύτωσε από τα μνημόνια, χάρη στην βιομηχανία και τις μεγάλες εξαγωγές της. Όμως δεν άντεξε τον ανταγωνισμό των «εταίρων» της και κατέληξε και εκείνη στον δανεισμό. Το δημόσιο χρέος της Ιταλίας αγγίζει τα 2 δις ευρώ με ποσοστό στο 132%. Τρίτη στο προσκήνιο είναι η Πορτογαλία με 242 εκατομμύρια ευρώ και φτάνοντας το ποσοστό των 129%. Η Πορτογαλική οικονομία ξεκίνησε να πληγεί το 2010 και διήρκεσε έως το 2014 χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι έχει τελειώσει με την αποπληρωμή των χρεών. Η Κύπρος από την άλλη είναι πιο χαμηλά στα 19 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 106%. Η οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2012, υπήρξε η μεγαλύτερη οικονομική κρίση που γνώρισε η Κυπριακή Δημοκρατία. Κύρια αιτία της κρίσης υπήρξε η μεγάλη έκθεση των κυπριακών τραπεζών σε ελληνικά ομόλογα, που κουρεύτηκαν την άνοιξη του 2012. Άλλες τις ΕΕ χώρες που έχουν και αυτές δημόσιο χρέος είναι το Βέλγιο με 451 εκατομμύρια ευρώ και 105%. Από το 2008-2009 και μετά ξεκίνησε η οικονομική κρίση στο Βέλγιο οπότε δυο τεράστιες καίριες τράπεζες της χώρας η FORTIS και η DEXIA αρχίσαν να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα καθώς άλλες τράπεζες χωρών δεχόντουσαν το ίδιο πλήγμα.

Μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008, όταν έσκασε η φούσκα της δανειακής ευημερίας λόγω της αδυναμίας αποπληρωμής των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού ρίσκου (subprime mortgage loans), η ισπανική οικονομία εισήλθε σε ύφεση. Η Ισπανία έχει το ποσοστό του 99% και χρωστάει 1 εκατομμύριο πράγμα

²⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7826125/2-23012017-AP-EN.pdf>

Προβλήθηκε: 30/11/2016

που το κάνει να φαίνεται απλό χωρίς όμως να είναι καθώς κάθε λεπτό τα χρήματα αυτά αυξάνονται. Η Γαλλία, όπως και μια σειρά από χώρες, επηρεάστηκε από την οικονομική κρίση του 2008. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της χειρότερου μέρους της κρίσης, μεταξύ 2008-2010, η Γαλλία τα πήγε καλύτερα από ό, τι άλλες βιομηχανικές χώρες. Δεν κατάφερε όμως να μείνει σε αυτή την ευχερή θέση και το δημόσιο χρέος της Γαλλίας κυμαίνεται στα 2 εκατομμύρια και ποσοστό 95%. Στις 23 Ιανουαρίου του 2009, τα στοιχεία Κυβέρνηση από το Γραφείο Εθνικών Στατιστικών έδειξε ότι η Αγγλία ήταν επίσημα σε ύφεση για πρώτη φορά από το 1991. Έχει επίσης διατυπωθεί η άποψη ότι η Αγγλία αρχικά μείνει πίσω από τους ευρωπαίους γείτονές της, επειδή άρχισε η ύφεση της 2008 αργότερα. Ωστόσο τα χρήματα τα οποία χρωστάει η Αγγλία στο ΔΝΤ είναι κάτι παραπάνω από 1,5 εκατομμύριο και έρχεται 8^η στην θέση με της χώρες δανεισμού και ποσοστό 95%.

Η Αυστρία θεωρούνταν και ακόμη θεωρείται μια ακριβή χώρα καθώς ήταν στις 4 ακριβότερες και πλουσιότερες χώρες του κόσμου. Όμως σύμφωνα με την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξέσπασε το 2008-2009 η Αυστρία δεν μπόρεσε να μην υποκύψει και είναι στην 9^η θέση με δημόσιο χρέος 294 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 83%. Η Κροατία σε αντίθεση με τις άλλες χώρες δεν υπέστη σοβαρές συνέπειες αμέσως μετρά την κρίση. Ωστόσο η κρίση κέρδισε δύναμη και το ποσοστό ανεργίας συνεχώς αυξανόταν με αποτέλεσμα την απώλεια περισσότερων από 100,000 θέσεων εργασίας κάνοντας την Κροατία να είναι στην 10^η θέση με ίδιο ποσοστό 83% όπως η Αυστρία αλλά με δημόσιο χρέος της τάξης των 290 εκατομμυρίων ευρώ. Η Σλοβενία έχει συγκεντρώσει ορισμένες αξιοσημείωτες ξένες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της επένδυσης ύψους 125 εκατομμυρίων δολαρίων από την Goodyear το 1997. Στα τέλη του 2008 υπήρχαν περίπου 11,5 δισεκατομμύρια δολάρια ξένου κεφαλαίου στη Σλοβενία. Σήμερα η Σλοβενία έχει δημόσιο χρέος στα 31 εκατομμύρια ευρώ με ποσοστό 78%. Όταν τον Σεπτέμβριο του 2008 η Lehman Brothers κατέρρευσε, το κραχ απλώθηκε σε όλον τον κόσμο και οι Ιρλανδικές τράπεζες βρέθηκαν στο κόκκινο. Η Ιρλανδική κυβέρνηση, τότε, ανέλαβε όλες τις υποχρεώσεις των πτωχευμένων ιρλανδικών τραπεζών με αποτέλεσμα άλλες τράπεζες χωρών να είναι εκτεθειμένες στην ιρλανδική φούσκα που είχε δημιουργηθεί στην οικονομία με μεγάλη πιθανότητα πτώχευσης. Η Ιρλανδία έχει δημόσιο χρέος στο ΔΝΤ 202 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό στο 74%.

Ήταν 27 Οκτωβρίου του 2008 όταν η Ουγγαρία αποφάσισε να συμφωνήσει με το ΔΝΤ και την ΕΕ για ένα πακέτο διάσωσης για την αποκατάσταση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και εμπιστοσύνη των επενδυτών με 25 δισεκατομμύρια δολάρια Αμερικής. Σήμερα η Ουγγαρία χρωστάει στο ΔΝΤ 26 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 73% ερχόμενη 13^η στην θέση με της χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με χρέος στο ΔΝΤ και μη εξυπηρετούμενα δάνεια τράπεζων. Όσον αφορά την επόμενη χώρα στην λίστα δεν υπάρχει ακριβής ημερομηνία που μπήκε στην κρίση καθώς είναι μια από τις δυνατότερες χώρες πλούτου χωρίς όμως να μην έχει και εκείνη απέναντι στο ΔΝΤ χρέος το οποίο είναι στα 2 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 67%. Η Φινλανδία αντιμετώπισε το πρόβλημα χρέους της λόγω του υπέρογκου δανεισμού που έδωσε στην Σουηδία, ανεξάρτητα, όμως, από το πόσο μικρό μπορεί να είναι το βάθος της ύφεσης στην περίπτωση της Φινλανδίας, εκείνο που φαίνεται να έχει μεγαλύτερη σημασία είναι ότι επιχειρηματικοί και πολιτικοί κύκλοι στη χώρα αντιλαμβάνονται την τρέχουσα κρίση ως χειρότερη από εκείνη της δεκαετίας του 1990, όταν είχε επηρεαστεί δραματικά και από την οικονομική κρίση του σημαντικότερου οικονομικού της εταίρου, της Ρωσίας. Σήμερα το δημόσιο χρέος της Φινλανδίας κυμαίνεται στα 139 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 64%. Η Ολλανδία, αναφερόμενη και ως Κάτω Χώρες, είναι το ευρωπαϊκό τμήμα του Βασιλείου των Κάτω Χωρών η οποία το έτος 2012 ήταν η 18^η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Μαζί με τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης του 2007-2008 το αποτέλεσμα ήταν και είναι ως σήμερα έχει δημόσιο χρέος 429 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 60%.

Η Μάλτα υιοθέτησε το νόμισμα του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008. Η Μάλτα θεωρούνταν ως η 15^η καλύτερη οικονομική δύναμη καθώς είναι στην μέση της Μεσογείου και έχει την ευκαιρία να είναι αναμεσά σε Βορεία Αφρική και μέση Ανατολή. Το 2008 το 15% των πολιτών της Μάλτας ζούσε κάτω από το όριο της φτώχειας με αποτέλεσμα να δανειστεί από το ΔΝΤ και να χρωστάει σήμερα κάτι παραπάνω από 5,5 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 57%. Η Πολωνία μετρά την παγκόσμια ύφεση το 2009 συνέχισε να αυξάνεται στα μέσα όμως του 2009 και καθώς εκεί κορυφωνόταν η κρίση η Πολωνία κατάφερε να σταθεί στα ποδιά της έως και το 2013. Η Πολωνία αξίζει να σημειωθεί ότι παρότι είναι ενταγμένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει το ευρώ ως νόμισμα της αλλά το zlotys κάτι που φαίνεται να έπαιξε μεγάλο ρόλο στο ότι άργησε να χρειαστεί βοήθεια. Το 2014 και σύμφωνα με την Eurostat²⁶ το ποσοστό ανεργίας της Πολωνίας ανερχόταν στο 7% και σήμερα χρωστάει 1 εκατομμύριο ευρώ ως δημόσιο χρέος και ποσοστό στο 54%. Η Σλοβακία έγινε μέλος της Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 και ενέκρινε το ευρώ στις αρχές του 2009. Η κρίση, η οποία έπληξε την σλοβακική οικονομία ιδιαίτερα κατά την περίοδο 2008-2009, είχε αντίκτυπο στις εργασιακές σχέσεις, καθώς και μαζικές απολύσεις συνέβαλε στη μείωση της συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι αλλαγές στην οργάνωση των συνδικάτων. Η Σλοβακία σήμερα χρωστάει 42 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 52% στο ΔΝΤ Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα. Η Λιθουανία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η μεγαλύτερη οικονομία μεταξύ των τριών χωρών της Βαλτικής. Η Λιθουανία ανήκει στην ομάδα πολύ μεγάλων χωρών ανθρώπινης ανάπτυξης. Την 1η Ιανουαρίου 2015, η Λιθουανία έγινε η 19η χώρα που υιοθέτησε το ευρώ. Η Λιθουανία ήταν η τελευταία από τις χώρες της Βαλτικής που επλήγη από την ύφεση το μεγάλο πλήγμα για τους καταναλωτές συνέβαλε στην εξισορρόπηση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 2009. Σήμερα η Λιθουανία χρωστάει στο ΔΝΤ συμπόσιο χρέος 16 εκατομμύρια και ποσοστό στο 41%. Η οικονομία της Σουηδίας είναι μια ανεπτυγμένη οικονομία προσανατολισμένη στις εξαγωγές με τη βοήθεια ξυλείας, υδροηλεκτρικής ενέργειας και σιδηρομεταλλεύματος. METKA το «ξύπνημα» της οικονομικής κρίσης στα μέσα του 2008 η κεντρική τράπεζα της Σουηδίας Rabobank η οποία είχε μπει σε φραγμό μέχρι και τα μέσα του 2009 και παρόλο που προσπάθησε να αποφύγει ορισμένα από τα μη συμβατικά εργαλεία που χρησιμοποιούσαν άλλες κεντρικές τράπεζες δεν τα κατάφερε. Σήμερα η Σουηδία χρωστάει δημόσιο χρέος 1,8 εκατομμύρια ευρώ και με ποσοστό 40%. Από το 2008 έως το 2010, η οικονομία της Λετονίας σημείωσε μία από τις πιο έντονες πτώσεις στον κόσμο. Η οικονομική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας υποστήριξε το πρόγραμμα οικονομικής ανάκαμψης. Σήμερα η Λετονία και αφού εντάχθηκε σε μετρά λιτότητας χρωστάει 10 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 39%.

Η Δανία είναι η 39 η μεγαλύτερη εθνική οικονομία παγκοσμίως. Ωστόσο το καλοκαίρι του 2008 έως το φθινόπωρο του 2010, η Δανία έζησε μια πραγματική συστηματική Χρηματοπιστωτική κρίση στον τραπεζικό τομέα ως αποτέλεσμα μεγάλων απωλειών και μειώσεων καθώς και σοβαρές προκλήσεις ρευστότητας στις τράπεζες με σκοπό τη διατήρηση τις οικονομικής σταθερότητας, κατέστη αναγκαία η συμμετοχή της κυβέρνησης στον τομέα με την ανάληψη και την εκκαθάριση των προβληματικών τραπεζών, παρέχοντας εγγυήσεις στην ΕΤΕΠ Τομέα, παρέχοντας εισφορές κεφαλαίου και έκτακτη ρευστότητα. Σήμερα η Δανία έχει δημόσιο χρέος 782 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό στο 37%. Η

²⁶ Είναι πρόσφατες στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης βασιζόμενης σε κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις: οι στατιστικές απασχόλησης καταδεικνύουν σημαντικές διαφορές κατά φύλο, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο. Υπάρχουν επίσης σημαντικές διαφορές στην αγορά εργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Ρουμανική οικονομία είναι η 41η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο (από 188 χώρες μετρούμενη από το ΔΝΤ) δρώντας ως τμήμα της ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μια αναπτυσσόμενη μεσαία και μεσαία εισοδηματική μικτή οικονομία με υψηλό δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης και ειδικευμένη στο εργατικό δυναμικό το 16^ο μεγαλύτερο στην ευρωπαϊκή ένωση. Το 2009, η Ρουμανία αγνόησε τα σημάδια της οικονομικής κρίσης που εκδηλώθηκε εμφανώς στην ΕΕ και τη Βόρεια Αμερική, και τέθηκε σε αυτή την κρίση απροετοίμαστοι και σχετικά αργότερα από άλλες χώρες. Η οικονομία της Ρουμανίας παραμένει αγκυροβολημένη στο χαμηλό και μεσαίο σκαλί ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, με σχετικά χαμηλή χρήση των τεχνολογιών και με βάση τις βιομηχανίες χαμηλής προστιθέμενης αξίας. Σήμερα η Ρουμανία χρωστάει δημόσιο χρέος 294 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 37%.

Η Τσεχική Δημοκρατία έχει αναπτύξει μια προηγμένη κοινωνική οικονομία της αγοράς και κοινωνικές πολιτικές που υποστηρίζουν ένα κράτος πρόνοιας υψηλού εισοδήματος. Τα πρώτα σημάδια της οικονομικής κρίσης έδειξε στην Τσεχία το 2008, κατά τη διάρκεια της δεξιάς κυβέρνησης του πρωθυπουργού Μίροσλαβ Τοπολάνεκ, η κυβέρνηση του οποίου αντικαταστάθηκε τον Απρίλιο του 2009 από την υπηρεσιακή κυβέρνηση του πρωθυπουργού Jan Fischer - ο οποίος δεσμεύτηκε να επικοινωνήσει με τους κοινωνικούς εταίρους και να σέβονται τις απόψεις τους, έτσι οι σχέσεις μεταξύ της κυβέρνησης και των κοινωνικών εταίρων ενοποιήθηκαν κατά την περίοδο από το 2009 έως Ιούλιος 2010 . Ωστόσο, η δεξιά κυβέρνηση του Νέτσας, που είχε προκύψει από τις εκλογές Μαΐου 2010 αρνήθηκε να σεβαστεί τα αποτελέσματα του προηγούμενου κοινωνικού διαλόγου και των σχέσεων μεταξύ της κυβέρνησης και των κοινωνικών εταίρων έχουν πάρει χειρότερα, το οποίο είναι εμφανές κυρίως με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Σήμερα η Τσεχική Δημοκρατία χρωστάει δημόσιο χρέος στο ΔΝΤ 1,7 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό στο 36%. Η κρίση που ξεκίνησε το 2008 στη Βουλγαρία και οι επιπτώσεις της είναι ακόμα ορατές. Ο αντίκτυπος υπήρξε εμφανής στην απασχόληση και σε κάποιο βαθμό από τους μισθούς και τα εισοδήματα, σε σύγκριση με το 2005-2008. Ο αντίκτυπος της κρίσης υπήρξε σοβαρή για τις εργασιακές σχέσεις σε ορισμένους τομείς όπως η μεταλλουργία, τη μηχανή, ηλεκτρονικά είδη, η ελαφρά βιομηχανία, οι σιδηρόδρομοι, την κατασκευή, και κατά τα πρώτα έτη 2008-2009 για τα ορυχεία, χημεία, σε ορισμένους τομείς του προϋπολογισμού. Αποτυχώντας όμως να ορθοποδήσει έχει έως και σήμερα δημόσιο χρέος το οποίο μειώνεται ωστόσο σταδιακά στα 26 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό στο 28%.

Το Λουξεμβούργο χτυπήθηκε άσχημα από την παγκόσμια οικονομική κρίση και το σπιτική συνταγματική κρίση κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008. Η διεθνής οικονομική κρίση σχεδόν έριξε σε πτώχευση τις δύο μεγαλύτερες ιδιωτικές τράπεζες της χώρας. Και οι δύο τράπεζες δεν εκπροσωπούνται μόνο εθνική υπερηφάνεια σε θέματα χρηματοδότησης: μια μεγάλη εμπειρία και υψηλό κύρος ενισχυμένα με «τριπλό Α'-βαθμολογίες. «Dexia-Bil», η παλαιότερη τράπεζα του Μεγάλου Δουκάτου, και «Fortis» πρώην «Banque Générale du Luxembourg» είναι κομβικό σημασίας για την εθνική οικονομία. Όπως είναι εμφανές για ορθοποδήσει χρειάστηκε να δανειστεί και έχει σήμερα δημόσιο χρέος 11 εκατομμύρια ευρώ και ποσοστό 20%. Η Εσθονία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ευρωζώνης και, σύμφωνα με το ΔΝΤ , μια προηγμένη οικονομία. Ανάμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες της Βαλτικής έχουν πληγεί ιδιαίτερα σκληρά από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Ενώ η εσθονική οικονομία αναπτύχθηκε 10,4 τοις εκατό το 2006 και 6,3 τοις εκατό το 2007, σταμάτησε να αυξάνεται το 2008. Τον Ιούλιο του 2009, ο ΦΠΑ της Εσθονίας αυξήθηκε από 18% σε 20% ενώ στις 9 Αυγούστου 2011, μόλις λίγες ημέρες μετά την υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας των Ηνωμένων Πολιτειών από την Standard & Poor's, αύξησε την αξιολόγηση της Εσθονίας από Α σε ΑΑ-. Μεταξύ των παραγόντων που ανέφερε η Standard & Poor's ως συμβάλλοντας στην απόφασή της ήταν η

εμπιστοσύνη στην ικανότητα της Εσθονίας να "διατηρεί ισχυρή οικονομική ανάπτυξη". Η οικονομία επιβραδύνεται βοήθησε τον περιορισμό των υψηλών ρυθμών πληθωρισμού, καθιστώντας την ένταξη στην Ευρωζώνη το 2011 μια ρεαλιστική προοπτική, υπό την προϋπόθεση ότι το έλλειμμα του προϋπολογισμού μπορεί να διατηρηθεί εντός των ορίων. Ωστόσο δεν κατάφερε να αποφευχθεί ο δανεισμός και σήμερα η Εσθονία η οποία αξίζει να σημειωθεί ότι έχει το μικρότερο ποσοστό χρέους ουσιαστικά στο 9 % εν σύγκριση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής ένωση δηλώνει δημόσιο χρέος στα 2 εκατομμύρια ευρώ.

Αν και φαίνεται περίεργο που κάποιες χώρες μπορεί να χρωστάνε περισσότερα από τις άλλες και να έχουν μικρό ποσοστό χρέους μεγάλη σημασία έχει ο πληθωρισμός της χώρας αλλά ακόμη μεγαλύτερη σημασία έχει το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν²⁷ το οποίο αυξομειώνεται ανάλογα με τις ανάγκες της χώρας.

2.2 Αναδιάρθρωση, αναχρηματοδότηση, επιμήκυνση , πληρωμή μόνο τόκων και αναστολή πληρωμής δόσης. Πως αντιμετωπίζονται από τις τράπεζες.

Αρχικά όλα αυτά αποτελούν ένα σχέδιο των τράπεζων για την ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δάνειων ορυττόσαστε να μπορεί το κάθε τραπεζικό σύστημα να επιλύσει όσο καλύτερα μπορεί το χρέος και τις καθυστερήσεις των δάνειων αυτών για να μπορούν και οι δυο πλευρές να επιτύχουν τον στόχο τους ο οποίος είναι η εξόφληση του δάνειου για τους δανειστές και η απολαβή των χρήματων για το τραπεζικό σύστημα. Πιο αναλυτικότερα θα αναλυθούν στην συνέχεια ο κάθε ορός ξεχωριστά έτσι ώστε να μπορούμε να καταλάβουμε τι βαθύτερο νόημα έχουν και τι ακριβώς αντιπροσωπεύουν μέσα στην ρύθμιση των κόκκινων δάνειων.

Αναδιάρθρωση (restructuring): είναι η διαφοροποίηση είτε του κεφαλαίου δανεισμού ,είτε του χρόνου αποπληρωμής είτε του επιτοκίου ή ο συνδυασμούς και των τριών μαζί. Η αναδιάρθρωση είναι ένα μέσο αναμόρφωσης της λειτουργίας και οργάνωσης που χρησιμοποιούν οι δανειστές για να μειώσουν το ρίσκο τους διευκολύνοντας τον δανειζόμενο στην αποπληρωμή του δάνειου που τους έχει χορηγηθεί. Σημαντικότερη πράξη του δανειζόμενου είναι πριν υλοποιηθεί η διαδικασία αυτή να διευθετηθεί σωστά φτάνοντας με επιτυχία στο τέλος.

Ακόμα ο δανειζόμενος υποχρεούται να δίνει περισσότερες εγγυήσεις με προφανή σκοπό να πείσει ότι το σχέδιο θα επιτύχει. Ωστόσο όταν υπάρχουν περισσότερες καθυστερήσεις στις οφειλές οι οποίες όμως θεωρούνται αποδέκτες από το τραπεζικό σύστημα δεν θα πρέπει να ξεπερνάνε τον χρονικό οροί των ενενήντα ημερών. Αυτός είναι και ο κυριότερος λόγος οπου τα τραπεζικά ιδρύματα εστιάζουν στην άμεση λύση τυχών οικονομικών δυσχερειών που αφορούν τους δανειολήπτες και επακόλουθα προβαίνουν στην αναδιάρθρωση με τελικό σκοπό την χρηματική απολαβή των χρεών.

²⁷ Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ή ΑΕΠ) (αγγλ. Gross Domestic Product - GDP) είναι το σύνολο όλων των προϊόντων και αγαθών που παράγει μια οικονομία σε διάστημα ενός έτους, εκφρασμένο σε χρηματικές μονάδες. Με άλλα λόγια είναι η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών (υλικών και άυλων) που παρήχθησαν εντός μιας χώρας σε διάστημα ενός έτους, ακόμα και αν μέρος αυτού παρήχθη από παραγωγικές μονάδες που ανήκουν σε κατοίκους του εξωτερικού.

Αναχρηματοδότηση (refinancing): είναι η αποπληρωμή ενός υπάρχοντος δάνειου χρησιμοποιώντας χρήματα από ένα νέο ίδιου μεγέθους δάνειο δηλώνοντας όμως ως ενέχυρο το ίδιο το περιουσιακό στοιχείο που διαθέτει ο δανειολήπτης. Μεγάλος αριθμός τραπεζών δίνει την δυνατότητα σε δανειολήπτες να εξοφλήσουν τα παλιά τους δάνεια χορηγώντας του νέα με πολύ ευνοϊκότερες συνθήκες και ορούς. Ο επενδυτής για να αποφασίσει εάν αξίζει η αναχρηματοδότηση θα πρέπει να μπει στη διαδικασία σύγκρισης των τόκων που θα γλιτώσει από ένα νέο δάνειο με τις αμοιβές και τις ποινές που θα προκύψουν αναλόγως από την αναχρηματοδότηση. Η πιθανότητα για το αν υπάρχουν ποινές πρόωρης αποπληρωμής τότε η αναχρηματοδότηση μπορεί να γίνει λιγότερο ευνοϊκή λόγω του αυξημένου κόστους που θα πρέπει αναγκαστικά να καταβάλει ο οφειλέτης την στιγμή της αν χρηματοδοτήσει. Υπάρχουν όμως υπερ. και κατά σε όλη αυτή την υπόθεση και σε αυτά θα αναφερθούμε αναφορικά παρακάτω.

Τα υπερ. της αναχρηματοδότησης αναφορικά είναι τα εξής:

- A) Υπάρχει εξασφάλιση στην πληρωμή χαμηλότερου επιτοκίου από το αναμενόμενο.
- B) το ποσό της μηνιαίας δόσης μπορεί να αποπληρώνεται χαμηλότερα.
- Γ) Οι οροί αποπληρωμής γίνονται όλο και πιο ελαστική και πιο βιώσιμοι για τον δανειολήπτη.
- Δ) εναλλαγή του επιτοκίου γίνεται από σταθερό σε κυμαινόμενο και αντίστοιχα από κυμαινόμενο σε σταθερό ανάλογα της απαιτούμενες προδιαγραφές.
- E) η χρονική διάρκεια του δάνειου μειώνεται.
- Z) απόκτηση της ρευστότητας για να μπορέσει να χρηματοδοτηθεί μια νέα επένδυση

Τα κατά της αναχρηματοδότησης δεν είναι όσα και τα υπερ. Η αναχρηματοδότηση μπορεί να θεωρηθεί επιβλημένη λύση σε περίπτωση που ένας δανειολήπτης αποπληρώνει της δόσεις και τελικά δεν μπορεί να καταφέρει να συγκεντρώσει το απαιτούμενο κεφάλαιο κατά την λήξη του δάνειου ώστε να το αποπληρώσει ολόκληρο. Σε αυτήν την περίπτωση η αναχρηματοδότηση μπορεί να αποτρέψει την χρεοκοπία.

Επιμήκυνση διάρκειας δανείου: είναι όπως ακριβώς βγαίνει και από την σημασιολογία της λέξης η διαδικασία παράτασης της αποπληρωμής του δανείου. Απλουστερά το χρέος του δανείου μοιράζεται σε περισσότερες δόσεις μικρότερης αξίας. Υπάρχουν φορές οπού η επιμήκυνση της αποπληρωμής του δανείου συνοδεύεται και από την βελτίωση των ορών του. Οι δόσεις οι οποίες δημιουργούνται από την επιμήκυνση κατά κύριο λόγο θεωρούνται μηνιαίες και μερικές φορές μπορεί να επιβληθεί και μια μικρή μείωση σε αυτές. Ως αναμενόμενο αποτέλεσμα της επιμήκυνσης του δανείου είναι ότι εντέλει καθώς το χρονικό διάστημα της αποπληρωμής του δανείου μεγαλώνει τότε ο αριθμός των τόκων που θα πρέπει να πληρώνει ο δανειολήπτης αυξάνεται. Στις σήμερα ημέρα οι τράπεζες είναι εξοικειωμένες με αυτήν την λύση για την αποπληρωμή δανείου καθώς μετρά την οικονομική κρίση του 2009 το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε και ο βασικός μισθός έπεσε ραγδαία μη μπορώντας να γίνει βιώσιμη η ζωή των Ελλήνων.

Πληρωμή μόνο τόκων: Όπως φαίνεται και από την σημασία της πρότασης πρόκειται για την αποκλειστική εξόφληση των τόκων του δανείου του κεφαλαίου που έχει δανειστεί το οποίο οδηγεί σε μια σαφώς θετικότερη κατάσταση εφόσον καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι για να

αποπληρώνεται οι τόκοι σημαίνει ότι το κεφάλαιο θα παραμένει σταθερό και η καταβολή μηνιαίας δόσης σταδιακά μειώνεται. Εμμέσων πλην σαφώς εννοείται ότι δεν είναι όλα θετικά σε τέτοια περίπτωση εξόφλησης του δανείου καθώς μπορεί να εννοείται ότι ευνοείται ο δανειολήπτης από την όλη διαδικασία αλλά από την άλλη πληρώνει μακροπρόθεσμα περισσότερους τόκους απ'ότι θα χρειαζόταν σε άλλες περιπτώσεις. Αυτή η διαδικασία αποπληρωμής του δανείου μπορεί να συναντηθεί και στην επιμήκυνση του δανείου.

Αναστολή πληρωμής δόσης: είναι μια μεγάλη ανακούφιση που δέχονται οι δανειολήπτες σε περίοδο αναστολής καθώς έχουν την δυνατότητα να μην εξοφλήσουν στην τράπεζα για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που έχει συμφωνηθεί ούτε τους τόκους του δανείου αλλά ούτε και το κεφάλαιο το ίδιο. Σε όλο αυτό το κενό που μεσολαβεί στην αναστολή πληρωμής ο δανειολήπτης έχει την ευκαιρία να τακτοποιεί ληξιπρόθεσμες οφειλές που έχουν συγκεντρωθεί μέχρι εκείνη την περίοδο. Μέσω αυτής της διαδικασίας κάποιοι τόκοι που παραλείπονται κεφαλοποιούνται και αυτό έχει ως αποτέλεσμα η νέα δόση να αποτελείται από επιπροσθέτους τόκους.

2.3 Ο Νόμος Κατσέλη και τι προβλέπει.

Ο νόμος Κατσέλη ή όπως αλλιώς αναφέρεται ως νόμος 3869/2010 αναφέρεται στα υπερχρεωμένα νοικοκυριά δίνει την δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα δηλαδή πρόσωπα που δεν είναι έμποροι και βρίσκονται σε μόνιμη αδυναμία αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους χωρίς δόλο να ρυθμίσουν τις οφειλές τους και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις να απαλλαχτούν από ένα μέρος ή και από το σύνολο των χρεών τους. Τον Ιούλιο του 2010 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, ο οποίος προβλέπει ρυθμίσεις τραπεζικών οφειλών και άλλων χρεών, που δεν προέκυψαν από εμπορικές συναλλαγές ή αδικοπραξία. Ο νόμος αυτός δεν καλύπτει χρέη προς το Δημόσιο. Βάσει του Νόμου 3869/10 μπορούμε να εξασφαλίσουμε χαμηλότερη δόση - τουλάχιστον στο 1/5 της τρέχουσας! - για όλες τις τραπεζικές οφειλές, πιστωτικές κάρτες και καταναλωτικά δάνεια, καθώς και μικρότερη δόση στα στεγαστικά δάνεια ή άλλου τύπου δάνεια που έχουν προσημείωση σε ακίνητο. Αυτό προβλέπεται με δύο τρόπους: Πρώτον, με τη μείωση του επιτοκίου που φτάνει ως και μηδενικό επιτόκιο, δηλαδή τις εντελώς άτοκες δόσεις. Δεύτερον, με σημαντική επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής των οφειλών αυτών. Τα άτομα τα οποία υπάγονται στον νόμο Κατσέλη είναι :

A) δεν φέρουν να έχουν εμπορική ιδιότητα ή να την έχουν απώλεσει πριν περιέλθει σε παύση των πληρωμών του.

B) να έχει περιέλθει χωρίς δόλο σε μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμών των ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών του.

Γ) οι οφειλές του να μην έχουν αναληφθεί κατά το έτος πριν την κατάθεση της αίτησης

Δ) οι οφειλές του δεν πρέπει να δημιουργήθηκαν από αδίκημα που τελέστηκε από δόλο η βαριά αμέλεια να συνίστανται σε διοικητικό πρόστιμο η χρηματική ποινή η αφορούν υποχρέωση διατροφής συζύγου η ανήλικου τέκνου.

Σε πολλές περιπτώσεις ανάλογα με την εισοδηματική κατάσταση του πελάτη και τα περιουσιακά του στοιχεία, μπορούμε να επιτύχουμε και διαγραφή μέρους του χρέους από 15% μέχρι και 90%! Εδώ ο νόμος Κατσέλη ευνοεί ιδιαίτερα υπερχρεωμένους πολίτες που δεν έχουν περιουσιακά στοιχεία (άρθρο 8 παρ. 2) Ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά προβλέπει επίσης διαγραφή χρεών σε περίπτωση που υπάρχει μόνο πρώτη κατοικία και το

ποσό των τραπεζικών οφειλών ξεπερνάει το 85% της εμπορικής αξίας του ακινήτου (άρθρο 9 παρ. 2). Σε εξειδικευμένες περιπτώσεις προβλέπεται πλήρης απαλλαγή από όλα τα τραπεζικά χρέη του δανειολήπτη, όταν συντρέχουν μακροχρόνια προβλήματα υγείας ή μακροχρόνια ανεργία ή ίδιας σοβαρότητας προβλήματα. Ο νόμος για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, προβλέπει, επίσης, την αναστολή διαταγών πληρωμής από τη στιγμή της κατάθεσης στο ειρηνοδικείο της αντίστοιχης αίτησης, καθώς και αναστολή καταβολής των τόκων μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης.

Η αποπληρωμή των τραπεζικών οφειλών μέσω του νόμου Κατσέλη ολοκληρώνεται από 4 ως 20 έτη ή και περισσότερα, ώστε ο υπερχρεωμένος πολίτης να απαλλαγεί από το μεγάλο πρόβλημα των ληξιπρόθεσμων οφειλών και της υπερχρέωσης και να επανέλθει στην υγιή συναλλακτική συμπεριφορά με τις τράπεζες. Η οριστική επίλυση του ζητήματος της υπαγωγής ή μη του οφειλέτη στον Ν. 3869/2010 και συνακόλουθα της ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών του γίνεται με την δικαστική απόφαση που εκδίδεται κατόπιν της κύριας συζήτησης της αίτησής του κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Έτσι, εξετάζεται καταρχήν εάν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που θέτει ο Ν. 3869/2010 για την υπαγωγή του οφειλέτη σε αυτόν, όπως εκτέθηκαν ανωτέρω, και εν συνεχεία καθορίζονται οι μηνιαίες δόσεις που οφείλει να καταβάλει προς τους πιστωτές του. Το ύψος των μηνιαίων δόσεων ορίζεται από το δικαστήριο ως το υπόλοιπο που προκύπτει μετά από την αφαίρεση των εύλογων δαπανών διαβίωσης του οφειλέτη και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του από το ποσό που προκύπτει από τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη και τα κάθε είδους εισοδήματά του. Οι οριζόμενες δόσεις κατανέμονται συμμετρως προς τους πιστωτές και διατάσσεται η καταβολή τους για μία τριετία, με σκοπό να επέλθει μετά την παρέλευσή της η απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του.

Ο νόμος προβλέπει ουσιαστικά τρία βήματα για να ολοκληρωθεί η διαδικασία.

ΒΗΜΑ 1ο: ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Ξεκινάμε με μια αίτηση προς κάθε τράπεζα στην οποία έχουμε ληξιπρόθεσμες οφειλές προκειμένου να μας χορηγήσει αναλυτική κατάσταση των οφειλών μας προς αυτή.

Οι τράπεζες οφείλουν μέσα σε πέντε ημέρες να απαντήσουν και να αποστείλουν έγγραφο που με απλό τρόπο να αναγράφει την ολική οφειλή, κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Ο νόμος προβλέπει ποινή έως 10.000 ευρώ σε περίπτωση καθυστέρησης εφόσον ο δανειολήπτης καταγγείλει την καθυστέρηση στη Γενική Γραμματεία του Καταναλωτή.

Στη συνέχεια ο οφειλέτης-δανειολήπτης με τη βοήθεια και τη μεσολάβηση Δικηγόρου ή άλλου φορέα από αυτούς που κατονομάζονται στο νόμο, συντάσσει την πρότασή του στα πλαίσια του εξωδικαστικού συμβιβασμού, δηλαδή ουσιαστικά προτείνει στην Τράπεζα πόσα χρήματα και με ποιον τρόπο μπορεί να αποπληρώνει από εδώ και πέρα.

Αν η τράπεζα δεχτεί την πρόταση του δανειολήπτη, η διαδικασία σταματά εδώ και συντάσσεται πρακτικό συμβιβασμού που επικυρώνεται από τον Ειρηνοδίκη.

ΒΗΜΑ 2ο: ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Στην περίπτωση που αποτύχει ο εξωδικαστικός συμβιβασμός, ο δικηγόρος που μεσολάβησε συντάσσει σχετικό έγγραφο και ξεκινά η διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου.

Ο οφειλέτης καταθέτει αίτηση στο Ειρηνοδικείο του τόπου της κατοικίας του προσκομίζοντας στοιχεία που να δείχνουν:

- Την περιουσιακή κατάσταση του και του/της συζύγου του (Προσοχή: λαμβάνονται υπ' όψιν τα εισοδήματα του/της συζύγου αλλά δεν κινδυνεύει η προσωπική περιουσία του/της συζύγου παρά μόνο του προσώπου που πήρε το δάνειο και του εγγυητή του δανείου).

- Την κατάσταση των πιστωτών του και των οφειλών του σε αυτούς

- Ένα λογικό σχέδιο διευθέτησης των οφειλών

- Τη βεβαίωση του δικηγόρου περί αποτυχίας του εξωδικαστικού συμβιβασμού

- Υπεύθυνη δήλωση για την ορθότητα των ανωτέρω στοιχείων

- Αφού κατατεθεί η αίτηση μέσα σε έξι μήνες γίνεται η συζήτηση της υπόθεσης.

Στον πρώτο μήνα από την υποβολή της αίτησης, επιδίδεται η αίτηση στους πιστωτές. Στον δεύτερο μήνα οι πιστωτές απαντούν αν αποδέχονται το σχέδιο διευθέτησης των οφειλών ενώ μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις. Στο πρώτο ήμισυ του τρίτου μήνα ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει το τροποποιημένο σχέδιο. Στις επόμενες 20 ημέρες απαντούν οι πιστωτές αν αποδέχονται το τροποποιημένο σχέδιο, ενώ στη Γραμματεία του Ειρηνοδικείου δημιουργείται φάκελος που ενημερώνεται με τις εξελίξεις.

Αν πετύχει ο δικαστικός συμβιβασμός, δεν γίνεται δίκη και ο Ειρηνοδίκης επικυρώνει απλά τον συμβιβασμό.

ΒΗΜΑ 3ο: ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ

Αν αποτύχει και ο δικαστικός συμβιβασμός, ο Ειρηνοδίκης λαμβάνοντας υπ' όψη του τα εισοδήματα του οφειλέτη, τη δυνατότητα συνεισφοράς του/της συζύγου του και τις βιοτικές ανάγκες του ίδιου και των προστατευόμενων από αυτών μελών της οικογενείας του, βγάζει απόφαση και υποχρεώνει τον οφειλέτη να καταβάλλει κάθε μήνα και για χρονικό διάστημα 4 ετών μέρος του εισοδήματός του στους πιστωτές και εφόσον ο οφειλέτης είναι συνεπής στις υποχρεώσεις της ρύθμισης, απαλλάσσεται από το υπόλοιπο των χρεών.

Στην περίπτωση που υπάρχουν εξαιρετικά δυσχερείς συνθήκες όπως μακροχρόνια ανεργία, σοβαρά προβλήματα υγείας, εξαιρετικά χαμηλό εισόδημα, ο Ειρηνοδίκης μπορεί, κατά την κρίση του πάντα, να αποφασίσει την καταβολή μικρού ύψους ή και πλήρη απαλοιφή του χρέους.

Ποιοι δικαιούνται πλήρη προστασία

Για την κατηγορία των «ευάλωτων» δανειοληπτών υπάρχει η πρόβλεψη ότι εάν η νέα δόση που αποφασίζει το δικαστήριο δεν καλύπτεται από το εισόδημα του νοικοκυριού, τότε το κράτος να καλύπτει τη διαφορά. Για το 2016 έχει προβλεφθεί από τον προϋπολογισμό κονδύλι 100 εκατ. ευρώ.

Ο δανειολήπτης της εν λόγω κατηγορίας θα πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- Το μηνιαίο διαθέσιμο οικογενειακό του εισόδημα να υπολείπεται ή να είναι ίσο των εύλογων δαπανών διαβίωσης.

- Η αντικειμενική αξία της κύριας κατοικίας του να μην υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ για τον άγαμο οφειλέτη, προσαυξημένη κατά 40.000 ευρώ για τον έγγαμο και κατά 20.000 ευρώ ανά τέκνο και μέχρι τρία τέκνα. Δηλαδή για πενταμελή οικογένεια, η αντικειμενική αξία να φτάνει έως τις 220.000 ευρώ.

Η λύση του Κώδικα Δεοντολογίας

Ακόμη μία λύση που έχουν οι δανειολήπτες είναι η απευθείας προσφυγή τους στην τράπεζα, ώστε να υπάρξει ρύθμιση του δανείου μέσω μείωσης δόσεων, με οδικό χάρτη τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών.

Ανάμεσα στις εναλλακτικές που προσφέρει αυτή η λύση είναι η επιμήκυνση του δανείου, το σπάσιμό του σε δύο μέρη ή και η μερική διαγραφή του.

2.4 Πως γίνεται η ρύθμιση από τις τράπεζες στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Το νέο κύμα ρυθμίσεων για τα κόκκινα δάνεια δείχνουν να είναι αρκετά ευνοϊκά για τους δανειολήπτες ενώ προβλέπεται και "κούρεμα" μέρους της οφειλής. Ο λόγος της ευνοϊκής μεταχείρισης αυτής είναι ώστε να αυξηθούν τα έσοδα τους μιας και ως ΜΕΔ δεν έχουν καθόλου έσοδα ενώ ως εξυπηρετούμενα θα έχουν παραπάνω έσοδα. Πώς θα ρυθμιστούν τα κόκκινα δάνεια Τα βασικά εργαλεία που προτιμούν οι τράπεζες, για την ρύθμιση οφειλών, είναι η μείωση του επιτοκίου, η επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής και το «σπάσιμο» του δανείου στα δύο. Το ένα μέρος θα ρυθμιστεί και επειδή είναι το μισό ποσό, θα μειωθούν και τα ποσά των μηνιαίων δόσεων στο μισό, ενώ το άλλο μέρος θα παγώσει.

Σε κάποιες περιπτώσεις οι τράπεζες προχωρούν και σε οριστική διαγραφή μέρους της συνολικής απαίτησης τους, ώστε η εναπομένουσα οφειλή να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατό να εξυπηρετηθεί ομαλά από το δανειολήπτη.

Το επικρατέστερο σενάριο, όπως είχε γράψει η kontranews στις 13 Δεκεμβρίου 2016, «προβλέπει "σπάσιμο" του στεγαστικού στα δύο και "κούρεμα" έως 2% στο τμήμα που έχει ανασταλεί η πληρωμή του. Ο λόγος που προκρίνεται αυτή η λύση, είναι γιατί ενώ μειώνει το σύνολο της οφειλής, παράλληλα δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε ο δανειολήπτης να πληρώνει μικρότερες δόσεις, που να μπορεί να εξυπηρετήσει με τα νέα εισοδηματικά του δεδομένα.

Άρα και ο δανειολήπτης θα είναι ενήμερος και θα γλυτώσει από τα μέτρα αναγκαστικής είσπραξης (κατασχέσεις και πλειστηριασμούς) και η τράπεζα θα συνεχίσει να εισπράττει μέρος της οφειλής, αν και σε μικρότερες δόσεις. Δηλαδή, για στεγαστικό δάνειο με υπόλοιπο οφειλής 100.000 ευρώ, θα μπορούσε να «σπάσει» στα δύο για τα επόμενα 10 χρόνια.

Το μισό ή οι 50.000 ευρώ, θα συνεχίσει να αποπληρώνεται κανονικά με τοκοχρεολυτική δόση. Όμως, επειδή μειώνεται το κεφάλαιο στο μισό, ανάλογα μειώνεται και η δόση! Το υπόλοιπο 50% του δανείου θα "παγώσει" για 10 χρόνια. Δηλαδή, το "κούρεμα" με τα νούμερα του συγκεκριμένου παραδείγματος είναι 1.000 ευρώ τον χρόνο, που στο τέλος της δεκαετίας φτάνει τα 10.000 ευρώ!»

2.5 Τραπεζικό σύστημα και πως λειτουργεί καθεμιά στον τρόπο αντιμετώπισης.

Ας δούμε και πληροφοριακά πως ρυθμίζονται από το κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ξεχωριστά οι τρόποι αποπληρωμής ενός μη εξυπηρετούμενου δανείου:

Εθνική Τράπεζα: Στους ενήμερους δανειολήπτες (δηλαδή αυτούς που πληρώνουν κανονικά τις δόσεις τους) προτείνουν επιμήκυνση με μέγιστη διάρκεια τα 45 χρόνια υπό την προϋπόθεση ότι η ηλικία του δανειολήπτη δεν θα υπερβαίνει τα 85 έτη. Δεύτερη εναλλακτική

είναι η καταβολή μόνο των τόκων για μια περίοδο η οποία θα κυμαίνεται από τους 6-18 μήνες. Το επιτόκιο, συνήθως συνδέεται με το Euribor και προσ αυξάνεται με περιθώριο της τάξεως του 1,8-2%. Καλύτερο είναι το επιτόκιο στην περίπτωση που ο δανειολήπτης έχει χάσει τη δουλειά του (σ.σ. το περιθώριο μπορεί να πέσει ακόμη και στο 1%). Για τα δάνεια που έχουν ήδη μπει σε καθυστέρηση, προτείνεται η δυνατότητα καταβολής ενός μέρους της δόσης για τρία χρόνια. Η πρόταση έχει ως εξής:

- Το πρώτο χρόνο καταβάλλεται το 40% της δόσης
- Τον δεύτερο χρόνο καταβάλλεται το 60% της δόσης και
- Τον τρίτο χρόνο το 80% της δόσης

Eurobank: Όσοι έχουν πάρει δάνειο από την Eurobank, έχουν να επιλέξουν:

- Αν θα αυξήσουν τη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου τους
- Αν θα καταβάλουν μόνο τόκους για περίοδο η οποία μπορεί να φτάσει και τα δύο χρόνια
- Αν θα εξασφαλίσει μια περίοδο χάριτος της τάξεως των έξι μηνών κατά την οποία δεν θα πληρώνει ούτε τόκους ούτε κεφάλαιο.
- Αν θα ζητήσει μια μικρή διευκόλυνση με την αναβολή καταβολής μιας δόσης τον χρόνο

Alpha Bank: Για περίοδο που μπορεί να φτάσει και στα δύο χρόνια, ο δανειολήπτης μπορεί να ζητήσει την καταβολή μόνο του 70% της μηνιαίας δόσης. Εναλλακτικά μπορεί να ζητήσει να πληρώνει μόνο τόκους για δύο χρόνια. Υπάρχει και πρόταση για επιμήκυνση της διάρκειας του δανείου έως τα 40 χρόνια αρκεί η ηλικία του δανειολήπτη να μην υπερβαίνει τα 40 χρόνια.

Τράπεζα Πειραιώς: Στους δανειολήπτες που έχουν μείνει άνεργοι, προτείνεται αναστολή καταβολής κεφαλαίου και τόκων για χρονική περίοδο η οποία μπορεί να φτάσει τους 12 μήνες. Επίσης, προτείνεται καταβολή του 20-50% της δόσης για χρονική περίοδο έως 12 μήνες. Αυτό επιτυγχάνεται με την καταβολή μόνο των τόκων. Αν μένει και υπόλοιπο, αυτό κεφαλαιοποιείται, δηλαδή προστίθεται στο χρέος και τοκίζεται κανονικά.

Εμπορική Τράπεζα: Προτείνει την επιμήκυνση της διάρκειας του δανείου έως τα 40 χρόνια υπό την προϋπόθεση ότι η ηλικία του δανείου δεν υπερβαίνει τα 75 έτη. Μπορεί να φτάσει και στα 85 χρόνια μόνο αν προστεθεί νεότερος εγγυητής. Σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. ανεργία) παρέχεται και το δικαίωμα αναστολής της δόσης για περίοδο έως 12 μήνες.

Υψηλή κάλυψη των τραπεζών στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (α' τρίμηνο 2016)

	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ALPHA BANK	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	Eurobank
Μη εξυπηρετούμενα άνω των 90 ημερών (NPLS)	39,8%	37,4%	33,6%	34,8%
Κάλυψη από προβλέψεις	66%	70%	75%	64%
Εγχώρια (NPLS)	39,7%	38,1%	34,7%	37,5%
Κάλυψη	66%	68%	77%	64%
Μη εξυπηρετούμενη έκθεση (NPES)	52,1%	52,1%	49,6%	44,2%
Κάλυψη	47%	50%	54%	50,7%

Όπως είναι γνωστό τα μέτρα, τις διαδικασίες και τις βέλτιστες πρακτικές που θα πρέπει να ακολουθούν οι τράπεζες στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων η αλλιώς «κόκκινων» δανείων παρουσιάζει έγγραφο κατευθύνσεων που απέστειλε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, το έγγραφο κατευθύνσεων καλεί τις τράπεζες να εφαρμόσουν ρεαλιστικές και φιλόδοξες στρατηγικές για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και πρόκειται να αποτελέσει τη βάση του συνεχιζόμενου εποπτικού διαλόγου με τις τράπεζες, ενώ εξετάζει και άλλα θέματα όπως η διακυβέρνηση.

«Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναμένει από τις τράπεζες ότι θα συμμορφωθούν πλήρως με το έγγραφο κατευθύνσεων ανάλογα με τη σοβαρότητα και το μέγεθος των «κόκκινων» δανείων στα χαρτοφυλάκιά τους» .

Όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι

α) το διοικητικό συμβούλιο

β) το γενικό συμβούλιο

γ) η εκτελεστική επιτροπή.

Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής τους διοικητές των δεκαοκτώ κεντρικών τραπεζών των χωρών της Ευρωζώνης και συνεδριάζει δύο φορές κάθε μήνα στα κεντρικά γραφεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να χαράσσει την νομισματική πολιτική της ευρωζώνης και να καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού που επιβάλλει η κεντρική τράπεζα στις εμπορικές τράπεζες. Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από έξι μέλη που διορίζονται με

θητεία οκτώ ετών από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία. (από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και άλλα τέσσερα μέλη). Η Επιτροπή αυτή είναι αρμόδια για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, την διαχείριση των καθημερινών υποθέσεων της τράπεζας, την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών που έχει αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο και όποια άλλη αρμοδιότητα της εκχωρείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το Γενικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το συμβούλιο αυτό είναι ένα μεταβατικό όργανο, το οποίο έχει ως κύρια αρμοδιότητα του, την προετοιμασία προσχώρησης νέων χωρών στην ευρωζώνη και σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας θα καταργηθεί όταν όλα τα μέλη της ΕΕ έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα.

Το έγγραφο καλεί τις τράπεζες να εφαρμόσουν ρεαλιστικές και φιλόδοξες στρατηγικές προκειμένου να επιτευχθεί μια ολιστική προσέγγιση σχετικά με το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, συμπεριλαμβανομένων τομέων όπως η διακυβέρνηση και η διαχείριση κινδύνων. Για παράδειγμα, οι τράπεζες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι παρέχονται στα διευθυντικά στελέχη κίνητρα για την εφαρμογή στρατηγικών μείωσης των «κόκκινων» δανείων, η διαχείριση των οποίων θα πρέπει να γίνεται επισταμένως από τα διοικητικά τους όργανα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν ορίζει ποσοτικούς στόχους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ωστόσο καλεί τις τράπεζες να χαράξουν στρατηγική η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει σειρά επιλογών πολιτικής, όπως ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, υπηρεσίες διαχείρισης προβληματικών δανείων και πωλήσεις χαρτοφυλακίων.

«Το έγγραφο κατευθύνσεων θα αποτελεί στο εξής μέρος του καθημερινού εποπτικού διαλόγου με τις τράπεζες. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα εφαρμόσει την αρχή της αναλογικότητας και θα προσαρμόσει την έκταση των παρεμβάσεών της ανάλογα με το μέγεθος και τη σοβαρότητα των «κόκκινων» δανείων που περιλαμβάνονται στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών. Οι εποπτικές αρχές έχουν ήδη αρχίσει τη συνεργασία με τράπεζες που έχουν αυξημένα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η συνεργασία αυτή συνεχίζεται τώρα μετά τη δημοσίευση του τελικού εγγράφου κατευθύνσεων και στο άμεσο μέλλον θα περιλαμβάνει την αποστολή επιστολών προς τράπεζες με αυξημένα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων στο πλαίσιο των συνήθων εποπτικών δραστηριοτήτων. Οι επιστολές για τα κόκκινα δάνεια θα περιέχουν ποιοτικά στοιχεία και βασικός τους στόχος θα είναι να διασφαλίσουν ότι οι τράπεζες διαχειρίζονται και αντιμετωπίζουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σύμφωνα με τις εποπτικές προσδοκίες» σημειώνεται σχετικά.

28

Στο τέλος του γ' τριμήνου του 2016, τα «κόκκινα» δάνεια των σημαντικών ιδρυμάτων στη ζώνη του ευρώ ανέρχονταν σε 921 δισ. ευρώ. Τα υψηλά επίπεδα τέτοιων δανείων περιορίζουν τη δυνατότητα των τραπεζών να χορηγούν δάνεια προς την οικονομία και, όπως τονίζεται σχετικά στην ανακοίνωση, τα διευθυντικά στελέχη αναγκάζονται να αφιερώνουν πολύτιμο χρόνο στη διαχείρισή τους.

«Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναγνωρίζει βέβαια ότι θα χρειαστεί χρόνος για να μειωθούν τα υψηλά επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καλεί επίσης τις κυβερνήσεις να ενεργήσουν αποφασιστικά και να προσαρμόσουν τα νομικά και δικαστικά τους πλαίσια προκειμένου να διευκολύνουν τις τράπεζες να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τους».

Περαιτέρω μερικοί τρόποι αντιμετώπισης είναι:

1. Η ρύθμιση και αναδιάρθρωση του χρέους του δανειολήπτη (υπάρχει βοήθεια της τράπεζας για την βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας)
2. Επιμήκυνση της διάρκειας των δανείων (υπάρχει ελάττωση των τακτικών δόσεων με σκοπό την διευκόλυνση αλλά και την αύξηση τόκων που θα πρέπει να πληρώσει ο δανειολήπτης)

Η τράπεζα κάνει και κάποιες διευκολύνσεις εφόσον υπάρχει διάθεση εξόφλησης των υποχρεώσεων έτσι ώστε να μην καταφύγουν σε δικαστικές διαμάχες με τους οφειλέτες.

1. να διατηρήσει η τράπεζα τα δάνεια στον δικό της ισολογισμό ή όχι
2. να αναλάβει η ίδια να εκκαθαρίσει ή να αναδιαρθρώσει τα δάνεια
3. τροποποίηση των δανειακών συμβάσεων για να ευνοήσουν τους οφειλέτες

28

<http://www.den.gr/Images/Articles/%CF%84%CF%81%CE%AC%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B5%CF%821.jpg>
Προβλήθηκε 18/11/2016

2.6 Τα μνημόνια 1 και 2. Ποτέ ψηφίστηκαν και τι προκύπτει από αυτά.

Η διεθνής αλλά και η ελληνική οικονομία βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπες με την μεγαλύτερη ύφεση. Με αποτέλεσμα να οδηγήσουν τους παγκόσμιους ρυθμούς ανάπτυξης σε απότομη πτώση και εκτόξευσαν την ανεργία και την ανασφάλεια στο σύνολο των χωρών ένταση και η έκταση της αύξαναν συνεχώς αναγκάζοντας κυβερνήσεις, κεντρικές τράπεζες ,αναλυτές ,επενδυτές , επιχειρηματίες και καταναλωτές να αναθεωρούν συνεχώς τις αντιλήψεις τους και τις προσδοκίες τους. Το δημοσιονομικό έλλειμμα βρισκόταν σε επίπεδα πολύ πάνω από αυτά που θα καθιστούσαν το δημόσιο χρέος βιώσιμο, η ελληνική κυβέρνηση αδυνατούσε να δανειστεί με λογικά επιτόκια από τις αγορές για τη χρηματοδότηση του τρέχοντος δημοσιονομικού ελλείμματος και την αν χρηματοδότηση του χρέους. Αποτέλεσμα ήταν ο άμεσος κίνδυνος στάσης πληρωμών του ελληνικού δημοσίου. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να ανακτήσει την αξιοπιστία της χώρας στις διεθνείς αγορές και να επιτύχει μείωση των επιτοκίων οδήγησε σε λήψη μέτρων μείωσης και δαπανώντα οποία δεν κατάφεραν να ανατρέψουν το αρνητικό κλίμα. Η Ελλάδα κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) , της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ,ΚΟΜΙΣΙΟΝ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) οπου αποτελούν θεσμούς του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου οικονομικού κατεστημένου (τρόικα).

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι η κεντρική τράπεζα για το ευρώ και διαχειρίζεται τη νομισματική πολιτική της Ευρωζώνης η οποία αποτελείται από 19 κράτη μέλη της ΕΕ ,ιδρύθηκε 1 Ιουνίου 1998 έχοντας τα κεντρικά γραφεία στην Φρανκφούρτη ,Γερμανία. Αποτελεί μια από τις σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου με ιδιοκτήτες-μέτοχους της Ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας να είναι οι κεντρικές τράπεζες των 28 κρατών-μελών της ΕΕ. Ρόλος της η διαχείριση του ευρώ, διατήρηση της σταθερότητας των τιμών (το ΕΣΚΤ στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση, προκειμένου να συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης) και άσκηση της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της ΕΕ. Βασικά καθήκοντα της είναι:

- 1) η χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής για την ζώνη του ευρώ
- 2) η διενέργεια πράξεων συναλλάγματος
- 3)η κατοχή και η διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθέσιμων των χωρών της ζώνης του ευρώ (διαχείριση χαρτοφυλακίου)
- 4)η προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών
- 5)έκδοση τραπεζογραμμάτιων
- 6)συλλεγεί στατιστικά στοιχεία είτε από τις εθνικές αρχές είτε απευθείας από οικονομικούς φορείς
- 7)εξασφάλιση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και εποπτείας
- 8)συνεργασία σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

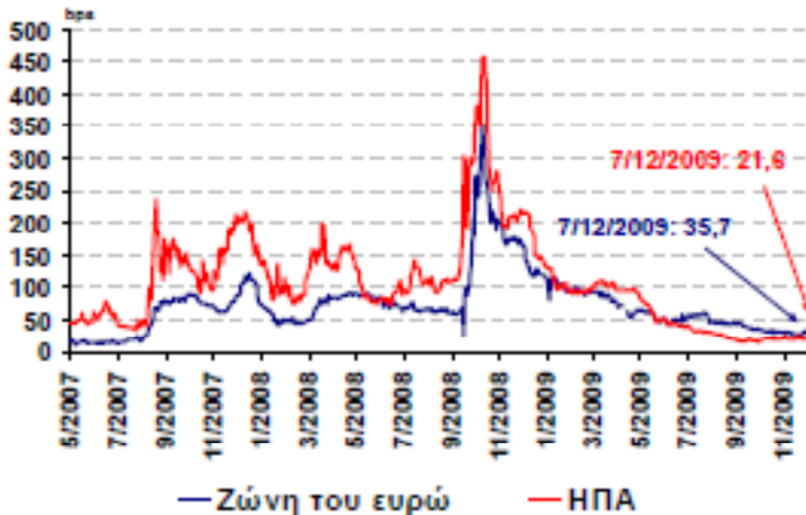
Όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι α)το διοικητικό συμβούλιο β)το γενικό συμβούλιο και γ)η εκτελεστική επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής τους διοικητές των δεκαοκτώ κεντρικών τραπεζών των χωρών της

Ευρωζώνης και συνεδριάζει δύο φορές κάθε μήνα στα κεντρικά γραφεία της ΕΚΤ. Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου είναι να χαράσσει την νομισματική πολιτική της ευρωζώνης και να καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού που επιβάλλει η κεντρική τράπεζα στις εμπορικές τράπεζες. Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από έξι μέλη που διορίζονται με θητεία οκτώ ετών από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία. (από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και άλλα τέσσερα μέλη). Η Επιτροπή αυτή είναι αρμόδια για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, την διαχείριση των καθημερινών υποθέσεων της τράπεζας, την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών που έχει αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο και όποια άλλη αρμοδιότητα της εκχωρείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το Γενικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ, τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το συμβούλιο αυτό είναι ένα μεταβατικό όργανο, το οποίο έχει ως κύρια αρμοδιότητα του, την προετοιμασία προσχώρησης νέων χωρών στην ευρωζώνη και σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ θα καταργηθεί όταν όλα τα μέλη της ΕΕ έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα.

Η Κομισιόν (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) με έδρα τις Βρυξέλες (Βέλγο) ιδρύθηκε το 1958 , έχει πρόεδρο τον Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ .Είναι το πολιτικά ανεξάρτητο εκτελεστικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι το μόνο αρμόδιο όργανο για την κατάρτιση προτάσεων για νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία και εφαρμόζει τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ. Ρόλος Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προάγει το γενικό συμφέρον της ΕΕ προτείνοντας πολιτικές και τον προϋπολογισμό της ΕΕ Το ΔΝΤ ή IMF international monetary fund ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου το 1945 στην Ουάσιγκτον (ΗΠΑ), αποτελεί έναν διεθνή οργανισμό. Το διεθνές νομισματικό ταμείο αποτελείται από 29 χώρες ,έχει ως σκοπό την επίβλεψη του παγκοσμίου χρηματοπιστωτικού συστήματος ,την παροχή οικονομικής βοήθειας σε χώρες που χρειάζονται χρήματα και που έχουν οικονομικά προβλήματα (παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και ισοζυγία πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί).

Μετά την κρίση του 2009 που έπληξε την παγκόσμια οικονομία με τα δημοσιά χρέη όλο και περισσότερο να αυξάνονται η ελληνική οικονομία κατευθύνεται προς την χρηματοδότηση της από το Διεθνές νομισματικό ταμείο και την κεντρική ευρωπαϊκή τράπεζα για να μπορέσει να ορθοποδήσει. το 2010 και με τον τότε πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου η Ελλάδα προσέφυγε σε μηχανισμό στήριξης που έγινε υπό όρους ότι η Ελλάδα θα λάβει κάποια μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής. Με τη χρηματοδότηση από το μηχανισμό αποφεύχθηκε ο άμεσος κίνδυνος στάσης πληρωμών της Ελλάδας, που θα είχε πιθανές ανεξέλεγκτες συνέπειες και για όλη τη ζώνη του ευρώ.

Διάγραμμα 2.1
Τριμηνιαία επιτοκιακά περιθώρια
(Η.Π.Α: TED spread ή 3m Eurodollar – 3m Tbill,
Ζώνη Ευρώ: 3m Euribor – 3m Euro Area Tbills)

Πηγή: Bloomberg

Σημείωση: Τα επιτόκια είναι ετησιοποιημένα.

Στις 3 Μαΐου 2010 η Ελλάδα ζητεί δανεισμό ύψους 80 δισεκατομμυρίων ευρώ από 15 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 30 δισεκατομμύρια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Μέσα σε αυτές τις αιτήσεις που έγιναν συνοδευόντουσαν και 3 συνημμένα μνημόνια

1. «Μνημόνιο οικονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής» (ΜΟΧΠ)
2. «τεχνικό μνημόνιο συνεννόησης» (ΤΜΣ)
3. «μνημόνιο συνεννόησης στις συγκεκριμένες προϋποθέσεις οικονομικής πολιτικής»(ΣΠΟΠ)

Υπογράφωντες για την ελληνική πλευρά ήταν ο Υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου και ο Πρόεδρος της Τράπεζας της Ελλάδος Γεώργιος Προβόπουλος. Στις 8 Μαΐου 2010 εγκρίθηκε "Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης" ("Loan Facility Agreement") με τις χώρες του Ευρώ και "Διακανονισμός Χρηματοδότησης Αμέσου Ετοιμότητας" ("Standby Agreement") με το ΔΝΤ. Το σύνολο αυτών των συμφωνιών ονομάζεται συχνά για συντομία ονομάζεται "Μνημόνιο".

Εμείς όμως θα αναφερθούμε στο 1^ο και 2^ο μνημόνιο ποτέ αυτά ψηφίστηκαν και τι ξεκίνησε να ισχύει μετά την εφαρμογή τους στην Ελληνική οικονομία.

Το 1^ο μνημόνιο όπως ονομάστηκε "Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής" (ΜΟΧΠ).

Ο «μηχανισμό στήριξης» ή αλλιώς μνημόνιο ανακοινώθηκε στις 23 Απριλίου 2010 ,οπού ο μηχανισμός αυτός ελέγχεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΔΝΤ για την σωστή αξιολόγηση εφαρμογής του προγράμματος των ορών του μνημονίου έτσι ώστε να γίνει η εκταμίευση της δόσης του δανείου. Ακολούθησαν μετρά λιτότητας τα οποία σφίγγουν την

οικονομία μιας χώρας ώστε να ξοδεύει λιγότερα και να μπορεί να εισπράξει περισσότερα (από τον λαό συνήθως). Αυτό για να συμβεί θα πρέπει να ξοδεύει λιγότερα χρήματα η χώρα σε μισθούς ,έργα ,κοινωνικές δαπάνες, όλα αυτά εφαρμόζονται σε κράτη με προβλήματα στα οικονομικά και το χρέος να είναι μη βιώσιμο γι' αυτά ,αυτά τα μετρά λιτότητας προκάλεσαν αντιδράσεις ,απεργίες και πορείες. Τα μέτρα ανακοινώθηκαν από τον πρωθυπουργό την Κυριακή 2 Μαΐου και προέβλεπαν:

A) N.3845/2010

- I. Μηδενικές αυξήσεις στο σύνολο του δημόσιου τομέα και για το 2011.
- II. Περαιτέρω μείωση των αποδοχών στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά 3%.
- III. Κατάργηση 13ου και 14ου μισθού. Αντικατάστασή τους με το ποσό των 500 ευρώ αντίστοιχα, για τους εργαζόμενους στο Δημόσιο που αμείβονται με μηνιαίες αποδοχές κάτω από 3.000 ευρώ.
- IV. Περαιτέρω μείωση των επιδομάτων κατά 8% στο σύνολο του δημόσιου τομέα.
- V. Απασχόληση στο Δημόσιο ηλικιωμένων ανέργων (55-64 ετών) μέσω γραφείων «ενοικίασης» προσωπικού που επιχορηγούνται από το κράτος.
- VI. Αντικατάσταση του επιδόματος ανεργίας με την «επιταγή επανένταξης» των ανέργων για την απασχόλησή τους από επιδοτούμενες επιχειρήσεις. Έτσι, αντί να ενισχύονται οι άνεργοι, οι επιχειρήσεις εξασφαλίζουν εργατικό δυναμικό εισπράττοντας το επίδομα ανεργίας τους.
- VII. Κατάργηση της ευνοϊκότερης ρύθμισης υπέρ των μισθωτών σε περίπτωση που ισχύουν ταυτόχρονα όροι διαφορετικών Συλλογικών Συμβάσεων. Δηλαδή, ο εργαζόμενος χάνει το δικαίωμα να απολαμβάνει τις ευνοϊκότερες ρυθμίσεις.

B) N.3847/2010

- Περαιτέρω μείωση του ποσού που αντικατέστησε τον 13ο και τον 14ο μισθού στα 400 ευρώ αντίστοιχα, για τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα με μηνιαίες αποδοχές κάτω από 2.500 ευρώ.

Γ) N.3863/2010

1. Καθιέρωση της ειδικής σύμβασης μαθητείας για νέους ηλικίας 15-18 ετών με αμοιβή το 70% του γενικού κατώτατου μισθού.
2. Μείωση κατά 20% της αμοιβής της υπερεργασίας και κάθε μορφής υπερωριακής απασχόλησης.
3. Μείωση μέχρι και κατά 3/4 του χρόνου προειδοποίησης (από 24 σε 6 μήνες) της απόλυσης. Με την έγκαιρη προειδοποίηση δίνεται μόνο η μισή αποζημίωση, γεγονός που διευκολύνει τον εργοδότη να κάνει απολύσεις αφού αυτές «κοστίζουν» λιγότερο.
4. Επίσης οι ατομικές απολύσεις διευκολύνονται και γιατί ο εργοδότης μπορεί σε μεγαλύτερο, από πριν, χρονικό διάστημα να καταβάλει την αποζημίωση.
5. Αύξηση του ορίου ομαδικών απολύσεων. Από 4 σε 6 μηνιαίως για τις επιχειρήσεις από 20-150 εργαζόμενους. Από 2% στο 5% για τις επιχειρήσεις άνω των 150 εργαζομένων (το όριο του 2% ίσχυε για τις επιχειρήσεις άνω των 200 εργαζομένων).

Δ) N.3871/2010

- Η κυβέρνηση απαγόρευσε οποιαδήποτε μισθολογική αύξηση μέσω ΟΜΕΔ, για την περίοδο 2010-2012, που ήταν μεγαλύτερη της αύξησης που όριζε η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) στην ίδια περίοδο. Χαρακτηριστικό είναι ότι

επειδή η ΕΓΣΣΕ για το 2010 δεν προέβλεπε καμία αύξηση, η απαγόρευση αυτή σήμαινε πάγωμα των μισθών.

Ε) Ν.3899/2010

- 1) Επέκταση της δοκιμαστικής περιόδου από τους δύο στους 12 μήνες για τους εργαζόμενους ιδιωτικού τομέα. Σε περίπτωση απόλυσης εντός της περιόδου αυτής ή με τη λήξη της ο εργαζόμενος δε δικαιούται αποζημίωση. Έτσι ο εργοδότης μπορεί να εκμεταλλεύεται έναν εργαζόμενο επί ένα χρόνο και να τον απολύσει αμέσως μετά καθώς η απόλυση δεν κοστίζει. Το μέτρο αυτό διευκολύνει την ανακύκλωση φθηνού εργατικού δυναμικού.
- 2) Επέκταση της ανώτατης διάρκειας «δανεισμού» εργαζομένων από τους 18 στους 36 μήνες.
- 3) Επέκταση της ανώτατης διάρκειας της επιβαλλόμενης εκ περιτροπής εργασίας από 6 σε 9 μήνες ανά έτος. Ο εργοδότης έχει τη δυνατότητα να επιβάλει στους εργαζόμενους για ακόμα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα μείωση των μερών και των ωρών εργασίας. Αυτό σημαίνει μειωμένες αποδοχές για τους εργαζόμενους και μεγαλύτερα κέρδη για τους εργοδότες καθώς προσαρμόζουν απόλυτα το εργατικό δυναμικό στις ανάγκες της παραγωγής.
- 4) Κατάργηση της προσαύξησης στο ωρομίσθιο της μερικής απασχόλησης σε περίπτωση υπερωρίας και απασχόλησης με εβδομαδιαία εργασία κάτω των 20 ωρών.
- 5) Εισαγωγή των ειδικών επιχειρησιακών ΣΣΕ για το χτύπημα του κατώτατου κλαδικού μισθού. Ήταν η πρώτη απόπειρα να επιβάλλεται μείωση των αποδοχών κάτω από τα όρια που προέβλεπαν οι κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις.
- 6) Επιβολή μηδενικών αυξήσεων στο σύνολο του δημόσιου τομέα.
- 7) Μείωση κατά 10% των αποδοχών στις ΔΕΚΟ για όσους αμείβονται με αποδοχές άνω των 1.800 ευρώ μηνιαίως.
- 8) Επιβολή μετατάξεων στις ΔΕΚΟ χωρίς τη διατήρηση των δικαιωμάτων της προηγούμενης θέσης απασχόλησης. Αυτό σημαίνει ότι ο εργαζόμενος δε δικαιούται να διατηρήσει τα μισθολογικά και ασφαλιστικά δικαιώματα της προηγούμενης θέσης τους σε περίπτωση που είναι καλύτερα από αυτά της νέας θέσης.
- 9) Περιορισμός κατά 15% στις προσλήψεις συμβασιούχων ορισμένου χρόνου και έργου στο Δημόσιο, σε σχέση με το 2010.
- 10) Μείωση κατά 10% των αποδοχών των εργαζομένων στον όμιλο της ΑΤΕ όσων υπερβαίνουν τα 1.800 ευρώ μηνιαίως.

ΣΤ) Ν.3979/2011

- Ο εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας στο Δημόσιο ορίζεται στις 40 ώρες και μάλιστα χωρίς αντίστοιχη αύξηση του μισθού. Αυτό σημαίνει αύξηση του απλήρωτου χρόνου εργασίας από 2,5 μέχρι και 10 ώρες τη βδομάδα σε ορισμένες ειδικότητες.

Ζ) Ν.3986/2011

- A. Επέκταση της ανώτατης διάρκειας των συμβάσεων ορισμένου χρόνου μετά από 3 διαδοχικές ανανεώσεις από τους 24 στους 36 μήνες. Έτσι ο εργοδότης έχει τη δυνατότητα να κρατά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ομήρους τους εργαζόμενους χωρίς να υποχρεούται να τους απασχολεί με συμβάσεις αορίστου χρόνου.
- B. Ακόμα και ο παραπάνω περιορισμός των 36 μηνών αίρεται με το μέτρο που δικαιολογεί την χωρίς όρια δυνατότητα ανανέωσης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε περίπτωση που ο εργοδότης επικαλεστεί δήθεν «αντικειμενικούς λόγους».

- C. Ενίσχυση της διευθέτησης του χρόνου εργασίας. Δίνεται η δυνατότητα στον εργοδότη να αυξάνει τον ημερήσιο χρόνο εργασίας, πέραν του 8ωρου, για διάστημα έξι μηνών ανά έτος (αντί για τέσσερις που ήταν πριν). Αυτός ο χρόνος δεν αμειβεται ως υπερωρία.
- D. Εισαγωγή του καθεστώτος της εργασιακής εφεδρείας στο δημόσιο τομέα με καταβολή του 60% του βασικού μισθού για το πλεονάζον προσωπικό.
- E. Ορίζεται ότι μέχρι το 2015 θα προσλαμβάνεται στο Δημόσιο μόλις ένας εργαζόμενος για κάθε πέντε που αποχωρούν. Το μέτρο αυτό είναι συνέχεια προηγούμενων, υπηρετεί το στόχο δραματικής μείωσης του προσωπικού και οδηγεί στην εντατικοποίηση της εργασίας. Να σημειωθεί πως παρά τις αποχωρήσεις δεν έχουν γίνει ούτε αυτές οι λίγες προσλήψεις μέχρι τώρα.
- F. Περιορισμός των προσλήψεων με σύμβαση ορισμένου χρόνου και έργου στο Δημόσιο κατά 50% για το 2011 και κατά 10% για την περίοδο 2012-15.
- G. Μείωση της επιδότησης των ανέργων σε 450 ημερήσια επιδόματα ανά 4ετία από το 2011 και σε 400 από το 2012-15. Αυτό σημαίνει περιορισμός του δικαιώματος λήψης του επιδόματος ανεργίας.

H) Ν.4024/2011

- 1) Εισαγωγή της «προ συνταξιοδοτικής διαθεσιμότητας» με το 60% του βασικού μισθού. Και αυτό το μέτρο εξυπηρετεί τη μείωση του προσωπικού.
- 2) Ένταξη στο καθεστώς της εργασιακής εφεδρείας των εργαζομένων που απασχολούνται στο Δημόσιο με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου. Μετά το τέλος της εφεδρείας απολύονται χωρίς αποζημίωση.
- 3) Εισαγωγή του νέου μισθολογίου στο Δημόσιο από 1 Νοέμβρη 2011. Οδήγησε στην τεράστια μείωση των μισθών (σε πολλές περιπτώσεις ξεπέρασε το 50%). Συνδέει το μισθό με το βαθμό, ο οποίος δίνεται αφού ο υπάλληλος «αξιολογηθεί». Σε περίπτωση αρνητικής «αξιολόγησης» παραμένει στον ίδιο βαθμό και στερείται την αύξηση.
- 4) Δεν ισχύει μέχρι το τέλος του 2012 η αρχή της επέκτασης των κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών ΣΣΕ, η οποία ίσχυε μέχρι τώρα. Δηλαδή οι εργοδότες που δεν υπογράφουν τη σύμβαση δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να την εφαρμόσουν.

Η πρώτη δανειακή σύμβαση εγκρίθηκε από το ΔΝΤ σε μία έντονη συνεδρίαση του συμβουλίου διευθυντών του στις 9 Μαΐου. Περίπου ένα στα τρία μέλη του συμβουλίου, που εκπροσωπούσαν περίπου 40 μη Ευρωπαϊκές χώρες της Μέσης Ανατολής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, με την απρόσμενη συνδρομή της Ελβετίας, προέβαλαν ενστάσεις αναφορικά με το πρόγραμμα διάσωσης, το οποίο ισχυρίστηκαν ότι θα αποδεικνυόταν "κακοσχεδιασμένο και μη βιώσιμο" και θα αποτύγχανε, αν δεν αναλάμβαναν μέρος του βάρους οι πιστωτές με μια αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους προς τον ιδιωτικό τομέα. Για να μπορέσει να εγκριθεί η συμμετοχή του ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα, άλλαξαν τα κριτήρια κατ' εξαίρεσίν πρόσβασης ενός κράτους σε δανεισμό από το ΔΝΤ. Ενώ σύμφωνα με το μέχρι τότε ισχύον πλαίσιο έπρεπε να προηγηθεί αναδιάρθρωση του χρέους του

για να μπορέσει το ΔΝΤ να συνεισφέρει 30 από τα 110 δις δανεισμού που απαιτούνταν για το πρόγραμμα, εισήχθη μια εξαίρεση για κράτη τα οικονομικά προβλήματα των οποίων θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η θέσπιση της εξαίρεσης αυτής κρίθηκε αργότερα αναποτελεσματική και καταργήθηκε το 2016. Τον Μάρτιο του 2011 και συγκεκριμένα στις 12 Μαρτίου έγινε μια επαναδιαπραγμάτευση για την μείωση του ποσοστού δανεισμού κατά 1% και επιμήκυνση του χρόνου απόσβεσης του δανεισμού στα 7,5 χρονιά

Το 2^ο μνημόνιο «Τεχνικό Μνημόνιο Συνεννόησης» (ΤΜΣ)

Έχουμε έτος 2012 και στις 6 Οκτωβρίου κατατέθηκε στη βουλή το πολυνομοσχέδιο για το νέο μισθολόγιο του δημοσίου, με τις μειώσεις σε κύριες και επικουρικές συντάξεις, τις μειώσεις στο εφάπαξ, την νέα φορολογική κλίμακα και τις αλλαγές στα εργασιακά καθεστάτα. Το πολυνομοσχέδιο ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο στις 20 Οκτωβρίου, με 154 ψήφους υπέρ καταρχήν και 153 υπέρ σε όλα τα άρθρα, σε σύνολο 298. Κατά επί της αρχής και επί των άρθρων ψήφισαν 144, ενώ η βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Λούκα Κατσέλη καταψήφισε μόνο το άρθρο 37 του νομοσχεδίου, με συνέπεια ανάμεσα στην ψηφοφορία και την ανακοίνωση του αποτελέσματος, με επιστολή του στον πρόεδρο της Βουλής ο Γιώργος Παπανδρέου να την θέσει εκτός της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Στις 23 Οκτωβρίου 2012 συγκλήθηκε μια έκτακτη συνεδός κορυφής της ΕΕ με στόχο να οριστικοποιηθεί νέο σχέδιο αντιμετώπισης της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη. Η συνεδός αυτή κατέληξε σε νέο «κούρεμα» κατά 50% του ελληνικού χρέους και ένα επιπρόσθετο πακέτο βοήθειας στην Ελλάδα 130 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η συμφωνία θα συνοδεύεται από πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής με διάρκεια μέχρι το 2021 και δημιουργία μηχανισμού μόνιμης εποπτείας της Ελλάδας για την συνεχή παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων. Παράλληλα αποφασίστηκε η ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών με ποσό ύψους 30 δις € και αύξηση κατά ένα τρις € των κεφαλαίων του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Ποσοστό ανεργίας (2009–2017, εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ^[121]

	Ιαν	Φεβρ	Μαρ	Απρ	Μαι	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπτ	Οκτ	Νοεμ	Δεκ
2009	9,0	9,2	9,2	9,2	9,3	9,4	9,6	9,7	10,0	10,1	10,4	10,7
2010	11,1	11,4	11,7	11,9	12,3	12,5	12,7	12,9	13,3	14,0	14,3	14,8
2011	15,1	15,6	16,1	16,4	16,9	17,2	17,8	18,5	19,0	19,8	20,9	21,6
2012	22,0	22,3	22,6	23,3	24,0	24,9	25,1	25,5	26,0	26,0	26,4	26,4
2013	26,8	26,9	27,2	27,5	27,7	27,6	27,8	27,7	27,9	27,7	28,0	27,5
2014	27,2	27,1	26,9	27,1	27,0	26,6	26,3	26,2	26,1	26,1	25,9	26,0
2015	25,7	25,8	25,7	25,3	25,0	24,9	24,9	24,7	24,8	24,5	24,5	24,2
2016	24,3	24,0	23,7	23,3	23,5	22,6	22,6	23,3	22,1	22,4	23,8	23,6
2017	23,5											
2018												

Το νέο αυτό μνημόνιο προέβλεπε τα εξής μέτρα λιτότητας:

Α) Ν.4046/2012 (Εφαρμογή του αρθρ. 1, παρ. 6)

- 1) Μείωση του γενικού κατώτατου μισθού κατά 22% και κατάργηση της ΕΓΣΣΕ 2010-12. Ο βασικός μεικτός μισθός από 751 ευρώ πήγε στα 586 ευρώ. Το μεροκάματο από 33,57 ευρώ μεικτά πήγε στα 26,18 ευρώ μεικτά. Μείωση του γενικού κατώτατου μισθού κατά 32% για τους νέους μέχρι 25 ετών και για τους μαθητευόμενους. Από 751 ευρώ μεικτά στα 511 ευρώ μεικτά. Το μεροκάματό από 33,57 ευρώ μεικτά πήγε στα 22,83 ευρώ μεικτά.
- 2) Οι παραπάνω μειώσεις γίνονται μονομερώς από τον εργοδότη, χωρίς τη συναίνεση του εργαζόμενου.
- 3) Μείωση του χρόνου μετενέργειας, μετά τη λήξη της ΣΣΕ, από 6 σε 3 μήνες. Από εκεί και πέρα διατηρούνται πλέον μόνο ο βασικός μισθός και τέσσερα επιδόματα, εφόσον

προϋπάρχουν. Οι υπόλοιποι όροι των προηγούμενων ΣΣΕ καταργούνται χωρίς τη συναίνεση του εργαζόμενου. Εκτιμάται ότι οι ρυθμίσεις αυτές οδηγούν σε μειώσεις των μισθών μέχρι και 40%.

- 4) Κατάργηση του δικαιώματος για μονομερή προσφυγή στη διαιτησία μετά από την άρνηση της πρότασης του μεσολαβητή και καθιέρωση της από κοινού προσφυγής σε αυτήν. Έτσι, τα συνδικάτα δεν θα μπορούν πλέον να προσφεύγουν στον ΟΜΕΔ χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.
- 5) Περιορισμός της διαιτητικής απόφασης στον καθορισμό του βασικού μισθού και ημερομισθίου. Κριτήρια της απόφασης είναι οι οικονομικές συνθήκες, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας κατά την περίοδο του δεύτερου μνημονίου. Δηλαδή, ο στόχος είναι η διασφάλιση της κερδοφορίας του κεφαλαίου.
- 6) Πάγωμα των αυξήσεων σε μισθούς και ωριμάνσεις μέχρι τη μείωση του ποσοστού ανεργίας στη χώρα κάτω από το 10%. Με δεδομένο ότι η ανεργία έχει φθάσει το 22% και θα συνεχίσει να αυξάνεται ο όρος αυτός ουσιαστικά απαγορεύει οποιαδήποτε αύξηση για πολλά χρόνια.
- 7) Κατάργηση της μονιμότητας στις πρώην ΔΕΚΟ. Καταργούνται όλοι κανονισμοί ή νόμοι προστάτευαν τη μόνιμη και σταθερή εργασία χιλιάδων εργαζομένων, δίνοντας στην εργοδοσία τη δυνατότητα να απολύει κατά το δοκούν και να τους αντικαταστήσει από πιο φθηνά εργατικά χέρια. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται η παραπέρα ιδιωτικοποίησή τους.

Ύστερα από 2 πολύ σκληρά μνημόνια και μέτρα λιτότητας όπου μετέπειτα ακολούθησε και 3^ο μνημόνιο με αποτέλεσμα η Ελλάδα να μην έχει καταφέρει ακόμα να αποπληρώσει τα χρήματα που τις έχουν δανείσει η Τρόικα και η Ευρωπαϊκή ένωση αγγίζοντας το σημερινό ποσό που χρωστά να είναι 315 δις ευρώ και είναι η πρώτη χώρα της ΕΕ που κατακτά την κορυφή ανάμεσα στις 28 χώρες με δημόσιο χρέος απέναντι στο ΔΝΤ.

2.7 Κώδικας δεοντολογίας για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από την τράπεζα της Ελλάδος.

Αναμενόμενο από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) να δημιουργήσει ένα σχέδιο ουτοσωςτε να μπορούν να γίνουν οι κατάλληλες συστάσεις από τα τραπεζικά ιδρύματα για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ο νόμος που έχει καθοριστεί είναι 4224/2013 ο οποίος έχει δημιουργηθεί για έναν μόνιμο μηχανισμό για την διερεύνηση λύσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα τραπεζικά ιδρύματα είναι υποχρεωμένα να καταγράψουν και να κατηγοριοποιήσουν τα δάνεια και τους δανειολήπτες και ειδικότερα αυτούς που έχουν αθετήσει τις υποχρεώσεις τους. Αναζητούν κατάλληλες λύσεις προκειμένου ο δανειολήπτης να παραμείνει συνεπής στις δανειακές του υποχρεώσεις σύμφωνα με τις οικονομικές του δυνατότητες που ενδεχομένως να έχουν σημαντικά αλλάξει και να χρειάζεται διαθρωτική ρύθμιση τους. Αυτό που ορίζει το ποιος είναι ο «συνεργάσιμος» δανειολήπτης και τις «εύλογες δαπάνες διαβίωσης» είναι το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης. Αυτή η διαδικασία δημιουργεί νέες λύσεις στην επίλυση των «κόκκινων» δανείων που μαστίζουν τα τελευταία έτη την χώρα μας και πρέπει να τηρείται αυστηρά ο κώδικας από τα τραπεζικά ιδρύματα και τους δανειολήπτες ουτοσωςτε να επιλυθούν οι καθυστερούμενες οφειλές.

Ο νέος Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών (ΚΔΤ) προβλέπεται λίγο πιο ελαστικότερος σε σχέση με τον παλιό καθώς ο δανειολήπτης για την ένταξη του στην διαδικασία επίλυσης καθυστερήσεων χρειαζόταν να περιμένει 30 μέρες και για την καθυστέρηση αποπληρωμής των δόσεων του δανείου του. Στον νέο ΚΔΤ ο δανειολήπτης έχει διπλάσιο χρονικό διάστημα για την καθυστέρηση της δόσης. Ο δανειολήπτης πλέον δεν μπαίνει στα Στάδια του Κώδικα

αν απλώς έχει οποιαδήποτε δυσκολία να πληρώσει μία δόση και αν έχει αμελήσει να πληρώσει έχει αρκετό διάστημα να επανορθώσει. Οι προτάσεις των τραπεζικών συστημάτων στον δανειολήπτη λαμβάνουν αναγκαστικά υπόψη το ελάχιστο επίπεδο δαπανών διαβίωσης του δανειολήπτη, όπως και την οικονομική του κατάσταση (άνεργος, εργαζόμενος, συνταξιούχος). Προωθούνται ευνοϊκές βραχυπρόθεσμες ρυθμίσεις για δανειολήπτες σε οικονομική δυσχέρεια στις όποιες λαμβάνονται υπόψη τυχόν προβλήματα υγείας που επηρεάζουν την ικανότητα αποπληρωμής. Αν παρόλα αυτά συναινέσει ο δανειολήπτης στην παραχώρηση περιουσιακού στοιχείου δικού του, ή συζύγου ή τέκνου εφόσον βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια, διαγράφεται το υπόλοιπο της οφειλής με τις πρόνοιες της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τη στεγαστική πίστη. Στον παλαιό ΚΔΤ η προθεσμία ανταπόκρισης του δανειολήπτη για την ζήτηση των οικονομικών του στοιχείων και την απόφαση για την συμμετοχή του σε πρόγραμμα αναδιάρθρωσης του δανείου υπολογίζονταν στις 15 εργάσιμες μέρες. Στον νέο ΚΔΤ τα χρονικά διαστήματα των προθεσμιών συνδέονται πλέον με τις προθεσμίες του ορισμού του Συνεργάσιμου δανειολήπτη που όπως αναφερθήκαμε πιο πάνω είναι υπεύθυνο το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης. Η κυβέρνηση σχεδιάζει να αλλάξει τον ορισμό και να διευρύνει τις προθεσμίες προκειμένου ο δανειολήπτης να μην πασχίζει να ανταποκριθεί στις ίδιες τις προθεσμίες, αλλά να έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται αρτιότερα τα δεδομένα που του ζητούνται και τις προτάσεις αναδιάρθρωσης χρέους που του κατατίθενται. Προτείνονται από τον ΚΔΤ νέες πιο ήπιες ρυθμιζόμενες λύσεις για την αντιμετώπιση της αποπληρωμής καθυστέρησης δόσεων του δανείου από τον δανειολήπτη. Μερικές από τις λύσεις ρύθμισης του δανείου έχουν προαναφερθεί και σε παραπάνω κομμάτι της πτυχιακής τα οποία είναι η αναδιάρθρωση, η παράταση διάρκειας πάνω από 2 χρόνια, η περίοδος χάριτος, η μερική διαγραφή χρέους, η αποπληρωμή μονό τόκων καθώς και η επιμήκυνση και η αναχρηματοδότηση. Ωστόσο υπάρχουν και οι προτάσεις οριστικής διευθέτησης όπως είναι η Εθελοντική εκποίηση ενυπόθηκου ακινήτου, η εθελοντική μεταβίβαση ενυπόθηκου ακινήτου, στον διακανονισμό απαιτήσεων, στην ολική διαγραφή οφειλής και στην διαδικασία υπερθεμάτισης πλειστηριασμού. Οι λύσεις ρύθμισης είναι σαφώς ευνοϊκότερες για τον δανειολήπτη από τις λύσεις οριστικής διευθέτησης. Στο νέο αναθεωρημένο ΚΔΤ ο δανειολήπτης πρέπει πρώτα να υποβάλλει πρόταση ρύθμισης και μετά εφόσον καθορισμένης διαδικασίας δεν υπάρξει συμφωνία να προβεί στην πρόταση οριστικής διευθέτησης. Στον νέο Κώδικα όχι μόνο οι τράπεζες απαντάνε εγγράφως τεκμηριώνοντας υποχρεωτικά την απάντησή τους σε περίπτωση που είναι αρνητική, αλλά επιπλέον, ως απάντηση, υποχρεούται να κάνει νέα βελτιωμένη πρόταση.

Με αυτόν τον τρόπο, το νέο πλαίσιο διευρύνει το πεδίο συνεννόησης δανειολήπτη-δανειστή δίνοντας στα δύο μέρη περισσότερες δυνατότητες να συμφωνήσουν. Η διαδικασία πλέον είναι πολύ δύσκολο να μην οδηγήσει σε συναινετικό αποτέλεσμα αν υπάρχει καλή προαίρεση και διάθεση ενεργητικής συμβολής στις εξατομικευμένες ανάγκες του δανειολήπτη. Επιπλέον, αν το τραπεζικό ίδρυμα απαντήσει αρνητικά με εσφαλμένη τεκμηρίωση, ο δανειολήπτης έχει ένα περαιτέρω τεκμήριο για την υπεράσπιση της θέσης του σε τυχόν αντιδικία με την τράπεζα. Στον νέο ΚΔΤ, το Τυποποιημένο Έγγραφο Οικονομικής Κατάστασης (ΤΟΚ) στο οποίο ο δανειολήπτης συμπληρώνει τα οικονομικά του στοιχεία, η τεκμηριωμένη απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων στην οποία ο δανειολήπτης μπορεί να υποβάλλει ένσταση επί της διαδικασίας όπως και η ειδοποίηση ότι ο δανειολήπτης αποχαρακτηρίζεται από συνεργάσιμος, θα στέλνεται εγγράφως με διαδικασία που να διασφαλίζει την παραλαβή του από τον δανειολήπτη. Ο παλαιός ΚΔΤ δεν έδινε τέτοια ευκαιρία υπέρ του δανειολήπτη. Περαιτέρω στον νέο ΚΔΤ –σε αντίθεση με τον προηγούμενο- προβλέπεται η δυνατότητα του δανειολήπτη να ζητήσει ενημέρωση και υποστήριξη από τα 30 Κέντρα Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών που θα δημιουργηθούν ως τα τέλη του φθινοπώρου. Ουσιαστικότερα ενισχύονται τα δικαιώματα των

δανειοληπτών εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη διαφάνεια και δίνει κίνητρο στο να γίνουν οι διαδικασίες ρύθμισης αποπληρωμής του δανείου από τους δανειολήπτες.

.Παρακάτω θα αναφερθούμε αναλυτικότερα στις ενδεικτικές λύσεις που ορίζει ο ΚΔΤ όπως αναφέρονται στον νομό 4224/2013 για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και στις λύσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν από τον δανειολήπτη.

Τμήμα Ι Τύποι βραχυπρόθεσμων ρυθμίσεων

Ως βραχυπρόθεσμοι τύποι ρυθμίσεων θεωρούνται οι τύποι ρύθμισης με διάρκεια μικρότερη των δύο ετών που αφορούν σε περιπτώσεις όπου οι δυσκολίες από πληρωμής κρίνονται, βάσιμα, προσωρινές.

(1) Κεφαλαιοποίηση Ληξιπρόθεσμων Οφειλών ("Arrears Capitalization"): Η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η αναπροσαρμογή του προγράμματος αποπληρωμής του οφειλόμενου υπολοίπου.

(2) Τακτοποίηση Ληξιπρόθεσμων Οφειλών ("Arrears Repayment Plan"): Συμφωνία αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα.

(3) Μειωμένη Δόση Μεγαλύτερη των Οφειλόμενων Τόκων ("Reduced Payment above IO): Μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης αποπληρωμής σε επίπεδο που υπερβαίνει αυτό που αντιστοιχεί σε αποπληρωμή μόνο τόκων για καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο.

(4) Καταβολή μόνο Τόκων ("Interest Only"): Κατά τη διάρκεια καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου καταβάλλονται μόνο τόκοι.

(5) Μειωμένη Δόση Μικρότερη των Οφειλόμενων Τόκων ("Reduced Payment Below Interest Only"): Μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης αποπληρωμής σε επίπεδο μικρότερο από αυτό που αντιστοιχεί σε αποπληρωμή μόνο τόκων για καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο. Οι ανεξόφλητοι τόκοι κεφαλαιοποιούνται ή διευθετούνται.

(6) Περίοδος Χάριτος ("Grace Period"): Αναστολή πληρωμών για προκαθορισμένη περίοδο. Οι τόκοι κεφαλαιοποιούνται ή διευθετούνται.

Τμήμα ΙΙ Τύποι μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων

Κατατάσσονται οι τύποι ρύθμισης με διάρκεια μεγαλύτερη των δύο (2) ετών, με στόχο τη μείωση της τοκοχρεωλυτικής δόσης ή/και της δανειακής επιβάρυνσης, λαμβάνοντας υπόψη συντηρητικές παραδοχές για την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής.

(1) Μείωση Επιτοκίου ("Interest Rate Reduction"): Μείωση του επιτοκίου ή του επιτοκιακού περιθωρίου.

(2) Παράταση Διάρκειας ("Loan Term Extension"): Επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου (δηλαδή μετάθεση της συμβατικής ημερομηνίας καταβολής της τελευταίας δόσης του δανείου).

(3) Διαχωρισμός Οφειλής ("Split Balance"): Διαχωρισμός της οφειλής του δανειολήπτη σε δύο τμήματα ("tranches"):

i) το τμήμα του δανείου, το οποίο ο δανειολήπτης εκτιμάται ότι μπορεί να αποπληρώνει, με βάση την υφιστάμενη και την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του, και

ii) το υπόλοιπο τμήμα του δανείου, το οποίο τακτοποιείται μεταγενέστερα, με ρευστοποίηση περιουσίας ή άλλου είδους διευθέτηση, η οποία συμφωνείται εξ αρχής από τα δυο μέρη.

(4)Μερική Διαγραφή Οφειλής ("PartialDebtForgiveness/ Write Down"): Οριστική διαγραφή μέρους της συνολικής απαίτησης του ιδρύματος, ώστε η εναπομένουσα οφειλή να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατό να εξυπηρετηθεί ομαλά.

(5)Λειτουργική Αναδιάρθρωση Επιχείρησης ("Operational Restructuring"): Αναδιοργάνωση της επιχείρησης, ώστε να καταστεί βιώσιμη και ικανή για την ομαλή εξυπηρέτηση των οφειλών της. Η αναδιοργάνωση μπορεί να περιλαμβάνει ενέργειες όπως η αλλαγή διοίκησης, η πώληση περιουσιακών στοιχείων, ο περιορισμός του κόστους, ο εταιρικός μετασχηματισμός, η ανανέωση πιστωτικών ορίων ή/και η παροχή νέων δανείων.

(6) Συμφωνία Ανταλλαγής Χρέους με Μετοχικό Κεφάλαιο ("Debt/equity Swap"): Μετατροπή μέρους της οφειλής σε μετοχικό κεφάλαιο, ώστε η εναπομένουσα οφειλή να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατό να εξυπηρετηθεί ομαλά.

Τμήμα III Λύσεις Οριστικής Διευθέτησης

Ως λύση οριστικής διευθέτησης ορίζεται οποιαδήποτε μεταβολή του είδους της συμβατικής σχέσης μεταξύ και δανειολήπτη ή ο τερματισμός αυτής, με στόχο την οριστική τακτοποίηση της απαίτησης του ιδρύματος έναντι του δανειολήπτη. Η λύση αυτή μπορεί να συνδυάζεται με παράδοση (εθελοντική) της εμπράγματης εξασφάλισης στο ίδρυμα προς μείωση του συνόλου της απαίτησης ή ακόμα και με οικειοθελή ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων προς τακτοποίηση της απαίτησης. Παρατίθενται ενδεικτικά λύσεις που προσφέρονται στο πλαίσιο των διεθνών πρακτικών, η υιοθέτηση εκάστης εξ αυτών, όμως, εξετάζεται κάθε φορά σε σχέση με τις προβλέψεις του ελληνικού δικαίου:

1) Λοιπές Εξωδικαστικές Ενέργειες ("Other Out of Court Settlements"): Οι εξωδικαστικές ενέργειες που δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες.

2) Εθελοντική Παράδοση Ενυπόθηκου Ακινήτου ("Voluntary Surrender"): Ο δανειολήπτης, ο οποίος δεν μπορεί να ανταποκριθεί στους όρους αποπληρωμής ενυπόθηκου δανείου, παραχωρεί οικειοθελώς (δηλαδή χωρίς να απαιτηθεί η προσφυγή σε δικαστικές ενέργειες από πλευράς του ιδρύματος) την κυριότητα του υπέγγυου ακινήτου στο ίδρυμα. Στη σχετική συμφωνία διατυπώνεται σαφώς ο τρόπος διευθέτησης του τυχόν υπολοίπου. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.

3) Μετατροπή σε Ενοικίαση/Χρηματοδοτική Μίσθωση ("Mortgage to Rent/ Lease"): Ο δανειολήπτης μεταβιβάζει την κυριότητα του ακινήτου στο ίδρυμα υπογράφοντας σύμβαση ενοικίασης/χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία του εξασφαλίζει τη δυνατότητα μίσθωσης του ακινήτου για ορισμένη ελάχιστη χρονική περίοδο. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.

4) Εθελοντική Εκποίηση Ενυπόθηκου Ακινήτου ("Voluntary Sale of Property"): Ο δανειολήπτης προβαίνει οικειοθελώς σε πώληση του υπέγγυου ακινήτου σε τρίτο με τη σύμφωνη γνώμη του ιδρύματος. Στην περίπτωση που το τμήμα της πώλησης υπολείπεται του συνόλου της οφειλής, το ίδρυμα προβαίνει σε διαγραφή της εναπομένουσας οφειλής. Η εν λόγω λύση μπορεί να αφορά οικιστικό ακίνητο ή επαγγελματική στέγη.

5) Διακανονισμός Απαιτήσεων ("Settlement of Loans"): Εξωδικαστική συμφωνία κατά την οποία το ίδρυμα λαμβάνει είτε εφάπαξ καταβολή σε μετρητά (ή ισοδύναμα μετρητών) είτε

σειρά προκαθορισμένων τμηματικών καταβολών. Στο πλαίσιο του διακανονισμού το ίδρυμα ενδέχεται να προβαίνει σε μερική διαγραφή της απαίτησης.

6) Υπερθεματιστής σε πλειστηριασμό ("Auction Collateral Repossession"): Το ίδρυμα υπερθεματίζει στον πλειστηριασμό αποκτώντας την κυριότητα του ενυπόθηκου ακινήτου ή άλλης εμπράγματης εξασφάλισης στο πλαίσιο ευρύτερης συμφωνίας οριστικής διευθέτησης

της οφειλής με τη συναίνεση του δανειολήπτη.

7) Ολική Διαγραφή Οφειλής ("Full Debt Write off"): Το ίδρυμα αποφασίζει τη διαγραφή του συνόλου της οφειλής εφόσον δεν υπάρχουν ρευστοποιήσιμα στοιχεία και δεν αναμένεται περαιτέρω ανάκτηση

Κεφάλαιο 3^ο

Η διαπίστωση των όλων

3.1 Τρόποι αντιμετώπισης. Συνοπτική αναφορά

Αφότου εξετάσαμε το πώς αντιμετωπίζονται τα κόκκινα δάνεια στο τραπεζικό σύστημα με την αναδιάρθρωση, αναχρηματοδότηση, επιμήκυνση πληρωμή μονό των τόκων και την αναστολή πληρωμής δόσης και όχι μονό καθώς οι τρόποι ποικίλουν σε ότι αφορά την ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων για γίνει μια συνοπτική και εκτιμητική άποψη για το ποια είναι η καλύτερη λύση στην αποπληρωμή των δανείων. Μερική διαγραφή χρεών, πώληση του ακινήτου που δεν μπορεί να αποπληρωθεί, ακόμη και παραμονή στο ακίνητο που έχει αποκτηθεί με δάνειο που δεν εξυπηρετείται έναντι μηνιαίου μισθώματος είναι κάποιοι από του λογούς που το 2017 δεν μπορεί ο μέσος Έλληνας να αποπληρώσει το δάνειο του φτάνοντας στο σημείο ρύθμισης του. Για τις επιχειρήσεις μεταξύ των εναλλακτικών που παρουσιάζονται είναι η λειτουργική αναδιάρθρωση με αλλαγή της διοίκησης της επιχείρησης όταν οι πιστώτριες τράπεζες θεωρούν την επιχείρηση βιώσιμη υπό προϋποθέσεις, αλλά η υφιστάμενη διοίκηση δεν συνεργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Επίσης, στις ρυθμίσεις περιλαμβάνονται και οι ανταλλαγές χρέους με μετοχικό κεφάλαιο. Όσο αφορά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις έχουμε ρυθμίσεις με διάρκεια μικρότερη των πέντε ετών που επιλέγονται συνήθως σε περιπτώσεις που οι δυσκολίες αποπληρωμής κρίνονται βάσιμα προσωρινές. Ενδεικτικά προτείνονται οι εξής λύσεις-επιλογές:

(α) Μόνο τόκοι: Κατά τη διάρκεια καθορισμένης βραχυπρόθεσμης περιόδου, καταβάλλονται μόνο τόκοι.

(β) Μειωμένες δόσεις: Μειώνεται το ποσό των τοκοχρεολυτικών δόσεων αποπληρωμής (το νέο ποσό δόσης ενδέχεται να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από το ποσό δόσης το οποίο θα αντιστοιχούσε σε ρύθμιση μόνο τόκων) για καθορισμένη βραχυπρόθεσμη περίοδο.

(γ) Περίοδος Χάριτος: Παρέχεται στον δανειολήπτη η δυνατότητα προκαθορισμένης περιόδου αναστολής πληρωμών.

(δ) Αναβολή πληρωμής δόσης/ων: Παρέχεται στον δανειολήπτη συμβατικά η δυνατότητα να μεταφέρει χρονικά μία δόση του δανείου.

(ε) Τακτοποίηση καθυστερούμενου υπολοίπου: Τακτοποίηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, συνήθως μέσω συμφωνίας ρευστοποίησης περιουσιακών στοιχείων και διατήρηση της απαίτησης για το άληκτο υπόλοιπο.

(στ) Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών: κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και αναπροσαρμογή του προγράμματος αποπληρωμής του οφειλόμενου υπολοίπου.

Μετάπειτα αναφερόμαστε σε μακροχρόνιες υποχρεώσεις με ρυθμίσεις που εντάσσονται με διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών με στόχο τη μείωση της δόσης, σε συνδυασμό, με αύξηση του αριθμού τους και παράταση του χρόνου αποπληρωμής, λαμβάνοντας σε κάθε περίπτωση υπόψη συντηρητικές παραδοχές για την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη μέχρι τη λήξη του προγράμματος αποπληρωμής. Ενδεικτικά προτείνονται οι εξής λύσεις-επιλογές:

(α) Μόνιμη μείωση του επιτοκίου ή του συμβατικού περιθωρίου.

(β) Αλλαγή τύπου επιτοκίου από κυμαινόμενο σε σταθερό ή αντίστροφα.

(γ) Παράταση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, δηλαδή της ημερομηνίας της τελευταίας συμβατικής καταβολής δόσης αυτού.

(δ) Διαχωρισμός της χορήγησης. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα συμφωνεί να διαχωρίσει ένα π.χ. ενυπόθηκο δάνειο δανειολήπτη σε δύο τμήματα:

i. ένα ενυπόθηκο δάνειο το οποίο ο δανειολήπτης εκτιμάται ότι μπορεί να αποπληρώνει με βάση την υφιστάμενη και την εκτιμώμενη μελλοντική ικανότητα αποπληρωμής αυτού και

ii. στο υπόλοιπο τμήμα του αρχικού δανείου, το οποίο τακτοποιείται μεταγενέστερα με ρευστοποίηση περιουσίας ή με άλλου είδους διευθέτηση η οποία συμφωνείται εξαρχής από τα δύο μέρη.

(ε) Μερική διαγραφή χρεών. Αυτή η επιλογή προβλέπει την οριστική διαγραφή μέρους της συνολικής απαίτησης του πιστωτικού ιδρύματος ώστε να διαμορφωθεί σε ύψος που εκτιμάται ότι είναι δυνατόν να εξυπηρετηθεί ομαλά.

(στ) Πρόσθετη εξασφάλιση από τον δανειολήπτη στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ευνοϊκότερης για τον δανειολήπτη ρύθμισης.

(ζ) Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης. Αλλαγή της διοίκησης αυτής όταν οι πιστώτριες τράπεζες θεωρούν την επιχείρηση βιώσιμη υπό προϋποθέσεις, αλλά η υφιστάμενη διοίκηση δεν συνεργάζεται προς αυτή την κατεύθυνση. Η συγκεκριμένη επιλογή δεν συνιστά από μόνη της τύπο ρύθμισης για τους σκοπούς αναφορών της παρούσας (απόφασης), αλλά δύναται να συνδυάζεται με τις υπόλοιπες επιλογές ρύθμισης.

(η) Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο. Εφαρμόζεται σε αναδιρθρώσεις εταιρειών, όπου μέρος του χρέους μετατρέπεται σε μετοχικό κεφάλαιο και το πιστωτικό ίδρυμα καθίσταται μέτοχος της επιχείρησης, ώστε το υπόλοιπο του χρέους να μπορεί να εξυπηρετηθεί από τις προβλεπόμενες ταμειακές ροές του δανειολήπτη.

Ουσιαστικότερα υπάρχει και η οριστική διευθέτηση των δανείων με τη συγκεκριμένη περίπτωση ορίζεται οποιαδήποτε μεταβολή του είδους συμβατικής σχέσης μεταξύ του πιστωτικού ιδρύματος και δανειολήπτη ή ο τερματισμός αυτής με στόχο την οριστική τακτοποίηση της απαίτησης του πιστωτικού ιδρύματος έναντι του δανειολήπτη.

Σε αυτήν την περίπτωση μπορεί να συνδυάζεται με παράδοση (εθελοντική ή υποχρεωτική) της εμπράγματης εξασφάλισης στο πιστωτικό ίδρυμα προς μείωση του συνόλου της απαίτησης ή ακόμη και με ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων προς κάλυψη της απαίτησης. Ενδεικτικά προτείνονται οι εξής λύσεις-επιλογές:

(α) Εθελοντική παράδοση ενυπόθηκου ακινήτου, χωρίς να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστικές ενέργειες εκ μέρους του πιστωτικού ιδρύματος. Στη σχετική συμφωνία προβλέπεται ο τρόπος διευθέτησης του τυχόν υπολοίπου.

(β) Μετατροπή σε χρηματοδοτική μίσθωση. Ο δανειολήπτης μεταβιβάζει την κυριότητα του ακινήτου στην τράπεζα υπογράφοντας σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης η οποία του εξασφαλίζει τη δυνατότητα μίσθωσης και χρήσης για ορισμένη ελάχιστη χρονική περίοδο (συνήθως πέντε έτη).

(γ) Πώληση και ενοικίαση. Ο δανειολήπτης μεταβιβάζει την κυριότητα του ακινήτου είτε στην τράπεζα είτε σε τρίτο. Η συμφωνία μπορεί να συνοδεύεται από παραχώρηση του

δικαιώματος διαμονής στο ακίνητο έναντι μισθώματος (συνήθως για ελάχιστη περίοδο τριών ετών). Στη συμφωνία προβλέπεται σαφώς ο τρόπος διευθέτησης του τυχόν υπολοίπου.

(δ) Μεταβίβαση - πώληση του δανείου/αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο, σε άλλο ίδρυμα, πιστωτή ή χρηματοδοτικό σχήμα.

(ε) Ανταλλαγή με στεγαστικό δάνειο μικρότερης αξίας. Συμφωνία που επιτρέπει σε δανειολήπτη με οικονομικές δυσκολίες που έχει υποθηκευμένη την κύρια κατοικία του ή την επαγγελματική του στέγη να την πωλήσει αγοράζοντας νέα χαμηλότερης αξίας.

(στ) Διαχείριση σε εκκαθάριση. Ορίζεται η κατάσταση στην οποία η απαίτηση της τράπεζας αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο πτωχευτικής διαδικασίας.

(ζ) Ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Ορίζεται η κατάσταση στην οποία το πιστωτικό ίδρυμα, έχοντας καταγγείλει τη δανειακή σύμβαση, εκκινεί διαδικασίες ρευστοποίησης των εξασφαλισμένων για την ικανοποίηση της απαίτησής του.

(η) Δικαστικές/Νομικές Ενέργειες: Ορίζονται οι ενέργειες οριστικής διευθέτησης που μπορεί να λαμβάνονται σε περίπτωση απουσίας ή εξάντλησης των εξασφαλίσεων και αφορούν την εκκίνηση δικαστικών ενεργειών έναντι περιουσιακών στοιχείων του δανειολήπτη για την κάλυψη των απαιτήσεων του πιστωτικού ιδρύματος.

Βαθμός Βαρύτητας Ρύθμισης	Τύποι Επιλογών Ρύθμισης	
1	Βραχυπρόθεσμες Ρυθμίσεις	Προσωρινά Μόνο Αναλογούντες Τόκοι
2		Προσωρινά Μειωμένες Δόσεις (<> (1))
3		Περίοδος Χάριτος
4		Αναβολή Πληρωμής Δόσης/Δόσεων
5		Τακτοποίηση Καθυστερούμενου Υπολοίπου
6		Κεφαλαιοποίηση Καθυστερήσεων
7	Μακροπρόθεσμες Ρυθμίσεις	Μόνιμη Μείωση Επιτοκίου ή Περιθωρίου
8		Αλλαγή Τύπου Επιτοκίου
9		Παράταση της Διάρκειας
10		Διαχωρισμός της Χορήγησης
11		Μερική Διαγραφή Απαιτήσης
12		Πρόσθετες Εξασφαλίσεις
13		Λειτουργική Αναδιάρθρωση Επιχείρησης
14		Συμφωνία Ανταλλαγής Χρέους με Μετοχικό Κεφάλαιο
15	Λύσεις Οριστικής Διευθέτησης	Εθελοντική Παράδοση Ενυπόθηκου Ακινήτου
16		Πώληση και Χρηματοδοτική Μίσθωση (Mortgage to Lease)
17		Πώληση και Ενοικίαση (Mortgage to Rent)
18		Μεταβίβαση/Πώληση/Αναπροσαρμοσμένο Υπόλοιπο (Outright Sale/Disposal/Discounted Pay-off)
19		Ανταλλαγή με στεγαστικό δάνειο μικρότερης αξίας (Trade Down)
20		Διαχείριση σε Εκκαθάριση
21		Ρευστοποίηση Εξασφαλίσεων
22		Δικαστικές / Νομικές Ενέργειες

3.2 Η τάση των κόκκινων δανείων που θα καταλήξει.

Κανείς δεν μπορεί να προβλέπει για το που θα καταλήξουν τα κόκκινα δάνεια άλλα θεωρητικά με βάσεις όπως το ποσοστό των Ελλήνων και Ευρωπαίων που αποπληρώνουν τα δάνεια τους και τακτικά πληρώνουν τις δόσεις τους ή όποιον άλλο διακανονισμό έχουν κάνει είναι οι «κάλοι πελάτες». Οι φυλές των «κόκκινων» δανειοληπτών είναι δύο: εκείνοι που δεν εξυπηρετούν τα δάνεια τους επειδή δεν μπορούν -ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος, διαβεβαίωσε ο Μένιππος- κι εκείνοι που, ενώ μπορούν, δεν τα εξυπηρετούν. Οι δεύτεροι αποκαλούνται στρατηγικοί κακοπληρωτές. Αυτοί κρατούν το κλειδί της λύσης των κόκκινων δανείων. Αν δούμε κάποια πρόοδο στα κόκκινα δάνεια, αυτή θα προέλθει από τη συμμόρφωση ή τη συνεργασία των στρατηγικών κακοπληρωτών. Η συμμόρφωση επιβάλλεται δια κυρώσεων τύπου πλειστηριασμών. Η απειλή πλειστηριασμού είναι χρήσιμο εργαλείο, στο βαθμό που κινητοποιεί τους δανειολήπτες να ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις τους. Δυστυχώς, Πολιτεία και κοινωνία έχουν καθυστερήσει, απέτυχαν να δημιουργήσουν ένα λειτουργικό και κοινωνικά αποδεκτό πλαίσιο πλειστηριασμών. Έτσι και αλλιώς, βέβαια, πρόκειται για εργαλείο που θα 'πρεπε να χρησιμοποιηθεί με φειδώ. Μαζικοί πλειστηριασμοί θα επιτείνουν τα κοινωνικά προβλήματα και θα πιέσουν περαιτέρω τις τιμές της αγοράς ακινήτων, επιδεινώνοντας τα προβλήματα των τραπεζών που έχουν στα χαρτοφυλάκια τους τεράστιο απόθεμα κόκκινων δανείων με εμπράγματα εξασφαλίσεις από ακίνητα. Επιπλέον, οι πλειστηριασμοί έχουν σοβαρά μειονεκτήματα: χρονοβόρες διαδικασίες, διαδικαστικά έξοδα, η πώληση των ακινήτων γίνεται «αναγκαστικά», υπό χρονική πίεση, σε τιμές αρκετά χαμηλότερες της αγοραίας αξίας. Πρόκειται, δηλαδή, για διαδικασία που καταστρέφει αξίες, τόσο για το δανειολήπτη όσο και για την τράπεζα. Σε ένα τόσο σύνθετο και κρίσιμο ζήτημα, όπως τα κόκκινα δάνεια και κατ' επέκταση η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, θα έπρεπε να επεξεργαζόμαστε λύσεις ευέλικτες, ανοιχτόμυαλες, αποτελεσματικές και να θεωρούμε διαθέσιμα όλα τα εργαλεία. Και τις μεθόδους συνεργασίας δανειοληπτών και χρηματοπιστωτικού συστήματος, που σήμερα απορρίπτουμε a priori. Η ελληνική πολιτεία διαδραμάτισε κρίσιμο ρυθμιστικό ρόλο και στο παρελθόν. Ο νόμος Κατσέλη, οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, ο εξωδικαστικός συμβιβασμός, το θεσμικό πλαίσιο για τη δευτερογενή αγορά δανείων είναι νομοθετικές και θεσμικές παρεμβάσεις της πολιτείας που δημιουργούν συμπληρωματικά εργαλεία για την αντιμετώπιση του προβλήματος των «κόκκινων» δανείων. Με τον ίδιο τρόπο, η πολιτεία μπορεί να συνδράμει και σήμερα στη δημιουργία νομικού πλαισίου που θα προωθήσει τις συνεργατικές λύσεις. Κι επειδή δεν υπάρχει συνεργασία χωρίς αμοιβαία κατανόηση, χρειάζεται να αναγνωρίσουμε τα «δίκια» των δύο πλευρών. Το δίκιο του δανειστή είναι δεδομένο. Αυτό που δεν είναι ευνόητο και χρειάζεται να κατανοήσουμε -ακούγεται αιρετικό- είναι το δίκιο του στρατηγικού κακοπληρωτή.

Εξαιρουμένων των καταναλωτικών, έχουμε περίπου 800.000 «κόκκινα» στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια, συνολικής αξίας περί τα 90 δισ. €. Το μεγάλο πλήθος (98%) είναι δάνεια «λιανικής» (κάτω των 500.000€), συνολικής αξίας περίπου 45 δισ. Είναι δάνεια της μεσαίας τάξης, οι δανειολήπτες δεν είναι πλούσιοι και πολλοί εξ αυτών χαρακτηρίζονται στρατηγικοί κακοπληρωτές. Η κατηγοριοποίηση των δανειοληπτών σε ΣΚ προκύπτει από τα εισοδήματα, κυρίως, όμως από την περιουσιακή τους κατάσταση: διαθέτουν ακίνητα, των οποίων η εμπορική αξία –ακόμα και μετά από πτώση τιμών 40-50%- υπερβαίνει το ύψος της οφειλής. Η πλειονότητα όμως δεν ανήκει στην στερεοτυπική εκδοχή του στρατηγικού κακοπληρωτή που κολυμπάει στα ευρώ αλλά δεν πληρώνει τα δανειά του. Είναι άνθρωποι της μεσαίας τάξης και της διπλανής πόρτας, με αγωνίες και ανασφάλειες, κι έχοντας ήδη χάσει αρκετά. Δεν είναι απατεώνες, δεν είναι όμως ούτε άγιοι ή ήρωες, διατεθειμένοι να χρηματοδοτούν μια χαμένη υπόθεση υποθηκεύοντας το μέλλον των παιδιών τους. Ναι, είναι χαμένη υπόθεση το ακίνητο που αξίζει σήμερα 80.000€ και αντιστοιχεί σε στεγαστικό δάνειο

ύψους 200.000€. Και είναι απολύτως εύλογη η επιλογή του δανειολήπτη να χάσει τα χρήματα που έδωσε ως ίδια συμμετοχή στην αγορά, κι εκείνα που κατέβαλλε για την αποπληρωμή των δόσεων τα πρώτα χρόνια, τα έξοδα που έκανε για τις μεταβιβάσεις κ.λπ. αντί να συνεχίσει την οικονομική αιμορραγία. Που προτιμά, όταν έρθει η ώρα να παραδώσει το ακίνητο και να τελειώνει. Δεν τελειώνει, όμως! Σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, η τράπεζα μπορεί να κατασχέσει κι άλλα ακίνητα μέχρις εξοφλήσεως της οφειλής. Ακριβώς γι' αυτό η τράπεζα είναι πολύ φειδωλή στους διακανονισμούς. Αξιολογώντας το Ε9 του δανειολήπτη προσδοκά και απαιτεί την εξόφληση του συνόλου της οφειλής, κατατάσσοντας το δανειολήπτη στους στρατηγικούς κακοπληρωτές. Ο δανειολήπτης του παραδείγματος δεν είναι στρατηγικός αλλά ορθολογικός κακοπληρωτής. Γνωρίζει ότι είναι νομικά εκτεθειμένος, θεωρεί ωστόσο πως το νομικό σύστημα τον παγίδευσε.

Είναι εύλογο και δίκαιο, εφόσον δύναται ο δανειολήπτης, να πληρώνει για τις λανθασμένες επιλογές του. Όμως ο τρόπος επιμερισμού του κόστους ενός λανθασμένου δανείου δεν είναι μονοσήμαντος. Στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, στην πρωτεύουσα του καπιταλισμού τα ρίσκα μοιράζονται πιο δίκαια. Ο δανειολήπτης επιστρέφει το ακίνητο στην τράπεζα και παύει να έχει άλλες υποχρεώσεις. Πληρώνει το λάθος του. Αν το λάθος είναι τόσο μεγάλο, που η αξία του ακινήτου δεν καλύπτει το υπόλοιπο του δανείου, τότε αναλαμβάνει μέρος της ζημιάς και το πιστωτικό ίδρυμα. Στην ελληνική πραγματικότητα η ένταση της κρίσης δημιούργησε ζημιές, το μέγεθος των οποίων υπερβαίνει κατά πολύ την προσωπική ευθύνη του μέσου δανειολήπτη και καθιστά άδικο τον κανόνα επιμερισμού ζημιών του νομικού μας συστήματος. Είναι εξίσου χαμένη υπόθεση για έναν δανειολήπτη επαγγελματικού ή μικρού επιχειρηματικού δανείου να εξυπηρετεί ο ίδιος ή οι τριτεγγυητές το δάνειο μιας επιχείρησης που απέτυχε. Ο ίδιος χάνει τους κόπους, τη δουλειά του, το αρχικό κεφάλαιο και το ακίνητο που υποθήκευσε, όταν έλαβε το επιχειρηματικό δάνειο. Όμως, επειδή το υποθηκευμένο ακίνητο έχει χάσει τη μισή αξία του, δεν καλύπτει πια την απαίτηση της τράπεζας. Και η τράπεζα, που κατά τη σύναψη του επιχειρηματικού δανείου διασφάλισε την προσωπική εγγύηση του δανειολήπτη, απαιτεί το σύνολο της οφειλής, εφόσον δικαιούται εκ του νόμου να ρευστοποιήσει την προσωπική περιουσία του στρατηγικού κακοπληρωτή δανειολήπτη. Όμως, πολλοί επιχειρηματίες απέτυχαν όχι επειδή έκαναν λάθη ή κακούς υπολογισμούς αλλά επειδή διαλύθηκε η οικονομία. Πολλοί επιχειρηματίες, υπολόγισαν σωστά τον ανταγωνισμό όταν ξεκίνησαν. Εργάστηκαν και κατέκτησαν μερίδιο της αγοράς, η οποία, όμως, μίκρυνε πολύ όταν η χώρα έχασε πάνω απ' το 1/4 του ΑΕΠ. 27% του ΑΕΠ χάνει μια χώρα σε πόλεμο. Νομιμοποιείται, άραγε, μετά από πόλεμο μια τράπεζα να κατάσχει όλη την περιουσία του δανειολήπτη λόγω προσωπικών εγγυήσεων; Προλαβαίνω την ένσταση ότι μεταξύ των στρατηγικών κακοπληρωτών υπάρχουν και πολλοί τυπικοί κακοπληρωτές και επιχειρηματίες. Όμως οι κανόνες της πολιτείας και οι λύσεις που υιοθετούμε στα μείζονα βασίζονται στο τεκμήριο της αθωότητας. Ο νόμος Κατσέλη στόχευε στην προστασία των αδύναμων δανειοληπτών, προστατεύτηκαν όμως και οι απατεώνες και όσοι κρύβουν εισοδήματα. Εξάλλου αυτό το ουσιαστικό πρόβλημα, ότι όποιος κρύβει τα εισοδήματα του δεν πληρώνει φόρους, ούτε εισφορές ούτε δάνεια, είναι φορολογικό και διοικητικό και δεν λύνεται αφήνοντας απροστάτευτους τους αδύναμους και εκτεθειμένες τις τράπεζες.

Όταν η αξία της υποθήκης υποχωρεί και το δάνειο δεν εξυπηρετείται, η τράπεζα αναλαμβάνει προβλέψεις για το «κόκκινο» στεγαστικό, τουλάχιστον για τη διαφορά μεταξύ αξίας ακινήτου και ύψους ανεξόφλητης οφειλής. Η τράπεζα, δηλαδή, και εγγράφει μεγάλη ζημιά σε «να κούρευε» το δάνειο και εξακολουθεί να έχει στα βιβλία της ένα μη εξυπηρετούμενο

δάνειο. Αν η τράπεζα «κούρευε» την οφειλή, καθιστώντας για τον δανειολήπτη εύλογο και συμφέροντα το συμβιβασμό, θα διευκόλυνε τη συνεργασία και, τελικά, θα έβγαине κερδισμένη: θα είχε μεν τη ζημιά του «κουρέματος» αλλά δεν θα είχε «κόκκινο» το δάνειο στα βιβλία της. Οι τράπεζες απέφυγαν αυτήν τη λύση εξαιτίας δύο, κυρίως, λόγων: του φόβου εξάπλωσης των «κόκκινων» δανείων και της αδράνειας. Επαναπαύτηκαν στο θεσμικό πλαίσιο που τους επέτρεπε, θεωρητικά και δυνητικά, να διεκδικήσουν επιπλέον εμπράγματα εξασφαλίσεις. Και παγιδεύτηκαν από τα δικαιώματα τους πάνω στην προσωπική περιουσία των δανειοληπτών και των συνεγγυητών αυτών. Επιπροσθέτως, καθώς δεν υπήρχε χρονική πίεση, ούτε κάποιος διατεθειμένος να αναλάβει την ευθύνη μιας τολμηρής επίλυσης του προβλήματος, οι επαναπαυμένες τράπεζες περίμεναν την ανάπτυξη που θα αμβλύνει το πρόβλημα, την άνοδο στις τιμές των ακινήτων, την ημέρα που οι πλειστηριασμοί θα διενεργούνται ήρεμα και χωρίς αντιδράσεις. Η χαλαρή αναμονή τέλειωσε το καλοκαίρι του 2016. Έκτοτε, ολοένα και πιο εντατικά διακινούνται από τις τράπεζες ιδέες για δραστικές διευκολύνσεις προς τους δανειολήπτες. Τι άλλαξε; Ο χρόνος τελείωσε! Ο επόπτης του τραπεζικού συστήματος, ο SSM έθεσε χρονικά περιθώρια για τη δραστική μείωση των κόκκινων δανείων. Και ακριβώς τότε οι τράπεζες ανακάλυψαν πως ο συμβιβασμός με τους δανειολήπτες είναι ο βέλτιστος, ο οικονομικότερος τρόπος.

Σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος (2017) η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί την σημαντικότερη πρόκληση για το τραπεζικό σύστημα σήμερα. Κατά την διάρκεια του 9μηνου (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2016) παρατηρείται μια σταθεροποίηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Παρόλα αυτά η συνεχιζόμενη ύφεση στην Ελλάδα διατηρεί το σωρευμένο υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε υψηλά επίπεδα. Υπάρχουν ήδη σε εξέλιξη μια σειρά από πρωτοβουλίες με στόχο να ενισχυθούν οι τράπεζες στην προσπάθεια διαχείρισης των προβληματικών στοιχείων του ενεργητικού τους με την άρση νομικών, φορολογικών, δικαστικών και άλλων προβλημάτων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό (SSM) και τα πιστωτικά ιδρύματα έχει καθορίσει επιχειρησιακούς στόχους για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια για την περίοδο 2016-2019 οι οποίοι προβλέπουν μείωση των κόκκινων δανείων ανά τράπεζα με καθορισμό άπειρους δράσεων όπως μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις, πώλησης δανείων, διαγραφές κλπ. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με τον εξωδικαστικό διακανονισμό, η αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας και οι ρυθμίσεις οφειλών μέσω αυτού η προσπάθεια δημιουργίας δευτερογενούς αγοράς μη εξυπηρετούμενων δανείων, η ταυτοποίηση είναι δράσεις που παράλληλα με τις λύσεις ρυθμίσεων που προσφέρονται ήδη από τις τράπεζες μέσω των προϊόντων τους θα βοηθήσουν στην επίτευξη των περιουσιακών στόχων 2016-2019 για την μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα 66,7 δις € στο τέλος του 2019. Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η ύπαρξη ενός εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου τόσο για τις τράπεζες και των μονάδων διαχείρισης δανείων που έχουν συγκροτηθεί σε αυτές όσο και για την δανειοδότηση των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων των κόκκινων δανείων. Όλα τα παραπάνω βέβαια για να είναι αποτελεσματικά θα πρέπει να λειτουργήσουν σε συνδυασμό με την δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης και χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας από την πλευρά των τραπεζών ώστε να υπάρξει αξιόλογη αποκλιμάκωση του όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Μία μελέτη εδώ που εκπόνησε η Blackrock για λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με τα κόκκινα δάνεια είναι σε μερικά σημεία αποκαλυπτική του εγκλωβισμού, της αυτοπαγίδευσης των τραπεζών.

Η παρέμβαση της Πολιτείας συνεισφέρει στην ανάπτυξη συνεργατικών λύσεων. Παραθέτω ενδεικτικά μερικές ιδέες.

A) Στεγαστικά: Αλλαγή νομικού πλαισίου (αναδρομικά) για τα υφιστάμενα στεγαστικά δάνεια, ώστε τα δικαιώματα της τράπεζας να περιορίζονται μόνον επί των ακινήτων, για τα οποία έχει ήδη εγγραφεί προσημείωση στα πλαίσια της εκταμίευσης του δανείου. Όπως στις ΗΠΑ.

B) Επιχειρηματικά: Κατάργηση των προσωπικών εγγυήσεων των δανειοληπτών και των τριτεγγυητών για τα υφιστάμενα επιχειρηματικά δάνεια.

Τόσο για το (A) όσο και για το (B) θα μπορούσαν να μπουν περιορισμοί στο ύψος της οφειλής, στο χρόνο εκταμίευσης των δανείων και στο διάστημα μη εξυπηρέτησης του δανείου, ώστε οι ευνοϊκές ρυθμίσεις i) να ισχύσουν μόνο για τα δάνεια της κρίσης και ii) να μην αποτελέσουν κίνητρο για στάση πληρωμών εκ μέρους δανειοληπτών στο μέλλον.

Γ) Φορολογικά κίνητρα προς τις τράπεζες που θα ευνοούν τους συμβιβασμούς με τους δανειολήπτες. Πρόσφατα π.χ. (Μάρτιος 2017) ψηφίστηκε νόμος που προσφέρει ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση στις τράπεζες για τις ζημιές που υφίστανται από διαγραφές δανείων/απαιτήσεων. Κατά τη γνώμη μου, αυτό το ευνοϊκό πλαίσιο θα έπρεπε να ισχύει μόνο για τις διαγραφές που είναι αποτέλεσμα συμβιβασμού (κουρέματος δανείου) μεταξύ τράπεζας και δανειολήπτη.

Στην Ισλανδία, προσφέρθηκε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ελάφρυνση χρέους με τα ίδια ακριβώς χαρακτηριστικά για όλους τους επιλέξιμους δανειολήπτες στεγαστικών δανείων. Εφόσον το ύψος του «κόκκινου» δανείου υπερέβαινε την τρέχουσα εμπορική αξία του ακινήτου, η αξία του δανείου μειωνόταν στο 110% της εμπορικής. Αυτή ήταν η συνταγή της Ισλανδίας. Γρήγορη, διαφανής, ισότιμη και λειτουργική, με ξεκάθαρη στόχευση: να αντιμετωπιστεί το γεγονός ότι πάρα πολλοί δανειολήπτες δεν είχαν κίνητρο αποπληρωμής του στεγαστικού λόγω αρνητικής καθαρής αξίας των ακινήτων. Στην περίπτωση της Ισλανδίας το πρόβλημα δημιουργήθηκε στα δάνεια σε σκληρό νόμισμα –τα περισσότερα– λόγω μεγάλης υποτίμησης της ισλανδικής κορόνας. Στη χώρα μας το πρόβλημα δημιουργήθηκε από την απώλεια του ¼ του ΑΕΠ και την επακόλουθη κατάρρευση των τιμών των ακινήτων.

Σύμφωνα με τη στατιστική ανάλυση της Blackrock, πρωταρχικός λόγος καθυστέρησης αποπληρωμής των στεγαστικών δανείων στην Ελλάδα είναι η αρνητική καθαρή αξία των ακινήτων και δευτερευόντως άλλοι παράγοντες όπως π.χ. η ανεργία. Μειώνοντας το χρέος πλησίον της εμπορικής αξίας του ακινήτου, αυτόματα ο δανειολήπτης αποκτά κίνητρο να εξυπηρετεί το δάνειό του. Μεγάλο ποσοστό των «κόκκινων» στεγαστικών δανείων θα μπορούσε να «πρασινίσει» με μια τέτοια στρατηγική. Κι αυτό θα αποτελέσει μεγάλη πρόοδο με αμοιβαία οφέλη για τα πιστωτικά ιδρύματα (εξυγίανση του χαρτοφυλακίου), τους δανειολήπτες (κούρεμα στο δάνειο), την οικονομία (λειτουργικότερο τραπεζικό σύστημα), την κοινωνία. Η νομοθετική ρύθμιση υπερέχει των λύσεων που θα μπορούσαν να δρομολογήσουν οι τράπεζες μέσω διμερών διαπραγματεύσεων με κάθε δανειολήπτη ξεχωριστά, διότι θέτει ένα πλαίσιο διαφάνειας και ισοτιμίας. Αυτό θα αποτρέψει δύο θεμελιώδη εμπόδια, που θα καθυστερήσουν και θα ακυρώσουν πολλούς διακανονισμούς: την καχυποψία των πολιτών προς τις τράπεζες και την προσδοκία μιας καλύτερης ρύθμισης στο μέλλον. Η νομοθετική ρύθμιση έχει ένα επιπλέον πλεονέκτημα: δεν ενθαρρύνει την επανάληψη συμπεριφορών αθέτησης υποχρεώσεων στο μέλλον. Καθώς αποτελεί έκτακτο μέτρο διαχείρισης μιας ανεπανάληπτης οικονομικής κρίσης, δεν καλλιεργεί προσδοκίες επανάληψης. Οποιαδήποτε παρέμβαση της πολιτείας στο ιδιωτικό χρέος, για να λειτουργήσει και να υπηρετεί την κοινωνική ειρήνη, πρέπει να έχει την αποδοχή της κοινωνίας και των συνεπών δανειοληπτών. Στην περίπτωση (A) η νομοθετική ρύθμιση δεν αποτελεί αδιανόητο χαριστικό μέτρο. Πρόκειται για τη μετάβαση (προσωρινή λόγω έκτακτων συνθηκών) από το

ευρωπαϊκό τραπεζικό δίκαιο στο αμερικανικό. Υπό αυτό το πρίσμα δεν μπορεί να θεωρηθεί επιβράβευση των μπαταχτσήδων. Όσα αναλυτικότερα ειπώθηκαν για το μέτρο

(Α) ισχύουν εξίσου και για το μέτρο

(Β) που αφορά στα επαγγελματικά και τα μικρά επιχειρηματικά δάνεια.

Η κατάργηση των προσωπικών εγγυήσεων θα επαναπροσδιορίσει το εφικτό και το εύλογο των απαιτήσεων των τραπεζών. Και θα δημιουργήσει γόνιμο έδαφος για συμβιβασμούς που θα οδηγήσουν -μετά από κούρεμα- στη συνεργασία των στρατηγικών κακοπληρωτών και το πρασίσιμα μέρους των επαγγελματικών και επιχειρηματικών δανείων.

Η χαρτογράφηση των κόκκινων δανείων

Στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτω μια ταξινόμηση των «κόκκινων» δανείων ανά κατηγορία και ποσά. Τα στοιχεία είναι του 2016, δεν αποδίδουν με απόλυτη ακρίβεια τη σημερινή εικόνα, συμβάλλουν όμως στην κατανόηση της έκτασης του προβλήματος και των επιμέρους διαφορών ανά κατηγορία. Υπάρχουν 10.000 επιχειρηματικά «κόκκινα» δάνεια άνω του ενός εκατομμυρίου Ευρώ συνολικής αξίας 40 δισ. Αυτά θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως wholesale και απαιτούν εξειδικευμένη tailor-made διαχείριση, διαφορετική από τα δάνεια λιανικής. Τα δάνεια λιανικής –εξαιρουμένων των καταναλωτικών- είναι 800.000, ύψους μέχρι 500.000€ και συνολικής αξίας 44 δισ. Αποτελούν πολύ σημαντικό τμήμα των «κόκκινων» δανείων, κι εδώ συνωστίζεται η συντριπτική πλειονότητα των «κόκκινων» δανειοληπτών.

	Αριθμός Κόκκινων Δανείων	% επί του συνολικού αριθμού των δανείων	Συνολική αξία κόκκινων δανείων (δισ. €)	% της συνολικής αξίας των δανείων
Καταναλωτικά	1,920,000		15	
€ 0-5,000€	1,150,000	60%	3	20%
€ 5,000- € 20,000	610,000	32%	7	47%
€ 20,000- € 50,000	135,000	7%	4	27%
Άνω των € 50,000	25,000	1%	1	7%
Στεγαστικά	420,000		27	
€ 0-100,000€	351,000	84%	3	11%
€ 100,000- € 250,000	57,700	14%	11	41%
€ 250,000- € 1,000,000	10,500	3%	7	26%
Άνω των € 1,000,000	512	0%	6	22%
Επαγγελματικά & μικρές επιχειρήσεις	303,000		15	
€ 0-100,000€	270,000	89%	2	13%
€ 100,000- € 500,000	30,600	10%	10	67%
€ 500,000- € 1,000,000	1,850	1%	2	13%
Άνω των € 1,000,000	283	0%	1	7%
Μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις	73,000		22	
€ 0-100,000€	48,000	66%	4	18%
€ 100,000- € 500,000	16,000	22%	5	23%
€ 500,000- € 1,000,000	4,500	6%	4	18%
Άνω των € 1,000,000	4,614	6%	9	41%
Μεγάλες επιχειρήσεις - Εταιρικά δάνεια	17,000		26	
€ 0-100,000€	9,700	57%	1	4%
€ 100,000- € 500,000	3,100	18%	1	4%
€ 500,000- € 5,000,000	3,200	19%	10	38%
€ 5,000,000- € 10,000,000	500	3%	4	15%
Άνω των € 10,000,000	530	3%	10	38%
Σύνολο Δανείων (εξαιρουμένων των καταναλωτικών)	813,000		90	
Σύνολο Δανείων	2,733,000		105	

29

Πηγή: άρθρο, Στρατόπουλος Γεώργιος

Εν κατακλείδι τα συμπεράσματα είναι ότι τα κόκκινα δάνεια θα είναι η μεγάλη επιχείρηση του 2017 – 2020 και γενικώς του μέλλοντος. Όμως θα ήταν αναληθές εάν δεν παρουσιάζαμε και αυτή την διάσταση όπου από τις συμφωνίες τραπεζών – επιχειρηματιών στα κόκκινα δάνεια κάτω από το τραπέζι μπορούν να προκύψουν σημαντικά κέρδη για μετόχους, βασικούς μετόχους, τραπεζίτες και επιχειρηματίες. Όλα είναι πιθανά και όλα προβλέπονται πάντα με το πώς κινείται ο κόσμος της τραπεζικής οικονομίας άλλα και της οικονομίας γενικά σε όλο τον κόσμο.

3.3 Τα συμπεράσματα των δανείων.

Ενδεικτικά η οικονομία δεν θα αναπτυχτεί με υψηλούς ρυθμούς αν δεν μειωθούν δραστικά τα προβληματικά δάνεια. Σημειώνεται ότι η οικονομική κρίση και η επακόλουθη ύφεση, καθώς

²⁹ <https://ekyklos.gr/images/2017/Untitled.png>

<https://ekyklos.gr/sb/437-tolmi-kai-diafaneia-sti-diaxeirisi-ton-kokkinon-daneion.html>
Προβλήθηκε 25/11/2016

και διαρθρωτικοί παράγοντες, που ενίοτε συνοδεύονται από ανεπαρκείς πρακτικές χορήγησης δανείων, είχαν ως αποτέλεσμα να βρεθούν οι τράπεζες σε ορισμένα κράτη μέλη με υψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Αναγνωρίζει ότι, αν και στα περισσότερα κράτη μέλη τα υψηλά ποσοστά ΜΕΔ δεν προέκυψαν κατά τα τελευταία έτη, οι αρνητικές επιπτώσεις των σημερινών υψηλών ποσοστών ΜΕΔ σε σημαντικό αριθμό κρατών μελών ενδέχεται να δημιουργήσουν κινδύνους διασυνοριακών δευτερογενών συνεπειών σε σχέση με τη συνολική οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ΕΕ και να μεταβάλουν τις εντυπώσεις της αγοράς για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα στο σύνολό του, ιδίως στο πλαίσιο της Τραπεζικής Ένωσης·

Τονίζει ότι, μολονότι οι τράπεζες φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για την αναδιάρθρωση των επιχειρηματικών μοντέλων τους και την επίλυση των ζητημάτων που αφορούν τα ΜΕΔ τους σε εύθετο χρόνο, περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση του υφιστάμενου αποθέματος ΜΕΔ και την αποτροπή της μελλοντικής εμφάνισης και συσσώρευσης ΜΕΔ θα ήταν επωφελή για την ΕΕ στο σύνολό της, δεδομένου ότι θα συνέβαλλαν στην ενίσχυση της ανάπτυξης και τη μείωση του χρηματοπιστωτικού κατακερματισμού·

Επισημαίνει ότι, λόγω του μεγέθους τους, τα σημερινά υψηλά ποσοστά ΜΕΔ σε ορισμένα κράτη μέλη ενδέχεται να μην μπορέσουν να μειωθούν με ικανοποιητικό ρυθμό, παρά την οικονομική ανάκαμψη, και εκφράζει ικανοποίηση για τα μέτρα που έχουν ληφθεί ήδη και για τη σημαντική πρόοδο που έχουν σημειώσει ορισμένα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτού του κληροδοτημένου ζητήματος και την αποτροπή της επανεμφάνισής του. Σημειώνει ότι οι εποπτικές αρχές έχουν επί του παρόντος τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ειδικά μέσα, όπως, ενδεχομένως, την εκτίμηση των διαπιστωθεισών ή πιθανών ζημιών με ορθή αποτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Τονίζει ότι απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την αποκατάσταση των ποσοστών των ΜΕΔ σε βιώσιμα χαμηλότερα επίπεδα και ότι θα πρέπει να ενισχυθούν τα κίνητρα προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ για την προδραστική αντιμετώπιση των ΜΕΔ, με παράλληλη αποφυγή των διαταράξεων που θα προέκυπταν από πωλήσεις σε εξευτελιστικές τιμές·

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στο 1^ο κεφάλαιο χρησιμοποιήθηκαν οι εξής ιστότοποι:

Οι ιστότοποι του πρώτου κεφαλαίου είναι στο τέλος κάθε σελίδας με αναφορά στο link που χρησιμοποιήθηκε.

Στο 2^ο κεφάλαιο χρησιμοποιήθηκαν οι εξής ιστότοποι:

Τι προτείνουν οι τράπεζες για αναχρηματοδοτήσεις δανείων
<http://www.money-money.gr/news/ti-protinoun-i-trapezes-gia-anachrimatodotisis-danion/128>
Προβληθηκε στις 19/11/2016

Τι σημαίνει αναδιάρθρωση;
<https://olympia.gr/2011/05/15/ti-signifainei-anadiarthrosi/>
Προβληθηκε στις 19/11/2016

Αναχρηματοδότηση (Refinancing)
<https://www.euretirio.com/anaxrimatodotisi/>
Προβληθηκε στις 20/11/2016

Τι είναι επιμήκυνση στεγαστικού δανείου;
<http://ti-einai.gr/epimikynsi-stegastikou-daneiou/>
Προβληθηκε στις 22/11/2016

Debt clocks of the EU Member States – comparison
<http://www.debtclocks.eu/public-debt-and-budget-deficits-comparison-of-the-eu-member-states.html>
Προβληθηκε στις 22/11/2016

Πορτογαλία: Η ιστορία του «καλού μαθητή» της τρόικας
http://www.huffingtonpost.gr/2015/04/21/portugal-troika_n_7104244.html
Προβληθηκε στις 23/11/2016

Το υψηλό δημόσιο χρέος των 342 δις. ενώνει το Βέλγιο
<http://www.kathimerini.gr/420392/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/to-yyhlo-dhmosio-xreos-twn-342-dis-enwnei-to-velgio>
Προβληθηκε στις 24/11/2016

Ελληνική κρίση χρέους 2009-σήμερα
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%87%CF%81%CE%AD_%CE%BF%CF%85%CF%82_2009-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1
Προβληθηκε στις 25/11/2016

Τι συμβαίνει με την ιταλική οικονομία;

<http://www.capital.gr/cer-org-uk/3178325/ti-sumbainei-me-tin-italiki-oikonomia>

Προβλήθηκε στις 25/11/2016

2008–09 Belgian financial crisis

https://en.wikipedia.org/wiki/2008%E2%80%9309_Belgian_financial_crisis

Προβλήθηκε στις 25/11/2016

Οικονομία της Αυστρίας

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%91%CF%85%CF%83%CF%84%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82>

Προβλήθηκε στις 28/11/2016

Economy of Croatia

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Croatia_-_2009_.E2.80.93_2015

Economy of Slovenia

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Slovenia

economy of Hungary

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Hungary

economy of Germany

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Germany

economy of Finland

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Finland

Economy of Netherlands

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_the_Netherlands

Economy of Latvia 2008-2014

<http://www.eiro.lv/en/media/media-kit/economy-of-latvia-2008-2014>

Economy of Poland

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Poland

Economy of Slovakia

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Slovakia

Economy of Lithuania

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Lithuania

economy of Sweden

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Sweden

economy of Malta

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Malta

economy of Denmark

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Denmark

economy of Romania

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Romania

economy of Czech Republic

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_the_Czech_Republic

economy of Estonia

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Estonia

Economy_of_Hungary - 2008-2009_financial_crisis

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Hungary_-_2008-2009_financial_crisis

Economy_of_Poland - Budget_and_debt

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Poland_-_Budget_and_debt

Economy_of_Bulgaria - Taxation.2C_state_budget_and_debt

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Bulgaria_-_Taxation.2C_state_budget_and_debt

Economy_of_Luxembourg

https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Luxembourg

Η άφιξη της κρίσης στην Γερμανία

<http://www.analyst.gr/2016/07/08/i-afixi-tis-krisis-sti-germania/>

Η οικονομική κρίση στην ευρωζώνη φρενάρει τώρα και τη Γερμανία

<http://www.tanea.gr/news/economy/article/4727898/?iid=2>

Όλοι οι παραπάνω ισότοποι προβλήθηκαν στις 4/1/2017

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%95%CE%B3%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B9%CE%BF_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD

Η ιστορία των κραχ

<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=130455>

προβλήθηκε στις 16/11/2016

Ο Νομός Κατσέλη

<http://www.newsbomb.gr/tags/tag/48356/nomos-katselh>

<http://newpost.gr/oikonomia/507250/bha-pros-bhma-odhgies-gia-kokkinoys-daneiolhptes-kai-nomo-katselh>

προβλήθηκε στις 16/11/2016

Στο 3^ο Κεφάλαιο χρησιμοποιήθηκαν οι εξής ιστοτοποι:

Ποια «κόκκινα» δάνεια μεταβιβάζουν οι τράπεζες σε εταιρείες διαχείρισης

<http://www.enikonomia.gr/my-money/150551,poia-kokkina-daneia-metavivazoun-oi-trapezes-se-etaireies-diachei.html>

δημοσιεύθηκε: 24/04/2017

Επιτόκια/Προμήθειες Τραπεζών

<http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/transactionsinfo/rates.aspx>

Προβλήθηκε στις 29/11/2016

«Δάνεια- Τράπεζες: Τρόποι προστασίας, ρύθμισης και εναλλακτικές λύσεις» από το Επιμελητήριο Αχαΐας

<http://protionline.gr/2016/11/daneis-trapezes-tropori-prostasias-rythmiseis-kai-enallaktikes-lyseis/>

Δημοσιεύτηκε στις 01/11/2016

Κόκκινα Δάνεια και η αντιμετώπιση τους

<http://www.bssplus.gr/kokkina-dania-ke-i-antimetopisi-tous/>

Προβλήθηκε στις 22/1/2017

Τόλμη και διαφάνεια στη διαχείριση των κόκκινων δανείων

<https://ekyklos.gr/sb/437-tolmi-kai-diafaneia-sti-diaxeirisi-ton-kokkinon-daneion.html>

Προβλήθηκε στις 15/1/2017

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A3%CE%9A%CE%9F%CE%A0%CE%97%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5_%CE%A7%CE%A1%CE%97%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A5_%CE%A3%CE%A5%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%9F%CE%A3_Jan_2017.pdf

προβλήθηκε στις 18/4/2017

Πηγές

Πηγή: euretirio σελ:7

Πηγή: crisisobs σελ:24

Πηγή: Euroxx σελ:35

Πηγή: Bloomberg σελ:40,68

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ σελ:44

Πηγή: άρθρο, Στρατόπουλος Γεώργιος σελ:59

Πηγή: Τραπεζα της Ελλάδος σελ:66,67,69,70,71

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Πίνακας III.1 Διάρθρωση του ενεργητικού και του παθητικού των ελληνικών εμπορικών τραπεζικών ομίλων

(ποσά σε εκατ. ευρώ)

	2015		α' εξάμηνο 2016		Μεταβολή
		%		%	
Ενεργητικό					
Δάνεια	185.094	53,5	181.950	58,2	-3.144
Ομόλογα και μετοχές	72.262	20,9	63.306	22,2	-2.955
Συμμετοχές, πάγια και λοιπά	71.123	20,6	43.680	14,0	-27.443
Απαιτήσεις έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων	7.830	2,3	8.432	2,7	602
Ταμείο και διαθέσιμα στην κεντρική τράπεζα	9.460	2,7	9.042	2,9	-418
Σύνολο	345.769	100,0	312.411	100	-33.358
Παθητικό					
Καταθέσεις πελατών	147.073	42,5	147.374	47,2	301
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	115.442	33,4	103.554	33,1	-11.889
Ίδια κεφάλαια	36.925	10,7	36.699	11,7	-226
Ομόλογα έκδοσης των τραπεζών	1.905	0,6	1.782	0,6	-123
Λοιπά	44.424	12,8	23.002	7,4	-21.421
Σύνολο	345.769	100,0	312.411	100	-33.358

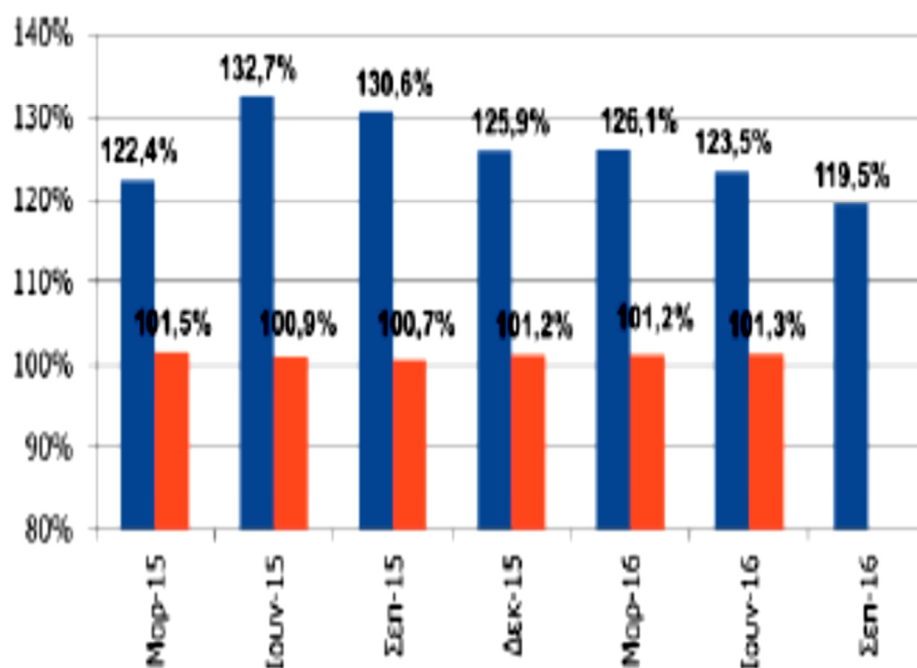
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Διάγραμμα ΠΙ.14 Δάνεια (μετά από προβλέψεις) προς Καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών (%) (σε ενοποιημένη βάση)

■ Δάνεια (μετά από προβλέψεις) ως προς καταθέσεις (%) Ελλάδα

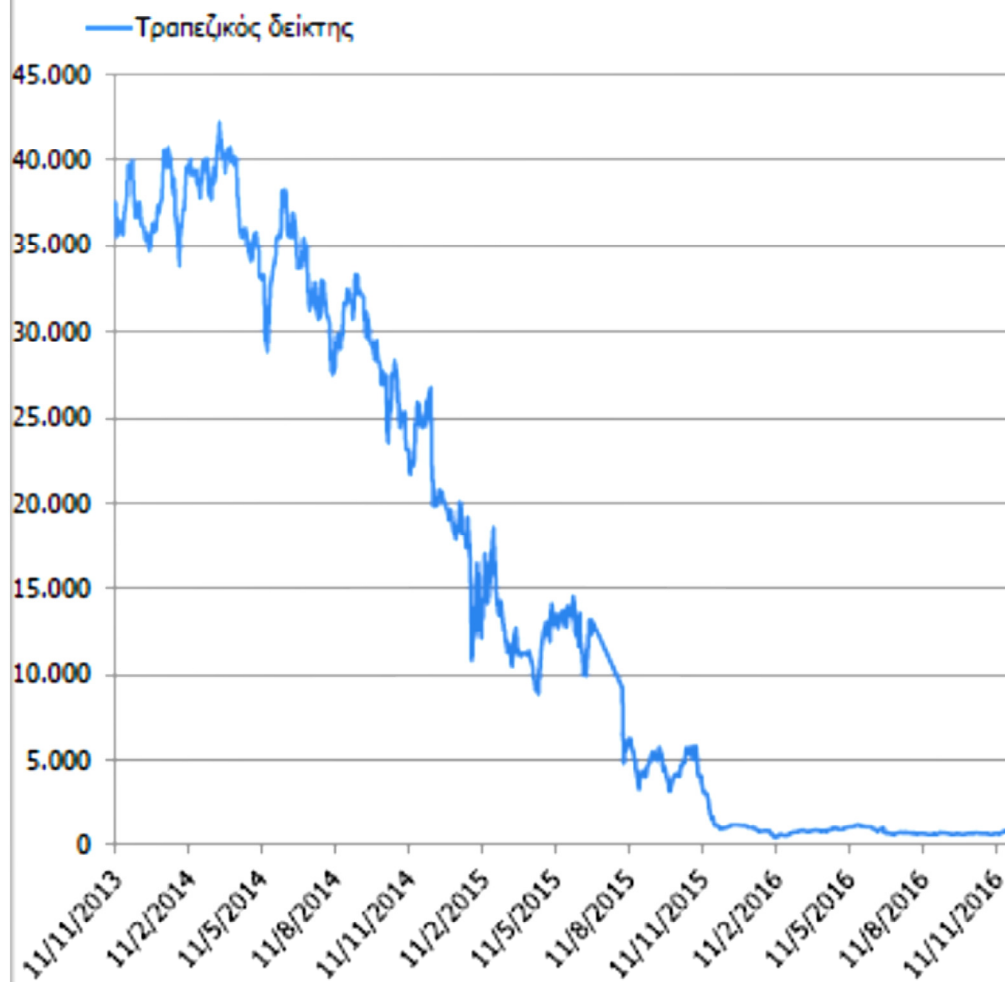
■ Δάνεια (μετά από προβλέψεις) ως προς καταθέσεις (%) Μ.Ο. ΕΕ
(μεσαίου μεγ. Τράπεζες)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Διάγραμμα ΠΙ.16 Τραπεζικός δείκτης

(11.11.2013 – 29.11.2016, ημερήσιες τιμές)

Πηγή: Bloomberg.

Πίνακας III.2 Αποτελέσματα χρήσεως τραπεζικών ομίλων (α' εξάμηνο 2015 – α' εξάμηνο 2016)

(ποσά σε εκατ. ευρώ)

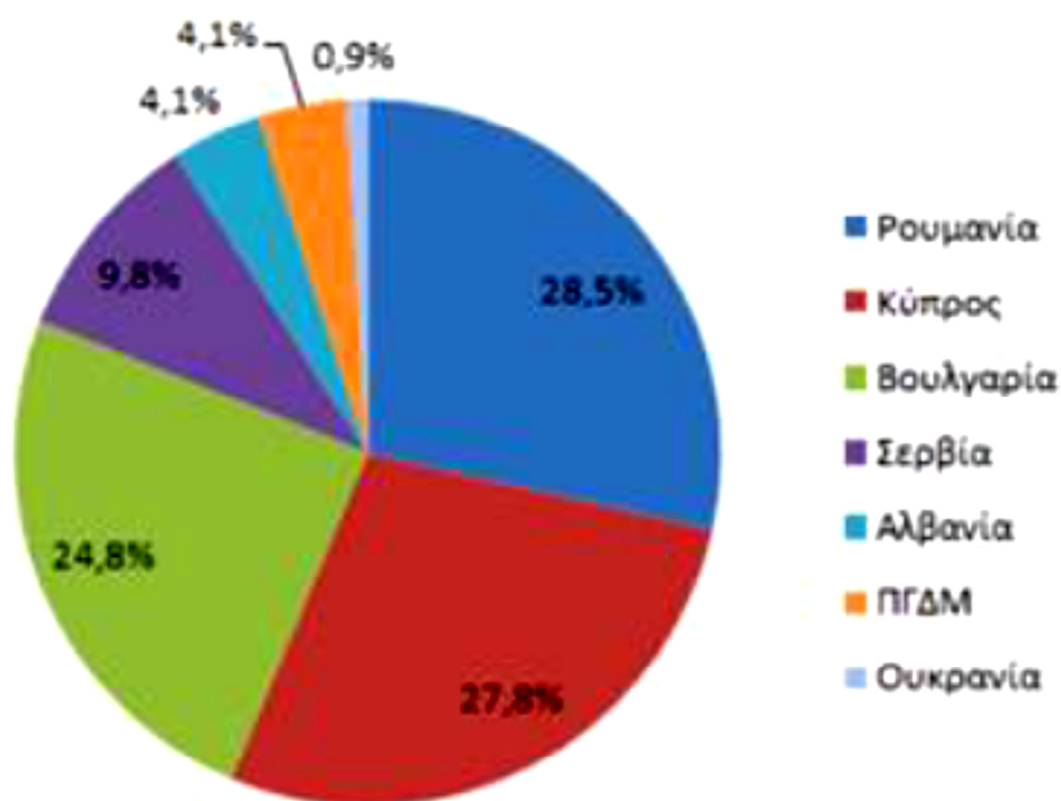
	α' εξάμηνο 2015	α' εξάμηνο 2016	Μεταβολή (%)
Λειτουργικά έσοδα	4.341	4.651	7,2
Καθαρά έσοδα από τόκους	3.651	3.713	1,7
- Έσοδα από τόκους	5.781	5.202	-10,0
- Έξοδα τόκων	2.131	1.489	-30,1
Καθαρά έσοδα από μη τοκοφόρες εργασίες	690	938	35,9
- Καθαρά έσοδα από προμήθειες	501	538	7,4
- Έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις	12	210	>100
- Λοιπά έσοδα	177	189	6,7
Λειτουργικά έξοδα	2.394	2.440	1,9
Δαπάνες προσωπικού	1.290	1.307	1,3
Διοικητικά έξοδα	893	924	3,5
Αποσβέσεις	211	209	-0,8
Καθαρά έσοδα (λειτουργικά έσοδα – έξοδα)	1.947	2.211	13,6
Προβλέψεις για τον πιστωτικό κίνδυνο	9.252	1.941	-79,0
Λοιπές ζημιές απομείωσης	355	106	-70,3
Μη επαναλαμβανόμενα κέρδη/ζημιές	129	-73	-
Κέρδη(+)/Ζημιές(-) προ φόρων	-7.531	91	-
Φόροι	-1.808	42	-
Κέρδη(+)/Ζημιές(-) από διακοπτόμενες δραστηριότητες ¹	-115	-2.958	-
Κέρδη(+)/Ζημιές(-) μετά από φόρους	-5.838	-2.909	50,2

Πηγή: Οικονομικές καταστάσεις ελληνικών εμπορικών τραπεζών.

¹ Το α' εξάμηνο του 2016 καταγράφηκε ζημία από διακοπτόμενες δραστηριότητες ύψους €3.095 εκατ. λόγω της πώλησης της Finansbank από την ΕΤΕ. Η εν λόγω ζημία είχε ήδη αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα/έξοδα προηγούμενων περιόδων και κατά συνέπεια δεν υπήρξε καμία επίπτωση στο κεφάλαιο κοινών μετοχών και στα επτοπικά ίδια κεφάλαια.

Πηγή :Τραπεζα της Ελλάδος

Διάγραμμα ΠΙ.25 Ενεργητικό των ελληνικών τραπεζικών ομίλων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (δισεκ. ευρώ)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Πίνακας IV.1 . Επιχειρησιακοί Στόχοι Διαχείρισης ΜΕΑ

(ποσά σε δισεκ. ευρώ)

	Ιουν. 2016	Σεπ. 2016	Δεκ. 2016	Μαρ. 2017	Ιουν. 2017	Σεπ. 2017	Δεκ. 2017	2018	2019
Στόχος 1: Υπόλοιπο ΜΕΑ (πριν από προβλέψεις)	106,9	106,9	105,8	105,2	103,4	102,0	98,2	83,3	66,7
Δείκτης Παρακολούθησης: Δείκτης ΜΕΑ	51%	51%	51%	51%	50%	50%	48%	42%	34%
Στόχος 2: Υπόλοιπο ΜΕΔ (πριν από προβλέψεις)	78,3	78,1	76,3	74,7	72,4	70,5	65,9	53,0	40,2
Δείκτης Παρακολούθησης: Δείκτης ΜΕΔ	38%	37%	36%	36%	35%	34%	32%	27%	20%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα παραρτήματα που ακολουθούν είναι πηγή από το «Τράπεζα της Ελλάδος (2017) Τραπεζικός τομέας - Κίνδυνοι και Ανθεκτικότητα» στο Επισκόπηση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος σελ.: 17-46 Ιανουάριος 2017

Ομιλία του Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Θεόδωρου Μητράκου στο συνέδριο για τα κόκκινα δάνεια: «Αναζητώντας ένα εθνικό σχέδιο για την κοινωνία των κόκκινων χρεών»

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΜΗΤΡΑΚΟΥ
ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ
«ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ
ΧΡΕΩΝ»
7-8 ΜΑΪΟΥ 2017, ΑΘΗΝΑ

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συμμετέχοντες,

Με χαρά συμμετέχω σήμερα στην εκδήλωση αυτή καθώς η θεματολογία της σχετίζεται με ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια, αυτό της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η αποτελεσματική διαχείριση του υψηλού αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί, αναμφισβήτητα, τη σημαντικότερη πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει το εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Το υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων αφενός μειώνει τους διαθέσιμους πόρους των τραπεζών για νέες χρηματοδοτήσεις και αφετέρου αυξάνει το περιθώριο επιτοκίου που πρέπει να χρεώνουν οι τράπεζες, ώστε να αντισταθμίζεται ο αυξημένος πιστωτικός κίνδυνος που αναλαμβάνουν.

Αμφότεροι οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν αρνητικά τόσο την προσφορά όσο και την ζήτηση νέων δανείων και ουσιαστικά ακυρώνουν το διαμεσολαβητικό ρόλο των τραπεζών μεταξύ αποταμίευσης και επένδυσης, επιβραδύνοντας την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας

Ποια είναι η κατάσταση σήμερα

Με στοιχεία τέλους Δεκεμβρίου 2016, το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανερχόταν σε επίπεδο τραπεζών σε περίπου 106 δισεκ. ευρώ, εμφανίζοντας δείγματα βελτίωσης μετά το υψηλό σημείο των 108 δισεκ. ευρώ που καταγράφηκε στο τέλος Μαρτίου 2016. Το ήμισυ των δανείων σε καθυστέρηση είναι καταγγελλμένα, ενώ τα υπόλοιπα κατανέμονται ισόποσα σε καθυστερούμενα άνω των 90 ημερών και σε αβέβαιης είσπραξης (unlikely to pay). Σημειώνεται επίσης ότι περίπου 15 δισεκ. ευρώ από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αφορούν δάνεια που τελούν σε καθεστώς νομικής προστασίας.

Ως ποσοστό του συνόλου των δανείων, τα δάνεια σε καθυστέρηση ανέρχονται στο 44,7%, ενώ τα ποσοστά ανά κατηγορία δανείων, δηλ. για τα στεγαστικά, επιχειρηματικά και καταναλωτικά δάνεια διαμορφώνονται σε 41,5%, 44,4% και 54% αντίστοιχα. Ειδικά για τα επιχειρηματικά δάνεια, όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάλυση, την καλύτερη εικόνα εμφανίζουν τα δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις (26,6%) και χειρότερη τα δάνεια των επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους (58,9%) και κυρίως των πολύ μικρών επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών (68,3%). Υψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων

καταγράφονται στην πλειονότητα των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, με το πρόβλημα να είναι πιο έντονο στους κλάδους του εμπορίου (59,6%), των κατασκευών (54,7%) και της μεταποίησης (46,4%) οι οποίοι έχουν αντλήσει και τα υψηλότερα ποσά χρηματοδότησης σε σύγκριση με άλλους κλάδους.

Το ήμισυ των δανείων σε καθυστέρηση καλύπτεται από συσσωρευμένες προβλέψεις, ενώ αν λάβουμε υπόψη και τις εμπράγματα εξασφαλίσεις, το ποσοστό κάλυψης προσεγγίζει το 100%.

Ενέργειες που έχουν γίνει

Η αντιμετώπιση ενός τόσο σημαντικού προβλήματος απαιτεί τη χάραξη και εφαρμογή Εθνικής Στρατηγικής

για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων με τρόπο ρεαλιστικό, φιλόδοξο και με συγκεκριμένο

χρονοδιάγραμμα. Οι προσπάθειες της Πολιτείας και της Τράπεζας της Ελλάδος κινήθηκαν σε τρεις κυρίως

άξονες:

- την ενίσχυση του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου
- την άρση θεσμικών και διοικητικών εμποδίων
- και τη δημιουργία δευτερογενούς αγοράς διαχείρισης και απόκτησης δανείων.

Πιο αναλυτικά:

(α) Ενίσχυση του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου

Με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/2014 η Τράπεζα της Ελλάδος υποχρέωσε τις τράπεζες:

- να καθιερώσουν οργανωτικά ανεξάρτητη μονάδα διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων,
- να θεσπίσουν σαφή στρατηγική διαχείρισης αυτών των δανείων,
- να κατηγοριοποιήσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο χαρτοφυλάκιο τους με βάση σαφή κριτήρια και χαρακτηριστικά,
- να αναπτύξουν τύπους ρύθμισης για κάθε κατηγορία μη εξυπηρετούμενων δανείων και να προβούν στην καλύτερη αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των δανειοληπτών,
- να μεριμνήσουν ώστε η υλοποίηση της διαχείρισης να υποστηρίζεται από τα κατάλληλα μηχανογραφικά συστήματα, διαδικασίες και συστήματα διοικητικής πληροφόρησης,
- να υποβάλλουν αυξημένη πληροφόρηση προς την Τράπεζα της Ελλάδος όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (συνολικά, αλλά και ανά κατηγορία και κλάδο), αναφέροντας μεταξύ άλλων τους τύπους ρυθμίσεων και διευθετήσεων που εφαρμόζουν και τις ενέργειες διαχείρισης των καταγγελλμένων απαιτήσεων.

Αξίζει να τονιστεί ότι το πλαίσιο διαχείρισης και παρακολούθησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχει θεσπίσει η Τράπεζα της Ελλάδος είναι το πλέον αναλυτικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση και είχε σημαντική συμβολή στην αναβάθμιση των μηχανογραφικών συστημάτων και διαδικασιών στις οποίες προχώρησαν οι τράπεζες, ενώ οι εν λόγω πληροφορίες αποτελούν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής για τη διαχείριση των προβληματικών δανείων.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος εξέδωσε τον Κώδικα Δεοντολογίας για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μέσω του οποίου τράπεζες και δανειολήπτες, σταθμίζοντας τα οφέλη και τις συνέπειες εναλλακτικών λύσεων, μπορούν να συμφωνήσουν στην καταλληλότερη, κατά περίπτωση, λύση.

(β) Άρση θεσμικών και διοικητικών εμποδίων

Η Πολιτεία από την πλευρά της σχεδίασε τον Αύγουστο του 2015 μια Εθνική Στρατηγική για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων με στόχο την άμβλυνση των εμποδίων που είχαν εντοπιστεί στο θεσμικό πλαίσιο. Η εφαρμογή της στρατηγικής αυτής έχει προχωρήσει με σειρά νομοθετημάτων σχετικά με:

- Τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ν. 4335/2015) με γνώμονα την επιτάχυνση των διαδικασιών ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, καθώς και την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Επίσης, τροποποιήθηκε η σειρά κατάταξης των πιστωτών κατά τη διανομή του πλειστηριάσματος προς όφελος των πιστωτών που έχουν εξασφαλίσεις.
- Βελτίωση του πλαισίου για τη ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων νοικοκυριών (ν. 4336/2015, τροποποίηση του ν. 3869/2010) για την αντιμετώπιση του φαινομένου των στρατηγικών κακοπληρωτών και την αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων δανειοληπτών.
- Τροποποίηση του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 4336/2015, τροποποίηση του ν. 3588/2007) με απλοποίηση της διαδικασίας εξυγίανσης και ειδικής εκκαθάρισης των επιχειρήσεων και θέσπιση του επαγγέλματος του διαχειριστή αφερεγγυότητας.
- Πρόσληψη και επιμόρφωση ειρηνοδικών με ταυτόχρονη αύξηση του αριθμού των συνεδριάσεων, ώστε να μειωθεί ο χρόνος αναμονής μέχρι την εκδίκαση των υποθέσεων του ν. 3869/2010. Ευρύτερα, λαμβάνεται μέριμνα για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.
- Διευθέτηση ζητημάτων που σχετίζονται με τη φορολογική μεταχείριση των διαγραφών δανείων τόσο για τους δανειολήπτες όσο και για τους πιστωτές, καθώς και με το σχηματισμό προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο.
- Σύσταση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ), η οποία έχει αναλάβει σημαντικό συντονιστικό ρόλο στο πλαίσιο της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ήδη λειτουργούν τρία Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών της ΕΓΔΙΧ, ενώ ο σχεδιασμός προβλέπει τη σταδιακή ανάπτυξη δικτύου 120 γραφείων σε όλη τη χώρα, που θα στελεχώνονται με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό και θα έχουν συνεχή υποστήριξη από την ΕΓΔΙΧ.

(γ) Δημιουργία δευτερογενούς αγοράς διαχείρισης και απόκτησης δανείων

Με τους νόμους 4354/2015 και 4393/2016 δόθηκε η δυνατότητα ανάθεσης της διαχείρισης ή της μεταβίβασης εξυπηρετούμενων (υπό προϋποθέσεις) και μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σε εταιρίες διαχείρισης και εταιρίες απόκτησης, αντίστοιχα, απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Με τη σειρά της, η Τράπεζα της Ελλάδος θέσπισε και το ρυθμιστικό πλαίσιο αδειοδότησης και εποπτείας των εταιριών διαχείρισης ή/και μεταβίβασης απαιτήσεων από δάνεια σε καθυστέρηση. Οι εταιρίες που έχουν επιλέξει να δραστηριοποιηθούν στην αγορά αυτή υπόκεινται σε αυστηρούς κανόνες όσον αφορά την προστασία των πιστούχων (νοικοκυριών και επιχειρήσεων) και οφείλουν να συμμορφώνονται με τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα Δεοντολογίας. Σήμερα, έχουν χορηγηθεί τέσσερις άδειες, εκ των οποίων δύο σε θυγατρικές τραπεζών, ενώ οι αιτήσεις και άλλων εταιριών βρίσκονται σε διαδικασία αξιολόγησης.

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή από τις τράπεζες επιχειρησιακών στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί μία από τις βασικές πρωτοβουλίες και αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής στρατηγικής για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η σημασία της στοχοθεσίας αναγνωρίζεται και στις πρόσφατες οδηγίες της Τραπεζικής Εποπτείας της

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προς τις τράπεζες, σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Υπό το πρίσμα αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος, σε στενή συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, συμφώνησε με τις τράπεζες από το Σεπτέμβριο του 2016 μια σειρά από φιλόδοξους αλλά ρεαλιστικούς επιχειρησιακούς στόχους για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, οι οποίοι συνοδεύονται από βασικούς δείκτες απόδοσης. Οι επιχειρησιακοί στόχοι που έχουν επιλεγεί προσφέρουν μια πλήρη εικόνα για τους δείκτες ποιότητας ενεργητικού των τραπεζών, τις ενέργειες των διοικήσεων των τραπεζών για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και την αποτελεσματικότητά των εν λόγω ενεργειών.

Ειδικότερα, έχουν τεθεί τριμηνιαίοι στόχοι για το 2017 και ετήσιοι για τα έτη 2018 και 2019, οι οποίοι έχουν πλήρως ενσωματωθεί στη στρατηγική των τραπεζών για την αντιμετώπιση του προβλήματος, ενώ κατά τη στοχοθεσία λήφθηκαν υπόψη τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου, της οργάνωσης και της λειτουργικής ικανότητας κάθε τράπεζας. Οι τράπεζες έχουν αναπτύξει εξειδικευμένα μοντέλα για να υποστηρίξουν την προσαρμογή των επιχειρησιακών τους στόχων, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε μακροοικονομικές παραδοχές.

Η επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων παρακολουθείται σε τριμηνιαία βάση, με τις τράπεζες να υποβάλλουν αναλυτική πληροφόρηση σχετικά με την εξέλιξη των επιχειρησιακών στόχων για τους βασικούς δείκτες απόδοσης. Υποβάλλουν επίσης συνοδευτικό σημείωμα, όπου περιγράφουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τους λόγους για τυχόν απόκλιση των υφιστάμενων μεγεθών σε σχέση με τους στόχους. Η Τράπεζα της Ελλάδος, σε συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, αξιολογεί τα στοιχεία και τις αναλύσεις των τραπεζών και πραγματοποιεί συναντήσεις με τα αρμόδια στελέχη τους. Επίσης, παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της στρατηγικής των τραπεζών και τις προγραμματιζόμενες ενέργειες και θα ζητά, σε συνεργασία με την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, εφόσον αυτό κριθεί σκόπιμο, επιπρόσθετα διορθωτικά μέτρα.

Τα τέσσερα συστημικά πιστωτικά ιδρύματα και τα τρία μεγαλύτερα μη συστημικά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν το σύνολο των εννέα επιχειρησιακών στόχων και των βασικών δεικτών απόδοσης, ενώ τα υπόλοιπα μη συστημικά πιστωτικά ιδρύματα υποβάλλουν ένα πιο περιορισμένο αριθμό

επιλεγμένων επιχειρησιακών στόχων και βασικών δεικτών απόδοσης.

Ποιοι είναι όμως αυτοί οι επιχειρησιακοί στόχοι για τους οποίους γίνεται τόση κουβέντα τους τελευταίους

μήνες και τι επιδιώκεται με την παρακολούθησή τους;

Οι τρεις πρώτοι είναι στόχοι αποτελεσμάτων:

- Υπόλοιπο (προ προβλέψεων) των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (στόχος 1)
- Υπόλοιπο (προ προβλέψεων) δανείων σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών (στόχος 2).
- Ανάκτηση σε μετρητά (από εισπράξεις τόκων, προμηθειών, αποπληρωμών κεφαλαίου, διακανονισμών, ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, μεταβιβάσεων) μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το μέσο υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ο στόχος αποβλέπει στην παρακολούθηση των εισπράξεων τόσο από αποπληρωμές όσο και από ρευστοποιήσεις και μεταβιβάσεις δανείων (στόχος 3).

Οι υπόλοιποι στόχοι είναι στόχοι δράσεων:

- Υπόλοιπο δανείων με μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των ρυθμισμένων με μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις εξυπηρετούμενων δανείων (στόχος 4). Ο στόχος αυτός παρακολουθεί τη σύνθεση των λύσεων ρύθμισης που προσφέρονται σε πελάτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες. Σημειώνεται ότι ως

μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις θεωρούνται αυτές που καλύπτουν περίοδο μεγαλύτερη των δύο ετών και δύνανται να αποκαταστήσουν τη βιωσιμότητα του δανειολήπτη.

- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων για περίοδο άνω των 720 ημερών, τα οποία δεν έχουν καταγγελθεί, προς το άθροισμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων για περίοδο άνω των 720 ημερών τα οποία δεν έχουν καταγγελθεί και των καταγγελλόμενων δανείων (στόχος 5).
- Υπόλοιπο καταγγελλόμενων δανείων για τα οποία έχουν κινηθεί νομικές διαδικασίες προς το σύνολο των καταγγελλόμενων δανείων (στόχος 6). Ο στόχος αυτός επιδιώκει την ενεργή διαχείριση των δανείων που πολύ δύσκολα μπορούν να ανακτηθούν.
- Υπόλοιπο μη εξυπηρετούμενων δανείων βιώσιμων επιχειρήσεων (μικρού και μεσαίου μεγέθους) για τις οποίες έχει διενεργηθεί ανάλυση βιωσιμότητας τους τελευταίους δώδεκα μήνες προς το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων βιώσιμων επιχειρήσεων (μικρού και μεσαίου μεγέθους, στόχος 7).

Συγκεκριμένα, ο στόχος αυτός εξετάζει το ποσοστό των ενεργών ΜΜΕ για τις οποίες έχει διενεργηθεί ανάλυση βιωσιμότητας τους τελευταίους δώδεκα μήνες